# SPRAWOZDANIE

## Z CZYNNOŚCI

## Towarzystwa „Ochrony własności ziemskiej“

## W LIMANOWEJ

## za lat dwanaście

t. j. od 1 Stycznia 1882 r. do 31 Grudnia 1893 r.

Nakładem Towarzystwa „Ochrony własności ziemskiej“ w Limanowej.

W KRAKOWIE,
CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ
pod zarządem A. Szyjewskiego.
1894.

# SPRAWOZDANIE

## Z CZYNNOŚCI

# Towarzystwa „Ochrony własności ziemskiej“

## W LIMANOWEJ

**za lat dwanaście**

t. j. od 1go Stycznia 1882 r. do 31go Grudnia 1893 r.

**Nakładem Towarzystwa „Ochrony własności ziemskiej“ w Limanowej.**

W KRAKOWIE,
CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ
pod zarządem A. Szyjewskiego.
1894.

# SPRAWOZDANIE

## O ZAŁOŻENIU i CZYNNOŚCI TOWARZYSTWA.

### I. Powody założenia tego Towarzystwa.

Niepomyślne stosunki właścicieli większych i mniejszych posiadłości w kraju naszym, jak to dobitnie w swojej broszurze p. Kieszkowski opisał, liczne wywłaszczania przymusowe spowodowały do założenia Towarzystwa «Ochrony własności ziemskiej w Limanowej», celem ratowania zagrożonych wywłaszczeniem, dopomagania podupadłym a w najgorszych razach ratowania tyle, co uratowanem być może; innym zaś okolicom podania wzoru, jak sobie pomagać można w podobnych wypadkach.

W okolicy naszej jako górzystej, ubogiej, między właścicielami większej własności, po największej części mocno obdłużonymi, mniejszej własności już to kilkoletnim nieurodzajem, już to przez Zakład kredytowy włościański zniszczonymi, do tego wobec uprzedzeń, że w kraju naszym nic udać się nie może, założenie takiej instytucyi było zbyt trudnem zadaniem. Na początek też zaledwo 17 osób zawiązać się mogło w Towarzystwo z udziałami 277 złr. wynoszącymi, z późniejszą wypłatą. Z przekonaniem jednak i silną wiarą w dobry skutek, rozpoczęto czynności pod Dyrekcyą i Radą Nadzorczą Towarzystwa Zaliczkowego, już przed pięciu latami założonego w Limanowej. Początek naturalnie był trudny, a tem trudniejszy, że dla pewnych względów miejscowych Towarzystwo zamiast z poręką nieograniczoną, z poręką ograniczoną sądownie zaprotokółowane zostało. To bowiem mocno utrudniło uzyskanie w innych instytucyach odpowiedniego kredytu, i tylko Towarzystwo Zaliczkowe w Limanowej swoimi funduszami Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» zasilało.

Przez pięć miesięcy odbywały się czynności więcej prywatnie, mianowicie po dzień 1-go Grudnia 1881 r., od którego to dnia po zaprotokółowaniu sądowem firmy Towarzystwa, czynność formalnie rozpoczętą została.

Do tego jednak czasu Towarzystwo o tyle tylko rozwinięte zostało, że:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| miało już w udziałach . . . . . . . . | 824 | złr. | 78 | ct. |
| w funduszu rezerwowym . . . . . . . | 60 | złr. | — | ct. |
| w wkładkach na rachunek bieżący . . . . | 1.421 | złr. | 22 | ct. |
| w zaliczkach od stron na zamawiane grunta | 1.197 | złr. | 60 | ct. |
| Razem . . | 3.503 | złr. | 60 | ct. |

## II. Rada Nadzorcza i Dyrekcya.

Struszkiewicz Władysław, jako prezes Rady Nadzorczej od r. 1882 do r. 1889.
Marynowski Mieczysław, jako wiceprezes od r. 1882 do r. 1884.
Ks. Antoni Kmietowicz, jako wiceprezes od r. 1885 do r. 1889; jako prezes od r. 1890 do r. 1893.
Józef Potocki, jako wiceprezes od r. 1891 do r. 1893.
Ks. Józef Smetana, jako wiceprezes od r. 1889 do r. 1890.

Jako członkowie Rady Nadzorczej:

Maszewski Anastazy, od r. 1882 do r. 1885.
Stanisław Mars, od r. 1882 do r. 1885.
Józef Matuziński, od r. 1882 do r. 1893.
Dr. Karol Kronenberg, od r. 1882 do r. 1889.
Kazimierz Żuławski, od r. 1882 do r. 1893.
Maryan Kwiatkowski, od r. 1882 do r. 1893.
Władysław Hajdukiewicz, od r. 1882 do r. 1889.
Zygmunt Mars, od r. 1882 do r. 1893.
Ks. Kazimierz Łazarski, od r. 1892 do r. 1893.
Marcin Byszewski, od r. 1890 do r. 1893.

Jako zastępcy:

Jan Pieniążek, od r. 1890 do r. 1892.
Ks. Józef Smetana, od r. 1882 do r. 1889.
Ks. Kazimierz Łazarski, od r. 1890 do r. 1891.
Józef Sikora, od r. 1891 do r. 1893.
Władysław Domagalski, od r. 1892 do r. 1893.
Jan Odziomek, od r. 1892 do r. 1893.

Jako członkowie Dyrekcyi:

Józef Mars, od r. 1882 do r. 1893.
Peszko Stanisław, od r. 1882 do r. 1886.
Jan Kubliński, od r. 1885.
Antoni Müller, od r. 1882 do r. 1884.

Jako zastępcy Dyrektorów:

Stanisław Mars, od r. 1882 do r. 1889.
Jan Kubliński, od r. 1890 do r. 1893.
Dr. Tadeusz Mars, od r. 1890 do r. 1892.

Rada Nadzorcza odbywała posiedzenia kwartalne a Dyrekcya tygodniowe.

Z Rady Nadzorczej wybierana była komisya rachunkowa, która sprawdzała rachunki w różnych czasach roku i przed Walnemi Zgromadzeniami.

## III. Stosunki miejscowe i działalność Dyrekcyi.

Niektórzy właściciele większych posiadłości albo jeszcze nie byli intabulowani, albo inni hipoteki mieli nadzwyczajnie obciążone już to wierzytelnościami realnemi, już to ekstenzyami, a niektórym już groziło wywłaszczenie. Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» chcąc ich ratować, nie mogło im wprost udzielać kredytu, bo potrzebowało fundusze swe na ten cel użyć się mające zabezpieczyć, aby zapewnić sobie możność tych odebrania, potrzebowało więc mieć wolne ręce do działania w każdym kierunku. Posiadłości takie dawało szacować przez rzeczoznawców przez się delegowanych, obliczało wierzytelności na podstawie wyciągów hipotecznych, rozpoznawało stan gospodarstwa, obliczało potrzebę nakładów i układało cały plan, według którego interesa przeprowadzane być mają. Jeżeli okazała się potrzeba, zapraszało wierzycieli i z tymi robiło układy, a gdy wszystko było odpowiednio przygotowane, gdy przyszło do przekonania, że z korzyścią dla właścicieli tej posiadłości interesa przeprowadzić może, mianowicie posiadłość oczyścić, uregulować i oddać mu, a w najgorszych razach przynajmniej $^1/_3$ część czy to w naturze, czy w gotówce dla niego uratować, zawierało kontrakt kupna i intabulowało się za właściciela.

Czasowo wywłaszczonym: *a)* udzielało zapewnień, iż posiadłość kupioną, po oczyszczeniu z długów na wysokie procenta i uregulowaniu interesów, odda mu napowrót, albo odda mu część z tej, jaką czy to w naturze, czy w gotówce uratować potrafi, a to po odebraniu poczynionych wypłat i umówionego procentu na koszta administracyjne Towarzystwa, który się ustanawiał od 2 do 5% od przyjętej ceny lub wartości majątku z oszacowania wynikłej, oraz przedstawiającego się stanu interesów;

*b)* czasowo wywłaszczonemu oddało tę posiadłość albo pod tytułem dzierżawy, albo administracyi, z zarządem albo samodzielnym albo z dodaną mu pomocą, zawsze pod kontrolą i nadzorem Dyrekcyi Towarzystwa.

Po takich przygotowaniach przystępowała Dyrekcya Towarzystwa do przeprowadzenia przez się nakreślonego, a przez Radę Nadzorczą przyjętego planu działania.

Gdy czy to większa, czy mniejsza posiadłość wystawioną była na sprzedaż przez publiczną licytacyę, Dyrekcyi Towarzystwa staraniem było poznać stan interesów właścicieli tych posiadłości i niedopuścić do sprzedaży, jeżeli uznało, że od wywłaszczenia, od strat możliwych uwolnić, a w najgorszym razie choć $^1/_3$ część wartości majątku dla właściciela uratować potrafi. Stosownie więc do zachodzących okoliczności, albo udzielało pożyczki na zaspokojenie wierzycieli, albo składało za nich do depozytu sądowego kaucye, odpowiadające wysokości pretensyi, jako odpowiednią rękojmię, albo wchodziło w kupno tych posiadłości z wolnej ręki i na podstawie kupna uskuteczniało wypłaty.

Gdy zaś sprzedaż przez publiczną licytacyę uchyloną być nie mogła, stawało na tej i kupowało, i nie było jeszcze ani jednego wypadku, aby Towarzystwo przy kupnie na licytacyi utrzymać się nie mogło; mimo że wyżej jak do $^2/_3$ rzeczywistej wartości, stosownie do §. 2 statutu, licytować mu nie wolno.

Po uregulowaniu tytułu własności lub prawa do objęcia pewnej posiadłości w zarząd, rozpoczynało czynność, jaka gdzie okazała się potrzebną, np. urządzało gospodarstwo rolne, zakupując i sprowadzając co dla tego było potrzebne; zaprowadzało odpowiednią administracyę, wydzierżawiało, zaprowadzało księgi rachunkowe, nadzór, kontrole i t. p., zawierało

ugody z wierzycielami, uskuteczniało wypłaty, porządkowało stan hipoteczny, wyrabiało pożyczki w instytucyach publicznych na spłaty długów lub ceny kupna, przeprowadzało konwersye długów, wydzielało grunta do sprzedaży i te parcelowało, przeprowadzało procesa w wypadkach spornych, przeprowadzało komasacyę gruntów, uwalniało z pod służebności grunta i lasy, znosiło wspólne użytkowanie ziemi (tak zwane spólnizny na przekład), to jest prawo użytkowania z ziemi przez kilku współwłaścicieli tym sposobem, iż co roku inny jeden i ten sam grunt zasiewa i zbiera, co jest pod względem produkcyjnym bardzo szkodliwe; prostowało fałszywe poglądy i na tych oparte ugody regulowało stosunki familijne, już to przez odpowiednie ugody, już to przez nabywanie praw jednych na rzecz drugich, uskuteczniało wypłaty i t. p.

Przy przeprowadzaniu czynności, Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» oprócz interesu strony obdłużonej, którą przedsięwzięto ratować, przestrzegało równie, aby uczciwi wierzyciele nie ponosili straty; pochodzenie też każdej wierzytelności badało starannie; słuszną wypłacało lub o wypłatę się ugadzało, niesłuszne oddalało, redukowało lub w obronie dłużnika przed sądami stawało. Po największej części jednak kwestye sporne tak między wierzycielami a dłużnikami, jak między rodzeństwem załatwiane bywały ugodami; a że wymiar sprawiedliwości na drodze sądowej jest zbyt kosztowny, zbyt długo się przeciągający, tem łatwiej przychodziło Towarzystwu «Ochrony własności ziemskiej» nakłonić strony do wzajemnej wyrozumiałości, zrobienia sobie wzajemnych ustępstw i zawarcia ostatecznie słusznej ugody; a tak interesa regulowały się łatwiej, a oszczędzały kosztów.

Przedewszystkiem zaś Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» miało na uwadze dobro publiczne naszego kraju i starania czyniło, aby różne inne cele dla dobra tego osiągnięte być mogły. Mianowicie przestrzegało, aby ziemia nie przechodziła w posiadanie żywiołu obcego, a nieprzychylnego narodowości polskiej; starało się, aby właściciele większych posiadłości odsprzedawali grunta odległe, mało lub wcale nieużyteczne, właścicielom mniejszej posiadłości, aby z tych większe korzyści mogły być otrzymane; posiadłości wiejskie małe mogły się zwiększać, komasować, dawać odpowiednie zatrudnienie i potrzebne wyżywienie familiom na tych osiadłym.

Z włościanami podupadłymi, zadłużonymi, często zagrożonymi wywłaszczeniem, postępowało się podobnie jak z właścicielami większych posiadłości, to jest wchodziło się w kupno gospodarstwa, czy to z wolnej ręki, czy na publicznej licytacyi, a wywłaszczonemu wypuszczało się w dzierżawę i t. p. Stosunkowo jednak z włościanami ten rodzaj zabezpieczenia funduszów Towarzystwa mniej okazywał się potrzebnym, bo za pożyczki na cele powyż wyrażone poręczało dwóch innych odpowiedzialnych gospodarzy. Pożyczający poddawał się radzie, nadzorowi i kontroli ręczycieli, z tymi wspólnie za pożyczone pieniądze kupował zboże, bydło, wypłacał długi, z ich doradą urządzał się w domu, prowadził gospodarstwo i t. p. Ci ręczyciele czuwali, aby nie zmarnował funduszów i wypłacał raty zaciągniętej pożyczki, a w razach niestosowania się, niedopełniania zobowiązań, zawiadamiali Dyrekcyę Towarzystwa, celem przedsięwzięcia odpowiednich środków zaradczych. Sposób tego rodzaju postępowania okazał się zupełnie praktycznym. Zakupna ziemi przez włościan po największej części odbywały się za pośrednictwem Towarzystwa «Ochrony własności ziemskiej», za opłatą 2% od ceny kupna i takich paręset przeprowadzonych zostało. Towarzystwo bowiem przekonywało się o stanie interesów sprzedawcy, badało tytuł posiadania, stan hipoteczny i t. p.; dokładało

starań, aby pertraktacye po zmarłych były przeprowadzone, wydawane dekreta dziedzictwa, oczyszczone hipoteki i inne przeszkody usuwało, tymczasem zaś zawierały się umowy we formie punktów przedugodnych, a zadatki, albo całe ceny kupna składane bywały w kasie Towarzystwa na czas, dopóki wszelkie przeszkody nie zostały usunięte, dopóki kontrakt formalny spisany nie został i dopóki nie nastąpiło oddanie fizycznego posiadania. Zaszło bowiem już dużo wypadków, iż włościanom, którzy kupowali grunta bez przekonania się o stanie hipotecznym, prawie własności, grunta te, już to z powodu dobrowolnych zmian posiadacza, już przymusowych wywłaszczeń, odbierano, albo do powtórnego płacenia ceny kupna przymuszano ich.

Obok tego udzielane bywały różne pouczenia, np. że odpis kontraktu przed ośmiu dniami urzędowi podatkowemu przedłożyć należy, aby uniknąć kary. Jeżeli własność posiadłości nieruchomej przenoszoną jest raz powtórny w przeciągu lat kilku, jaki się należy opust podatkowy i jakie potrzeba na to dowody przedłożyć. Jeżeli przy kupnie majątku nieruchomego kupiony jest i ruchomy, że należy wartość tego od ceny kupna odtrącić, lub odtrącenia domagać się, bo ten tylko pod opłatę stempla II skali przypada i t. p.; a najczęściej formalności te samo Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» przeprowadzało, a w razie wymiaru niesprawiedliwego wnosiło rekursa.

Trafiały się też wypadki nadzwyczajne, które usuwać należało, jeden więc z takich, jako charakterystyczny przytaczamy.

Przed 30 laty, gdy podział gospodarstw tylko za zezwoleniem starostw był możliwy, a wystaranie się o to było mozolne i kosztowne, a czasem i niemożliwe, pisarze pokątni radzić poczęli, jakby to prawo przy spisywaniu kontraktów obejść można, a wniosek przez jednego zrobiony i w sposób następujący umotywowany, przyjęty i zastosowany przez nich został.

«Usprzedawać części gospodarstw nie wolno, ale wolno sprzedać całe gospodarstwo, a z tego część sobie wymówić do śmierci, że zaś śmierć była, jest i wiecznemi czasy będzie na świecie — zatem wymowa do śmierci znaczyć będzie to samo, co wiecznemi czasy». Na podstawie też tej teoryi w dwudziestu kilku gminach naszego powiatu spisali paręset ugód sprzedaży z takiemi wymowami. Te wymowy były dalej dzielone i odstępywane innym, z prawem do śmierci, po zmarłych sprzedawcach pozostałe rodzeństwo odbierało te wymowy w posiadanie i między siebie dzielili i t. d.

Między niektórymi włościanami takie pojmowanie rzeczy utrzymało się długo, później jednak z tego tytułu powstawały procesa. O ile więc nadarzała się sposobność, Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» odpowiedniemi ugodami i deklaracyami to prostowało, aby uchronić od procesów, kosztów i innych smutnych następstw.

W powiecie naszym było zadłużonych wiejskich gospodarstw wyżej 360 w Zakładzie kredytowym włościańskim; że zaś jednego gospodarstwa bywają właścicielami po dwie i więcej familij, co najmniej 700 familij zadłużonych było; pretensye Zakładu kredytowego włościańskiego wynosiły wyżej 195.000 złr.

Te nieszczęśliwe ofiary wyzyskiwane różnemi bezprzykładnemi sposobami, doprowadzone zostały do tego stopnia, iż część zwątpiła o możności wypłacenia się, część płacić przestała, część zaś tak została zrujnowana, że już nic płacić nie mogła, z małemi więc wyjątkami ogół zagrożony został wywłaszczeniem z ojcowizny.

Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» i nad tymi rozciągnęło swoją opiekę, stawało na terminach w sądach i wykazywało niesłuszność pewnych pretensyi przez agentów Zakładu kredytowego włościańskiego stawianych, wykazywało nadużycia — domagało się redukcyi procentów, czasami składało do depozytu sądowego odpowiednie kaucye, prowadziło procesa i udawało mu się wyjednywać doniosłe ulgi pod każdym względem, a stosownie do orzeczeń sądowych uskuteczniało za tych wypłaty i t. p.

Następnie zawarto umowę z Dyrekcyą Zakładu kredytowego włościańskiego, mocą której, uskuteczniający spłaty całych długów, lub które Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» konwertowało, doznawali znacznej ulgi w procentach; a gdy Zakład ten został zamknięty, gdy wartość listów zastawnych tego Zakładu spadła, gdy Komitet likwidacyjny tego Zakładu porobił znaczne ustępstwa dla wypłacających się dłużników, Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» tyle wypłat i konwersyi przeprowadziło, że tylko kilka jeszcze pozostaje i to gdzie po zmarłych nie zostały pertraktacye wykończone lub zostają w procesie, z egzekwowanych zaś nikt wywłaszczonym nie został, a niżej załączone wykazy szczegółowe, dokładniej działalność Towarzystwa wykażą.

## IV. Otrzymane i użyte fundusze.

Oprócz funduszów z Towarzystwa Zaliczkowego w Limanowej i zaraz udzielonego kredytu przez Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, otrzymywano kredyt przez eskont wekslowy w Towarzystwie wzajemnego kredytu w Krakowie, w Galicyjskiej Kasie Oszczędności we Lwowie, w Banku krajowym, w Kasie Oszczędności Tarnowskiej, w miejskiej Kasie Oszczędności w Bochni, w Powiatowej Kasie Oszczędności w Bochni, w Filii Banku austro-węgierskiego. Zbierany był fundusz od Członków Towarzystwa na udziały, na fundusz rezerwowy, składane fundusze na rachunek bieżący i do depozytu, a z tych celem bronienia od wywłaszczeń przymusowych, podniesienia gospodarstw, oraz w różnych celach wyż przytoczonych:

| w roku | wypłacono | | | | odebrano | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1882 | 39.434 | złr. | 70 | ct. | 33.332 | złr. | 65 | ct. |
| 1883 | 79.261 | » | 47 | » | 40.912 | » | 05 | » |
| 1884 | 150.066 | » | 78 | » | 145.314 | » | 60 | » |
| 1885 | 60.822 | » | 84 | » | 53.231 | » | 28 | » |
| 1886 | 49.174 | » | 76 | » | 54.791 | » | 99 | » |
| 1887 | 56.723 | » | 70 | » | 54.752 | » | 67 | » |
| 1888 | 71.812 | » | 12 | » | 70.220 | » | 09 | » |
| 1889 | 94.127 | » | 24 | » | 88.088 | » | 60 | » |
| 1890 | 185.942 | » | 25 | » | 172.042 | » | 14 | » |
| 1891 | 109.214 | » | 40 | » | 107.441 | » | 52 | » |
| 1892 | 149.685 | » | 28 | » | 103.514 | » | 80 | » |
| 1893 | 175.145 | » | 66 | » | 182.523 | » | 91 | » |
| Razem . | 1,221.411 | złr. | 20 | ct. | Razem 1,106.165 | złr. | 30 | ct. |
| Pozostało do odebrania . . . . . . . . | | | | | 115.245 | złr. | 90 | ct. |

Mianowicie:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Z 5-ciu większych własności (dóbr) . . . | 65.931 | złr. 52 | ct. |
| Z mniejszych posiadłości (włośc.) . . . . | 14.042 | » 26 | » |
| Z pożyczek-niedopłat do cen kupna . . . | 35.372 | » 06 | » |
| Razem jak wyżej . . | 115.245 | złr. 70 | ct. |

## V. O funduszu zapomogi pogorzałych.

W razie pogorzeli, włościanin nie tylko pożyczki w Towarzystwie otrzymanej nie był w stanie wypłacać, ale na odbudowanie spalonego domu, gdy w Towarzystwie nie otrzymał dodatkowej pożyczki, pożyczał u lichwiarzy, którzy wysokimi procentami i sposobami różnemi wyzyskującemi doprowadzali do wywłaszczenia z ojczystej ziemi.

To więc spowodowało do zaprowadzenia tak zwanego funduszu zapomogi dla pogorzałych członków Towarzystwa Zaliczkowego i Towarzystwa «Ochrony własności ziemskiej», którzy się w żadnej instytucyi od ognia nie zabezpieczają. Każdy z tych składa do funduszu zapomogi rocznie 50 ct., a nabywa prawa do zapomogi w razie pogorzeli do wysokości 100 złr., gdy w tej lub w wyższej wysokości poszkodowany został. W razie szkody mniejszej, do wysokości poniesionej szkody. Temi udzielanemi zapomogami, zapobieżono bardzo wielu smutnym następstwom. Przy zwyczaju bowiem, że dwory i sąsiedzi włościanie udzielają pomocy pogorzałemu do odbudowania się, ale tylko w materyałach budowlanych, zapomogą 100 złr. w gotówce, spalone zabudowanie odbudować może.

Fundusz zapomogi pogorzałych zaprowadzony został w r. 1883. Przez upłynione lat 10 złożyli członkowie towarzystw 5.676 złr.

Z tych wypłacono:

| | | |
|---|---|---|
| 20-stu pogorzałym po 100 złr. . . . . | 2.000 | złr. |
| 15 podług wysokości szkody . . . . . | 850 | » |
| razem . . | 2.850 | złr. |
| pozostało więc . . . . . . . . . . | 2.826 | » |

a z tego okazuje się, ze gdyby byli płacili zamiast po 50 ct., tylko po 25 ct. rocznie, zebrany fundusz byłby wystarczył na udzielane zapomogi i pozostałoby 23 złr., mianowicie:

## VI. Wykaz odbieranych wkładek i wypłaconej zapomogi.

| | Wypłacono | | Złożono | |
|---|---|---|---|---|
| | złr. | ct. | złr. | ct. |
| W roku 1884 złożyli po 50 ct., razem . . . . . . . . . . . . . . | | | 862 | 37 |
| Wypłacono Sikoniowi Janowi . . . . . . . . . . . . . . . . . | 62 | — | | |
| W roku 1885 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 639 | 53 |
| Wypłacono Malarzowi Janowi . . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Mamakowi . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 54 | 50 | | |
| » Ciule Izydorowi . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| Do przeniesienia . . . . | 316 | 50 | 1501 | 90 |

| | Wypłacono zł. | ct. | Złożono zł. | ct. |
|---|---|---|---|---|
| Z przeniesienia . . . . | 316 | 50 | 1501 | 90 |
| W roku 1886 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 669 | 90 |
| Wypłacono Janikowi Markowi . . . . . . . . . . . . . . . | 20 | — | | |
| » Koziarskiemu Władysławowi . . . . . . . . . . . | 50 | — | | |
| » Nawieśniakowi . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| W roku 1887 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 644 | 55 |
| Wypłacono Trzupkowi Sebastyanowi . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Młynarczykowi Antoniemu . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Krajewskiemu Janowi . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Dudzikowi . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 55 | — | | |
| » Królikowskiemu Józefowi . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Juszkiewiczowi Stanisławowi . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Białoniowi Janowi . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| W roku 1888 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 595 | 01 |
| Wypłacono Śwince Szymonowi . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Smoleniowi Wojciechowi . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| W roku 1889 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 602 | 27 |
| Wypłacono Czopowi Mikołajowi . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Wielosze Józefowi . . . . . . . . . . . . . . . | 50 | — | | |
| » Katarzynie Dąbrowskiej . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Jędrzejkowi Michałowi . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Dudkowi Józefowi . . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| W roku 1890 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 472 | — |
| Wypłacono Palaczowi Dominikowi . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Łabuszowi Piotrowi . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Stożkowi Wojciechowi . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Krzakowi Wojciechowi . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| W roku 1891 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 471 | — |
| Wypłacono Dudkowi Józefowi . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Klagowi Janowi . . . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| W roku 1892 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 259 | 62 |
| Wypłacono Olesiowi Wojciechowi . . . . . . . . . . . . . | 23 | — | | |
| » Wojtowiczowi Józefowi . . . . . . . . . . . . . | 50 | — | | |
| » Kaufer Joelowi . . . . . . . . . . . . . . . . . | 20 | — | | |
| » Karczmarczykowi . . . . . . . . . . . . . . . . | 80 | — | | |
| W roku 1893 złożyli . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | 474 | 88 |
| Wypłacono Palaczowi Dominikowi . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Kozik Reginie . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| » Piekarczykowi Onufremu . . . . . . . . . . . . . | 100 | — | | |
| Razem . . . . | 2864 | 50 | 5691 | 13 |

Porównanie:

| | | |
|---|---|---|
| złożono . . . | 5.691 zł. | 13 ct. |
| wypłacono . . | 2.864 » | 50 » |
| pozostaje więc . | 2.826 zł. | 63 ct. |

Że zaś ten fundusz nie odstręcza zamożniejszych włościan od ubezpieczenia się w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, jak to przypuszczano, ale owszem zachęca, przekonać się każdy może, przejrzawszy i porównawszy u p. Agenta w Limanowej, ilu się ubezpieczało włościan przed r. 1883, a ilu się ubezpiecza po r. 1883, przekona się, że co najmniej 10 razy więcej, że gdy do r. 1883 Towarzystwo ani jednego członka nie ubezpieczało, obecnie ubezpiecza kilkudziesięciu — police w kasie swojej przechowuje.

## VII. Co do otrzymywanych zgłoszeń.

Oprócz licznych włościan, zgłosiło się właścicieli dóbr w tych 12 latach 27, z tych 15 podjęło się Towarzystwo uregulować interesa, a 12 odmówiło, mianowicie: 7 którzy żądali, aby ich całe lub część dóbr parcelować, 5 którzy prosili o odpowiednią pomoc w ratowaniu ich od wywłaszczenia, a to z powodu pierwszym 7, bo celem Towarzystwa naszego jest bronić od wywłaszczeń przymusowych, a nie wywłaszczanie przez parcelacye dobrowolne. Praktykowana zaś u nas parcelacya ziemi mniej użytecznej, w niektórych wypadkach nie jest celem Towarzystwa, ale tylko nieodzownym środkiem. Innym 5 odmówiła z powodu dużej odległości od siedziby Towarzystwa, bo przekonanie Dyrekcyi Towarzystwa jest: że skuteczna działalność w podobnych wypadkach jest możliwą tylko nie za pośrednictwem płatnych urzędników, ale za pośrednictwem tego samego obywatela, którego się ratuje przy odpowiednich zarządzeniach, odpowiednim nadzorze i kontroli. Potrzeba więc dobrze poznać tego obywatela z usposobienia, charakteru, potrzeb, nawyknień, otoczenia, potrzeba poznać nie tylko jego hipoteczne zobowiązania ale i prywatne, potrzeba znać stosunki miejscowe. Aby mieć przekonanie, jak jest szkodliwem znoszenie posiadłości dworskich nie tylko pod względem politycznym i ekonomicznym dla kraju, ale i dla samych włościan, chociaż doszli do posiadania znacznej przestrzeni ziemi, dość porównać miejscowości te, gdzie nie było dworów lub dwory poznoszono, z miejscowościami, gdzie się jeszcze dwory utrzymały; a gdy w pierwszych zobaczymy nędzę, liczne wychodźtwo za zarobkiem w dalekie miejscowości i po za morza, gdy w pierwszych znajdziemy dużo matek z dziećmi opuszczonych przez wychodźców w największej nędzy, to tam, gdzie jeszcze są dwory, jest większa zamożność, bo włościanie mają zarobek na miejscu i nie potrzebują opuszczać żon i dzieci, wychodząc za zarobkiem, zkąd często więcej nie wracają.

## VIII. Przeprowadzane czynności w większych posiadłościach (dobra).

1. **Mahowica**, posiadłość większa, należała w $^4/_6$ do P. S., w $^1/_6$ do P. P., a w jednej szóstej ($^1/_6$) do sukcesorów po śp. K. Przez kilkoletnią administracyę p. S. przyszło do tego, że zabudowania dworskie zawaliły się, grunta za zaległe podatki c. k. Starostwo wydzierżawiło włościanom; właściciele więc przez kilka lat nie mieli żadnego prawie dochodu.

Nim Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» podjęło się uregulować te interesa, dało tę posiadłość oszacować przez rzeczoznawców, którzy wykazali wartość:

| | |
|---|---|
| w roli . . . . . . . . . | 3.600 złr. |
| w łąkach . . . . . . . . | 500 » |
| do przeniesienia . | 4.100 złr. |

| | |
|---|---|
| z przeniesienia . | 4.100 złr. |
| w pastwiskach . . . . . | 600 » |
| w lesie . . . . . . . . | 2.000 » |
| w prawie propinacyi . . . | 300 » |
| w zabudowaniach . . . . | 100 » |
| Razem . . . | 7.100 złr. |

Następnie zawarto kontrakt z panią S. o kupno jej $^1/_6$ za 2.500 złr. i udzielono jej zapewnienie, że po nabyciu $^1/_6$ od p. P. i $^1/_6$ od sukcesorów K. na jej rachunek, oraz po zrobionej ugodzie z gminą o służebności lasowe, grunta będą rozparcelowane i rozsprzedane, a z otrzymanych funduszów ze sprzedaży i po potrąceniu z tych wypłat i zaliczek przez Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» uskutecznionych, oraz 5 prc. od wartości z oszacowania wynikłych, resztę pozostałą jej wypłaci.

Z panią P. stanęła ugoda, którą oddano jej kilkanaście morgów gruntu na własność wartości 900 złr. i dopłacono gotówką 300 złr.

Według ugody z opiekunem sukcesorów K., złożono na tych do depozytu sądowego 1000 złr., a na ręce opiekuna wypłacono 156 złr. 89 ct. Gminie według ugody za wszelkie służebnictwa w lesie i na gruntach, wydzielono część lasu około 9 morgów wartości 480 złr. A pod dniem 1 lipca 1884 r. wypadł rachunek następujący:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ze sprzedaży gruntów otrzymano . . . . . . | 8.649 | złr. | 23 | ct. |
| grunta oddane p. P. . . . . . . . . . . . | 900 | » | — | » |
| i lasu morgów za służebności . . . . . . . | 480 | » | — | » |
| za zniesienie propinacyi . . . . . . . . . | 415 | » | 89 | » |
| Razem . . . | 9.065 | złr. | 12 | ct. |
| a że oszacowana była ta posiadłość na . . . . | 7.100 | » | — | » |
| rozsprzedano drożej o . . . | 1.965 | złr. | 12 | ct. |

Z otrzymanych 9.065 złr. 12 ct. wypłacono:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| podatki zaległe . . . . . . . . . . . . . | 612 | złr. | 18 | ct. |
| różne koszta i podatek od przeniesienia własności | 446 | » | 24 | » |
| 3 prc. Towarzystwu . . . . . . . . . . . | 270 | » | — | » |
| pani P. . . . . . . . . . . . . . . . . | 300 | » | — | » |
| sukcesorom Kleefeldów . . . . . . . . . . | 1.156 | » | 89 | » |
| pani S. resztę . . . . . . . . . . . . . . | 5.739 | » | 31 | » |
| Razem . . . | 9.065 | złr. | 12 | ct. |

2. Posiadłość części **Siekierczyny** «Pęgowszczyzna» zwana, oddzielny korpus tabularny stanowiąca, przestrzeni około 250 morgów, lecz po usprzedaży w różnych czasach przez właściciela rzeczonej części, pozostawało morgów 185, sążni 1.513, oszacowane przez rzeczoznawców na 11.633 złr.

Właściciele tej posiadłości tak podupadli, że pozbawieni zostali nasienia do siewu, bydła roboczego i t. p., grunta częścią większą leżały odłogiem, częścią obsiewali i zbierali włościanie za lichem wynagrodzeniem.

Fundusz na życie czerpany był z lasu, a gdy w tym drzewa zabrakło, wyrębiska sprzedawane były za ceny, jakie kto ofiarował, tak, że morga zeszła na 15 złr.

Nie były też od lat wielu opłacone podatki, a Towarzystwo kredytowe ziemskie za dług hipoteczny 4.500 złr. i od kilku lat zaległe raty zmuszone było w drodze egzekucyjnej sprzedaż tej posiadłości ogłosić.

Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej», gdy po przeprowadzeniu oszacowania przyszło do przekonania, że jeszcze z tego majątku co najmniej $^1/_3$ dla właścicieli uratować potrafi, zawarło kontrakt kupna, a po zaprowadzeniu zasiewów, przy kupnie potrzebnego bydła roboczego i t. d., oddało tę posiadłość w administracyę poprzednim właścicielom pod odpowiednim nadzorem i kontrolą.

Po ogłoszeniu sprzedaży wyrębisk lasowych i odległego gruntu około 20 morgów, tyle znalazło się kupicieli i z taką chęcią kupna, że za wyrębiska lasowe, dawniej po 20 złr. sprzedawane, płacili wyżej 60 złr., za morgę gruntu najgorszego wyżej 100 złr.

Z rozsprzedaży więc około 70 morgów wyrębisk i około 20 morgów gruntu, zebrany został fundusz wystarczający na spłatę całej należytości Towarzystwa kredytowego ziemskiego, wszystkich zaległych podatków, pokrycie wypłat, na zaprowadzenie gospodarstwa i drobnych długów prywatnych, a dawniejszym właścicielom oddać było można folwark z gruntem około 70 morgów, lasu około 20 morgów i propinacyę bez żadnego długu. Zaszły jednak inne wypadki, które zmianę planu spowodowały, mianowicie: słabość p. T. i śmierć jego żony, domaganie się rodziny, aby ojciec gospodarzyć przestał, przy nich zamieszkał, a to, co z rozsprzedaży uzyskać może, między nich rozdzielił.

Po rozparcelowaniu więc reszty i rozsprzedaży, rachunek po dzień 1 lipca b. r. wypadł następujący:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Towarzystwo z rozsprzedaży gruntów odebrało . . | 12.132 | złr. | 76 ct. |
| p. T. odebrał bezpośrednio od kupicieli za grunta . | 2.000 | » | — » |
| Razem . . . | 15.133 | złr. | 76 ct. |
| a że oszacowany został wspomniany majątek na . . | 11.633 | » | — » |
| uzyskano więcej o . . . . . . . . . . . . | 3.500 | złr. | 76 ct. |
| z otrzymanych wypłacono zaległe podatki . . . . | 753 | » | 87 » |
| resztę należytości Towarzystwu kredyt. ziem. . . . | 1.070 | » | — » |
| długi prywatne . . . . . . . . . . . . . . | 1.244 | » | 74 » |
| 5 prc. Towarzystwu . . . . . . . . . . . . | 482 | » | 83 » |
| gotówką państwu T. . . . . . . . . . . . . | 6.656 | » | 26 » |
| Towarzystwu kredyt. ziem. . . . . . . . . . | 4.719 | » | 51 » |
| Razem . . . | 15.133 | złr. | 76 ct. |

3. Folwark w **Pryszowy**, oddzielny korpus tabularny, stanowiący własność $^5/_6$ p. Karola M., a $^1/_6$ p. Emila G. w objętości:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ogrodu . . . . | mórg | — | sążni | 1.042□ |
| łąk . . . . . | » | 10 | » | 1.060□ |
| roli . . . . . | » | 46 | » | 34□ |
| pastwiska . . . | » | 04 | » | 632□ |
| lasu . . . . . | » | 29 | » | 1.143□ |
| droga . . . . | | | » | 1.441□ |
| Razem . . | mórg | 92 | sążni | 352□ |

administrowany przez p. Emila G. zupełnie podupadł, a gdy ani podatki, ani raty Towarzystwa kredytowego ziemskiego przez lat kilka płacone nie były, a p. M. Karol ze swoich $^5/_6$ części żadnego dochodu nie miał, powstały między niemi spory i procesa. Nareszcie p. M. zażądał od p. G., aby ten kupił od niego $^5/_6$ i zapłacił mu 3.500 złr., albo przyjął od niego 700 złr. nie wchodząc w to, jakie na tej posiadłości ciążą długi lub zaległości podatkowe. Gdy p. G. nie miał funduszu na spłatę p. M., a przyjąć 700 złr. nie chciał, Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» na prośbę p. G. o pośredniczenie i pomoc, dało oszacować tę posiadłość przez rzeczoznawców, którzy wykazali wartość 7.580 złr.

A gdy przyszło do przekonania, że więcej uzyskać może dla p. G., zaprosiło tak p. M. jak i p. G. do siebie. Ci zawarli w ten sposób między sobą ugodę, iż p. M. przyjmuje od Towarzystwa za swoje $^5/_6$ części 3.154 złr., a co po rozparcelowaniu, rozsprzedaży i dokonaniu wszelkich wypłat zostanie, otrzyma p. G. Zrobiony został kontrakt kupna na rzecz Towarzystwa «Ochrony własności ziemskiej» i wypłata rzeczonych 3.154 złr. p. M. nastąpiła.

Zaś p. G. ustanowiony został administratorem tej posiadłości, na czas, dopóki rozparcelowanie i rozsprzedaż przeprowadzoną nie zostanie.

Wynik tej czynności z dniem 24 kwietnia 1884 był następujący:

| | | | |
|---|---|---|---|
| za grunta rozparcelowane i rozsprzedane wraz z propinacyą otrzymano . . | 10.253 | złr. | 89 ct. |
| a że oszacowany był na . . . . . . | 7.580 | » | — » |
| drożej sprzedano o . | 2.673 | złr. | — ct. |
| Wydatki: | | | |
| P. M. przy kontrakcie kupna . . . . | 3.154 | złr. | 65 ct. |
| (ponieważ opuścił 80 złr.) | | | |
| Podatki zaległe . . . . . . . . . . | 521 | » | 31 » |
| Raty Towarzystwa kredyt. ziemskiego o . | 417 | » | 60 » |
| 5 prc. Towarzystwu . . . . . . . | 510 | » | — » |
| Różne koszta . . . . . . . . . . . | 127 | » | 99 » |
| Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu . | 1.582 | » | 79 » |
| Drobne długi . . . . . . . . . . . | 278 | » | 24 » |
| P. G. wypłacono . . . . . . . . . | 3.661 | » | 31 » |
| Razem jak wyżej . . . | 10.253 | złr. | 89 ct. |

Tym sposobem p. G. za $^1/_6$ otrzymał 3.661 złr. 31 ct., gdy p. M. za $^5/_6$ tylko 3.154 złr. 65 ct., a tej różnicy była przyczyna, że p. M. nie chciał poczekać aż parcelacya i rozsprzedaż nastąpi, chciał zaraz dostać pieniądze, bo nie przypuszczał, aby Towarzystwo tak korzystnie interes przeprowadziło; zaś p. G. spuścił się na działalność Towarzystwa «Ochrony własności ziemskiej» i czekał na to, co dla niego zrobione być potrafi.

4. Dobra **Kamionna** z przyległością **Pasierbiec** w powiecie Bocheńskim, rozległości 904 morgi, 1.459 kwadratowych sążni, własność sukcesorów, po śp. O. Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» kupiło na publicznej licytacyi w sądzie krajowym w Krakowie za 20.000 złr.

Według oszacowania przez rzeczoznawców dobra te przedstawiały wartość 62.975 złr. Celem otrzymania funduszu na wypłatę ceny kupna, rozparcelowano i rozsprzedano najodle-

| | | | |
|---|---|---|---|
| glejszego i mocno wyciętego lasu w Pasierbcu morgów 139 i otrzymano za to | 9.658 | złr. | 94 ct. |
| z Towarzystwa kredytowego ziemskiego pożyczono . . . . . . . . . | 14.600 | » | — » |
| Razem . . . | 24.258 | złr. | 94 ct. |

Uskuteczniono wypłaty:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Cena kupna wraz z procentami . . . . . . . . | 21.000 | złr. | 73 ct. |
| Oszacowanie . . . . . . . . . . . . . . | 40 | » | 84 » |
| Ubezpieczenie od ognia . . . . . . . . . . | 36 | » | 71 » |
| Pomiar lasu do sprzedaży . . . . . . . . . | 47 | » | 15 » |
| Podatki i taksy od przeniesienia tytułu własności . | 1.449 | » | 84 » |
| Koszta stempli i adwokackie . . . . . . . . | 278 | » | 08 » |
| 3% Towarzystwu na koszta administracyi . . . . | 600 | » | — » |
| Bankowi krajowemu procent od zaliczonych na wypłatę ceny kupna nim podniesiono z Towarzystwa kredytowego ziemskiego i prowizya . . | 240 | » | 45 » |
| I. ratę Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu . . | 384 | » | 40 » |
| Gotówką . . . . . . . . . . . . . . . . | 184 | » | 74 » |
| Razem . . . | 24.258 | złr. | 94 ct. |

Następnie spisany został kontrakt, którym oddane zostały dobra te p. O. na wyłączną własność.

Jaką zaś korzyść ta familia odniosła przez działalność Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej«, najlepiej cyfry powyższego zestawienia okazują.

5. Dobra **Grajów** i dobra **Krasne** były własnością jednych właścicieli pp. K., zaciągane więc przez tych pożyczki od różnych wierzycieli, hipotekowane były tak na dobrach Grajów jak i na dobrach Krasne. Dobra Krasne zostały sprzedane p. J., który przejął wszystkie długi i do ceny kupna dopłacił złr. 2000. Ponieważ p. J. długów nie płacił, nietylko więc te bardzo wzrosły — ale wierzyciele wystawili na sprzedaż w drodze licytacyi sądowej.

Wobec tego pp. K. zagrożeni zostali możliwemi wielkiemi stratami, bo wszystkie długi, jakieby spadły przy sprzedaży Grajowa, byłyby egzekwowane na Krasnem.

Na prośbę więc pp. K. Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» stanęło na licytacyi i dobra, które pp. K. sprzedało za złr. 22.000, kupiło za złr. 14.000, a że przez lat 3, nim odebrało posiadanie fizyczne, płaciło procenta, podatki i t. p., kosztowały w roku 1892 razem złr. 18.837.

| | | |
|---|---|---|
| W roku 1893 usprzedano gruntu i karczmę za . | 1.000 | złr. |
| Pozostaje do odebrania za zniesione prawo propinac. | 700 | złr. |
| Resztę gruntu sprzedano p. M. za . . . . . . | 18.500 | złr. |
| Razem . . . | 20.200 | złr. |

Pozostaje 1363 złr. zapisane na dobro pp. K.

6. Dobra **Gierowa.** Gdy dobra te były szacowane celem wystawienia na sprzedaż w drodze egzekucyjnej przez wierzycieli, a po zbadaniu stanu hipotecznego przekonaliśmy się, że na tych ciążące długi $^2/_3$ wartość tych przechodzą, do tego różne zawikłania procesowe, w kupno tych dóbr nie wchodziło Towarzystwo, ale na podstawie pełnomocnictwa starania były robione, aby co można dla właścicieli uratować, i o tyle się udało, że nabywca

na licytacyi wywłaszczonym pozostawił mieszkanie, dał odpowiednią ordynaryę na życie przez jeden rok i wypłacił im złr. 3000 a Towarzystwu prowizyi $2^{0}/_{0}$.

7. Dobra **Koszary i Bałażówka.** Czworo sukcesorów otrzymało dobra Łososina i drugie Koszary z Bałażówką.

| | |
|---|---|
| Przy podziale oszacowane na . . . . | złr. 70.000 |
| Że na tych ciężyło długów . . . . . | złr. 30.000 |
| Pozostawało do rozdziału . . . . . . | złr. 40.000 |
| Każdemu z sukcesorów po . . . . . | złr. 10.000 |

Najstarszy więc z sukcesorów objął majątek na własność, obowiązując się 3 sukcesorom spłacić

| | |
|---|---|
| sorom spłacić . . . . . . . . . . . | złr. 30.000 |
| a że długi wynosiły . . . . . . . | złr. 30.000 |
| miał więc ciężarów . . . . . . . . . | złr. 60.000 |

Gdy z tych długów wypłacił tylko 10.000 złr. a reszty wypłacić nie był w stanie, odsprzedał dobra Koszary i Bałażówka Towarzystwu pod warunkiem, że Towarzystwo rozparceluje i rozsprzeda grunta najgorsze, drzewo z lasu odbierze, wynagrodzenie za zniesione prawo propinacyjne, a otrzymanemi funduszami wypłaci długi i napowrót odda mu te dobra. Rezultat okazał się następujący: grunta gorsze dóbr Koszar z przyległościami Bałażówka uwolnione z pod zastawu hipotecznego Galic. Tow. Kredytowego ziemskiego w przestrzeni około 150 mórg i te rozsprzedane zostały za . . . . . złr. 23.265

| | |
|---|---|
| za sprzedane drzewo otrzymano . . . | złr. 11.804 |
| za zniesione prawo propinacyjne . . . | złr. 2.913 |
| Razem . . . | złr. 37.982 |
| Z tych wypłacono Galic. Tow. Kredytowemu ziemskiemu na kapitał . . | złr. 5.000 |
| Zaległych i bieżących rat . . . . . | złr. 4.500 |
| Towarzystwu $2^{0}/_{0}$ . . . . . . . . . | złr. 759 |
| Zaległe podatki i różne inne długi i procenta od tych . . . . . . . . . | złr. 3.205 |
| Dwie schedy . . . . . . . . . . | złr. 20.000 |
| i gotówkę właścicielowi . . . . . . . | złr. 4.518 |
| Razem . . . | złr. 37.982 |

Dobra te oddane zostały napowrót z wierzytelnością Gal. Tow. Kredytowego ziemskiego 10.000 złr., a że następnego roku sprzedał te dobra za złr. 55.000 — z tego wypada, że zamiast otrzymać za 2 schedy 20.000 złr., otrzymał 48.000 złr., czyli 28.000 złr. więcej.

8. Dobra **Piekiełko,** własność żyda Blaugrunda, propinatora z Limanowej, który sam nie gospodarzył, ale z gruntów część pozostawiał włościanom za pobrane od nich pieniądze, część zaś im wydzierżawiał za kaucyami. Dobra te były obdłużone różnemi wierzytelnościami a propinacya i około 30 morgów były wydzierżawione na lat 90 z kaucyą 5.000 złr. zahipotekowaną. Aby więc interesa te uregulować, a głównie zapewnić 23 włościanom fundusze, na kupno gruntu żydowi poskładane — Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej w Limanowej weszło w kupno tych dóbr. Z żydem Herszem, dzierżawcą 90cio letnim gruntów i propinacyi, zawarło ugodę, którą odstąpiono mu na własność grunta i propinacyę

za cenę odpowiadającą kaucyi 5.000 złr., a on dał deklaracyę ekstabulacyjną z kontraktu dzierżawy i kaucyi 5.000 złr.

Z włościanami, którzy już byli w posiadaniu gruntów, pozawierano odpowiednie kontrakta, którymi rzeczone grunta na własność ich przeszły. Reszta gruntów została rozparcelowana i rozsprzedana tak, że tylko pozostało kilkanaście morgów lasu na szczytach gór, małej bardzo wartości, te więc sukcesorom Blaugrunda zostaną w r. b. na własność oddane, jeżeli kto nie kupi.

Otrzymanemi funduszami powypłacano długi a resztę Blaugrund otrzymał.

Rachunek zaś wypadł następujący:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Przychód za sprzedane grunta . . . . . . . . | 21.498 | złr. | — ct. |
| Za zniesienie propinacyi . . . . . . . . . . | 2.095 | « | 63 « |
| Razem . . . . | 23.593 | złr. | 63 ct. |
| A że oszacowany był na . . . . . . . . . . | 15.000 | « | — « |
| Więcej otrzymano . | 8.593 | złr. | 63 ct. |

Z otrzymanych 23.593 złr. 63 ct.

| | | | |
|---|---|---|---|
| wypłacono długów . . . . . | 8.650 | złr. | — ct. |
| Należytość skarbowa od przeniesienia tytułu własności . . | 667 | « | 50 « |
| 3⁰/₀ prowizyi dla Towarzystwa . | 690 | « | — « |
| Różne koszta . . . . . . . | 130 | « | — « |
| Otrzymał gotówką . . . . . | 13.456 | « | 13 « |
| Razem . . . | 23.593 | złr. | 63 ct. |

9. Dobra **Szyk** i **Stare Rybie** od lat blisko 200 były w posiadaniu familii P. P. Z. i przechodziły ze starszej na młodszą generacyę. Z sukcesorów jeden czasem spłacał inne rodzeństwo i utrzymywał się przy całych dobrach — albo dzielił się ziemią i następnie odsprzedawali jeden drugiemu, a w przeciągu tego czasu zaciągali różne pożyczki, zabezpieczali różne kaucye, robili różne zapisy, legata i t. d., i dozwalali to wszystko hipotekować, to znowu wierzyciele hipotekowali niepłacone procenta, koszta procesowe, skarb różne należytości za przenoszenie tytułów własności, za zaległe podatki i t. p. A choć bardzo dużo z tych zostało popłaconych, ani ekstabulowane nie były, ani nawet odszukać nie można było jakichkolwiek pokwitowań na uskutecznione wypłaty. Stan więc ciężarów hipotecznych tak był wielki, że wyciągu hipotecznego stan ciężarów obejmował kilkanaście arkuszy.

W tym stanie odziedziczył dobra te p. Ż. przed 70 laty. W tym stanie pozostawił swoim sześciu sukcesorom, z których każdy jako współwłaściciel w równej $^1/_6$ zahipotekowany został. Sześciu sukcesorów a następnie sześć familij nie mogli razem gospodarować, a żadnego nie było tak zamożnego, aby innych mógł spłacić, rozdzielili więc wszystkie grunta na 6 części, a choć hipotecznie ten rozdział nie nastąpił, każdy uważał się za wyłącznego właściciela otrzymanego kawałka ziemi i tą jakby wyłączną własnością rozporządzał, już-to odsprzedając całą swoję część — już-to z tej usprzedając pewne części włościanom. Po śmierci niektórych część hipoteczna przechodziła na własność kilkorga rodzeństwa i tak się rozdrabniała, że powstawali współwłaścicielami tych dwóch Siewierskich po $^1/_{336}$, Juszkowicz $^1/_{672}$, to jest nie całej jednej morgi ziemi. W miarę zmian osób między współwłaścicielami

każda część osobno była obdłużona różnemi wierzytelnościami, należytościami skarbowemi, ewikcyami, kosztami procesowemi, cenami nabycia i t. p.

Do tego zaszły różne pomyłki przy zaprowadzaniu nowych ksiąg gruntowych i przenoszenia do tychże starych różnych pozycyj, a to wierzytelności ciążące na całych dobrach zapisano na częściach tych dóbr, lub wierzytelności ciążące na pewnej cześci rozciągnęli na całe dobra, a że o sprostowanie we właściwym czasie nikt się nie postarał, późniejsze prośby o sprostowanie sąd bez skutku odrzucał.

W roku 1893 byli hipotecznymi współwłaścicielami dóbr Szyk i Stare Rybie następujący:

1. Wdowa z dziećmi po ś. p. Russockim połowy, t. j. $^{168}/_{336}$
2. Piechnik . . . . . . . . . . . . . . . . $^{56}/_{336}$
3. Karol Stelczyk . . . . . . . . . . . . . $^{28}/_{336}$
4. Marcelina Stelczyk . . . . . . . . . . . $^{27}/_{336}$
5. Szewczykowa Marya . . . . . . . . . $^{27}/_{336}$
6. Sukcesorom ośmiu po Połomskim . . . . . $^{26}/_{336}$
7. Siewierski Julian . . . . . . . . . . . $^{1}/_{336}$
8. Siewierski Mikołaj . . . . . . . . . . . $^{1}/_{336}$
9. Juszkowicz . . . . . . . . . . . . . . $^{1}/_{672}$

Razem 16. — Oprócz tych było posiadaczami fizycznymi ziemi z zabudowaniami gospodarczemi:

| | | |
|---|---|---|
| 6 | z części | Pp. Russockich |
| 17 | « | Piechnika |
| 3 | « | Karola Stelczyka |
| 2 | « | Maryi Stelczyk |
| 11 | « | Marceli Stelczyk |
| 5 | « | Połomskich. |
| Razem 44 | | a z powyższymi 60. |

Ponieważ sukcesorowie Białobrzeskich za swoje pretensye wyżej 6000 złr. wynoszące, wyrokiem prawomocnym uzyskali egzekucyę sądową i notaryusz z polecenia sądu przeprowadzał oszacowanie tych dóbr, celem wystawienia na sprzedaż, Dyrekcya Towarzystwa przeto na prośbę Pani Russockiej, jako współwłaścicielki blisko połowy tych dóbr, już-to aby ratować od wywłaszczenia 60ciu familij, z których 44 włościan pokupili i zaplacili grunta w dobrej wierze i na tych się pobudowali, nie wchodząc w stan hipoteczny i po większej części tylko za ustnemi ugodami, najprzód kupiła część p. Russockiej, zatrzymując ją w posiadaniu i użytkowaniu tych części pod tytułem dzierżawczyni na czas, dopóki uregulowanie interesów nie nastąpi i nie będzie w możności oddania jej napowrót tej posiadłości. Należytość Białobrzeskich wypłaciła i wstrzymała kroki egzekucyjne. Następnie przeprowadzała procesa i uskuteczniała różne wypłaty, w celu oczyszczenia hipotecznego tych dóbr. Ponieważ należytość Białobrzeskich wynosiła wyżej 6000 złr. a przestrzeń całych tych dóbr wyżej 600 morgów, ułożyła się z włościanami i tych zapewniła, że każdego utrzyma w posiadaniu kupionego gruntu, gdy z jednej morgi złoży 10 złr. na wypłatę sukcesorów Białobrzeskich, na to się zgodzili i z małym wyjątkiem wypłacili. Aby zaś Dyrekcya Towarzystwa mogła mieć prawo do wydawania włościanom deklaracyj hipotecznych, robiła starania, aby od

wszystkich współwłaścicieli hipotecznych ponabywać ich prawa hipoteczne i doprowadzić do tego, aby Towarzystwo było właścicielem hipotecznym całych tych dóbr. Przez 8 lat udało się zrobić tyle, że hipoteka tych dóbr jest zupełnie ze wszystkich ciężarów oczyszczona, a Towarzystwo jest właścicielem hipotecznym $^{335}/_{336}$ części, brakującą zaś $^{1}/_{336}$ postara się nabyć na licytacyi sądowej, a o sprzedaż poczyniło odpowiednie starania. Przytem nadmienia się, że od wszystkich byłych współwłaścicieli ponabywane zostały tytuły własności, na drodze ugód dobrowolnych, o nabycie zaś tej $^{1}/_{336}$ dlatego starać się musi w drodze sądowej, w drodze egzekucyjnej, że ten tytularny właściciel jest nie znany ani z życia, ani pobytu i wszelkie starania, celem dowiedzenia się o nim, pozostały bez skutku.

Żaden z najstarszych ludzi w gminie nie znał ani nie słyszał o egzystencyi Mikołaja Siewierskiego i nigdy też nic fizycznie w tych dobrach nie posiadał.

Z funduszów na powyższe cele użytych ma Towarzystwo do żądania:

| | |
|---|---|
| Od p. Russockiej . . . . . . . . . | 15.128 złr. |
| Od Połomskiego Stanisława za usprzedany grunt resztę . . . . . . . . | 300 « |
| Od Połomskiego Ignacego za usprzedany grunt resztę . . . . . . . . | 300 « |
| Od Szewczykowej resztę za usprzedany grunt . . . . . . . . . . . | 613 « |
| Od dawnych kupicieli gruntów składkę . | 200 « |
| Razem . . . | 16.538 złr. |

Gdy zaś sprawa o nabycie $^{1}/_{336}$ zostanie ukończoną a Towarzystwo będzie właścicielem hipotecznym całych dóbr, natenczas zaciągnie pożyczkę na grunta od p. Russockiej nabyte, odbierze należytości swoje a p. Russockiej odda tę część, którą od niej kupiło. Innym byłym właścicielom równie oddane zostaną grunta na własność, które teraz jako dzierżawcy utrzymują, a wszyscy włościanie, którzy od tych grunta pokupili, na podstawie odpowiednich deklaracyj za właścicieli pohipotekowani zostaną i na tem czynności w dobrach Szyk i Stare Rybie zostaną ukończone.

10. Dobra **Majerz**, własność żyda Huperta, z przestrzenią około 300 morgów, była obciążoną długami hipotecznemi wyżej $^{2}/_{3}$ wartości, a grunta wyżej w $^{3}/_{4}$ częściach to pozastawiane włościanom za pożyczki od nich otrzymane, to posprzedawane za umowami ustnemi bez względu na stan hipoteczny — do tego zaległych w płaceniu rat Galic. Tow. Kredytowego ziemskiego i akcyjnego Banku hipotecznego, a inni mniejsi wierzyciele prowadzili egzekucye na ruchomościach. Aby więc zapobiedz sprzedaży tych dóbr przez licytacyę w drodze egzekucyjnej, a tem samem uratować 127 włościan od szkód, jakieby ponieść mogli przez poodbieranie im gruntów tak pokupionych, jakoteż w zastaw otrzymanych, Towarzystwo kupiło te dobra. Z tymi włościanami, którzy już byli w posiadaniu gruntów, pozawierało odpowiednie kontrakty sprzedaży, resztę rozparcelowało i rozsprzedało. Z otrzymanych funduszów powypłacano długi a pozostającą resztę wypłacono Hupertowi.

Rachunek z tej czynności wypadł następująco:

Za rozsprzedane resztę gruntów, pozostałych po wydzieleniu tych, które były w zastawach, t. j. morgów 121 otrzymano 15.107 złr.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Nim Towarzystwo kupiło, oszacowany był w wartości . . . | 9.600 złr. | — | ct. |
| Przez rozparcelowanie otrzymano więcej . . . . . . . . | 5.507 « | — | « |
| Wypłacono długów różnych . . | 8.450 « | — | « |
| Różne koszta . . . . . . . | 148 « | — | « |
| Należytość skarbowa za przeniesienie tytułu własności . . | 262 « | 50 | « |
| 3% prowizyi Towarzystwu . . | 360 « | — | « |
| Wypłacono gotówką Hupertowi . | 5.886 « | 50 | « |
| Razem jak wyżej . . | 15.107 złr. | — | ct. |

11. **Przeciwko** folwark. Gdy dobra Męcina z folwarkiem Przeciwko i innemi folwarkami wystawione były na sprzedaż w drodze sądowej egzekucyi za zaległe raty Galic. Towarzystwu Kredytowemu ziemskiemu i zaległe podatki złr. 3.832 wynoszące, aby zapobiedz wywłaszczeniu, kupiło Towarzystwo folwark Przeciwko, przestrzeni około 120 morgów, powyższe należytości wypłaciło, licytacya więc odwołaną została.

Z tego folwarku usprzedano gruntu mórg 48 za złr. 5.160 — a reszta byłym właścicielom oddaną została.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Z otrzymanych za sprzedaż gruntu 5.160 złr. odebrano zaliczki . . . . . . . | 3.832 złr. | — | ct. |
| Należytość skarbowa . . . . . . . . | 262 « | 50 | « |
| 3% prowizyi . . . . . . . . . . | 154 « | 80 | « |
| A resztę odebrali byli właściciele na wypłatę innych długów . . . . . . . . | 910 « | 70 | « |
| Razem . . . | 5.160 złr. | — | ct. |

12. **Męcina.** Gdy dobra te drugi raz zagrożone zostały sprzedażą wierzycieli — Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej», aby nie dopuścić do wywłaszczenia, wypłaciło wierzycielom 6000 złr. i egzekucyjne kroki sądowe zostały wstrzymane. Tymczasowo właściciele tych dóbr wystawili na tę sumę weksel — deklarując część gruntu usprzedać i Towarzystwu «Ochrony własności ziemskiej» wypłacić 6000 złr. Część z tych z procentami bieżącymi wypłacili ci sami właściciele Męciny, resztę wypłacił nowy tych dóbr nabywca.

13. Dobra **Dobranowice** kupiło Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej», celem uregulowania w tych interesów i oddania poprzedniej właścicielce. Na dobrach tych ciążyło różnych długów hipotecznych i prywatnych około 40.000 złr. Na wypłatę najpilniejszych zaliczyło Towarzystwo 9000 złr. i oddało w administracyę synowi byłej właścicielki pod warunkiem zajmowania się parcelacyą, odbierania czynszu dzierżawnego, utrzymywania byłej właścicielki i wypłacania długów pod kontrolą i nadzorem Towarzystwa.

Przez czas od 30 sierpnia 1888 r. do końca 1893 r. usprzedano gruntu najgorszego i najodleglejszego 60 morgów za 15.500 złr., temi więc funduszami powypłacano wszystkie długi prywatne, wynoszące około 10.000 złr.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Upłacono Galic. Tow. Kredyt. ziemskiemu z kapitału . . . . . . . . . . . . | 7.620 złr. | — | ct. |
| Zaległych procentów . . . . . . . . . | 2.050 « | — | « |
| W Kasie Oszczędności krakowskiej . . . | 2.751 « | — | « |
| Należytość skarbową . . . . . . . . . | 1.272 « | 50 | « |
| Różne drobne wydatki i prowizya Towarzystwu . . . . . . . . . . . | 866 « | 50 | « |
| Razem . . . | 24.500 złr. | — | ct. |
| Pozostaje więc do wypłaty Gal. Towarzystwu Kredytowemu ziemskiemu . . . . | 14.400 złr. | — | ct. |
| Kasie Oszczędności w Krakowie . . . . | 2.249 « | — | « |
| Zaliczki Tow. «Ochrony własn. ziemskiej» | 9.000 « | — | « |
| Razem . . . | 25.649 złr. | — | ct. |

Kwota powyższa pokrytą zostanie pożyczką otrzymać się mającą z akcyjnego Banku hipotecznego, stosownie do otrzymanej promessy 26.000 złr. Poczem dobra te według oszacowania akcyjnego Banku hipotecznego na 54.000 złr. byłej właścicielce z tem oddane zostaną, że na pokrycie jeszcze dalszych możliwych kosztów i na zagospodarowanie się przyszłego właściciela pozostaje około 20 morgów do sprzedaży przeznaczonych, od ciężarów wszelkich wolnych, wartości około 5.000 złr.

Ale nadmienia się, że powyższe zestawienie rachunkowe jest przybliżone, z powodu że Tow. «Ochrony własności ziemskiej» jeszcze nie otrzymało rachunków szczegółowych za rok 1893 od administratora z otrzymanych i otrzymać się mających funduszów za grunta rozsprzedane, z wypłat niektórych długów prywatnych, rachunku z dzierżawcą, od 12 lipca 1894 roku ustąpić mającym, i różnych drobnych wydatków, a że nim podniesienie pożyczki 26.000 złr. nastąpi, prawdopodobnie jeszcze parę miesięcy upłynie, a oddanie tych dóbr nastąpić ma od 1go lipca 1894 roku, a przez ten czas jeszcze różne wypłaty uskutecznić wypadnie, zestawienie więc rachunkowe dokładne nastąpić będzie mogło dopiero z dniem oddania tych dóbr właścicielowi.

14. Dobra **Załęże**, wystawione na licytacyę za długi w kwocie 3.000 złr., nabyło Towarzystwo z wolnej ręki przed licytacyą za cenę długów. Delegaci Galic. Towarzystwa Kredytowego ziemskiego oszacowali dobra te na 12.000 złr. i Towarzystwo nasze uzyskało promessę na pożyczkę hipoteczną 5.000 złr., z tego jednak nie korzystano, gdyż trafiła się prywatna korzystna sprzedaż. Towarzystwo zaliczone 3.000 złr. z procentem otrzymało, a resztę właściciel poprzedni.

15. Dobra **Krasne** i **Podkrasne.** Gdy właściciele tych dóbr przeprowadzoną egzekucyą sądową przez pięciu wierzycieli zagrożeni byli wywłaszczeniem, Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej», aby ich od tego nieszczęścia uratować, postanowiło kupić i wydzielić 270 morgów, te rozparcelować a otrzymanym funduszem długi powypłacać, w tym celu 3 wierzycielom całą ich należytość, złr. 14.000 wynoszącą, zapłaciło. Od 4go wierzyciela, t. j. Galic. Towarzystwa Kredytowego ziemskiego, otrzymało na dodatkową pożyczkę promessę złr. 3.000, posłużyć mające na pokrycie rat zaległych i deklaracyę, uwalniającą z pod zastawu hipotecznego swej wierzytelności morgów 270 ziemi, do sprzedaży przeznaczonej. Nareszcie

z piątym wierzycielem Drem Olszewskim stanęła ugoda, że wierzytelność swoją 10.000 złr. kompensować będzie $^1/_3$ cen otrzymywanych za sprzedawać się mające grunta, oraz że da deklaracyę pierwszeństwa hipotecznego dla otrzymać się mającej pożyczki Tow. Kredytowego, pod warunkiem, że wszystkie kontrakta będzie spisywał i intabulacye przeprowadzał. Nim jednak rzeczoną deklaracyę podpisał Dr. Olszewski umarł, pożyczka więc 3.000 złr. podniesioną być nie mogła, do tego okazało się, że w kontrakcie kupna 270 morgów pomieszczono około 50 morgów ziemi wartości około 10.000 złr., która już dawniej włościanom została sprzedana. Nie mając więc Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» pewności, że już zaliczone . . . . . . . . . . . . 14.000 złr.
i jeszcze potrzebujące wypłacić sukcesorom Dra Olszewskiego . 11.000 «
i Galic. Towarzystwu Kredytowemu ziemskiemu . . . . . . 5.000 «
Razem . . . 30.000 złr.
będzie mogło pokryć ceną za rozsprzedawane grunta, dalszą akcyę wstrzymało. I dopiero, gdy ogłoszoną została sprzedaż tych dóbr przez licytacyę sądową za pretensye Galic. Tow. Kredytowego ziemskiego, Towarzystwo «Ochrony własności ziemskiej» kupiło z wolnej ręki resztę tych dóbr w dzień 28 czerwca 1893 r. Następnie z opieką małoletnich sukcesorów Dra Olszewskiego się ułożyło i rozparcelowało 172 morgi za cenę złr. 22.000, a że za pozostałe 48 morgów spodziewa się otrzymać 5.000 złr., resztę pokryje pożyczką z Towarzystwa Kredytowego ziemskiego lub innej instytucyi i napowrót odda byłym właścicielom te dobra z przestrzenią około 370 morgów i zabudowaniami, tymczasem wydzierżawione mu za czynszem rocznym 1.100 złr.

Oprócz tego w 18 posiadłościach dworskich uregulowało Towarzystwo stan hipoteczny, wypłacając różne należytości, dla umożebnienia podniesienia wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyjne; na ten cel Towarzystwo zaliczyło 28.336 złr. W 15 posiadłościach wynagrodzenie to już uzyskano i zaliczki Towarzystwu zwrócono.

## Gospodarstwa włościańskie.

W powiecie naszym było około 400 gospodarzy zagrożonych wywłaszczeniem z ziemi ojczystej przez likwidowany Zakład kredytowy włościański, z powodu niemożności wypłacenia zaciągniętych pożyczek z narosłemi wysokiemi procentami. Towarzystwo nasze uważało za swoje zadanie ratowanie tylu nieszczęśliwych rodzin, nie dopuszczając do wywłaszczeń — zadanie to tem trudniejsze było, że wyrobiło się w nich przekonanie, że z upadłością Zakładu kredyt. włościańskiego długi ich przepadną. Najprzód ratowano tych, którzy się sami zgłaszali, przez staranie się w komitecie likwidacyjnym o pewne redukcye pretensyi i przez spłacanie takowych pod najkorzystniejszemi warunkami; tych zaś, którzy dopuszczali do sprzedaży, ratowało Towarzystwo, nabywając ich grunta na licytacyach, następnie odsprzedając pewną część sąsiadom, a resztę oddając właścicielom.

1. Gospodarstwo Wojciecha Podgórnego w Siekierczynie, wystawione na licytacyę, nabyło Towarzystwo za 1.324 złr., z wolnej ręki, t. j. za cenę wszystkich długów i należytości, i wypuściło temuż właścicielowi w dzierżawę; następnie odsprzedano połowę gruntów za 1.150 złr., druga zaś połowa z budynkami pozostała właścicielowi za wystawieniem skryptu na kwotę 244 złr., mającą się spłacić w ciągu lat trzech, która została zapłacona.

2. Gospodarstwo Zofii Potaczek, zagrożone licytacyą, kupiło Towarzystwo z wolnej ręki za cenę długów 538 złr., pozostawiając właścicielkę w użytkowaniu; a gdy ta zaliczoną kwotę z procentami wypłaciła, gospodarstwo na własność jej oddane zostało.

3. Gospodarstwo Błażeja Barczyka w Walowejgórze, około 15 morgów z budynkami, wystawione na sprzedaż, nabyło Towarzystwo przed licytacyą z wolnej ręki za 384 złr., pozostawiając właściciela w użytkowaniu; gdy jednak tenże zaliczonej kwoty, ani umówionej prowizyi nie spłacał, uprzedano około 4 morgów, a resztujące około 10 morgów oddano właścicielowi.

4. Gospodarstwo Wawrzyńca Stacha w Kamionce Małej nabyło Towarzystwo na licytacyi za cenę 803 złr., jednakże wskutek cesyi Zakładu kredytowego włościańskiego wypłacono tylko 468 złr. 54 ct., zaś koszta i prowizye wyniosły 81 złr. 46 ct., przeto ogółem wydano 550 złr., a gdy za uprzedane 4 morgi otrzymano 400 złr., zaś 150 złr. właściciel zapłacił — oddano mu około 11 morgów na własność.

5. Gospodarstwo Pawła Bywalca w Woli Skrzydlniańskiej, około 50 morgów, obciążone było długiem Banku krajowego 900 złr., i Towarzystwa Zaliczkowego 437 złr. Ponieważ pozostali spadkobiercy po właścicielu nie byli w możności wypłacenia tych długów, przeto Towarzystwo nasze po porozumieniu się z Bankiem krajowym i uzyskaniu zezwolenia ze strony sądu, jako władzy nadopiekuńczej, rozparcelowało około 12 morgów i uzyskaną kwotą 1056 złr. spłaciło Bank krajowy i Towarzystwo Zaliczkowe o tyle, że obecnie dług wynosi w Banku krajowym 500 złr., i w Towarzystwie Zaliczkowem 69 złr. 76 ct. Tym sposobem dało się możność tej rodzinie utrzymania się przy gospodarstwie i spłacania reszty długów.

6. Gospodarstwo Szymona Kowalczyka w Lubomierzu, oszacowane na 600 złr. zakupiło Towarzystwo na licytacyi za 380 złr., pozostawiając go w używaniu za stosowną ugodą, a gdy tenże zaliczoną kwotę z procentami zwrócił, oddano mu gospodarstwo na własność.

7. Gospodarstwo Stanisława Guzika w Młynnem, wystawione na sprzedaż, nabyło Towarzystwo przed licytacyą za 1000 złr., t. j. za cenę długów, pozostawiając właściciela w użytkowaniu za ugodą spłacenia tej kwoty z procentami w ciągu lat 6; gdy jednak przez pomyślne związki małżeńskie już po dwóch latach należytość z procentami przez synów zwróconą została, oddano gospodarstwo poprzednim właścicielom na własność.

8. Gospodarstwo Jana Leśniary w Kłodnem kupiono na licytacyi za 651 złr., koszta i prowizye wynoszą 62 złr. 5 ct., czyli razem należy się 713 złr. 5 ct.; na to uprzedano połowę gruntów bez budynków za 480, pozostaje zatem do żądania 233 złr. 5 ct., gdy jednak nabyło Towarzystwo prawa Zakładu kredytowego włościańskiego za 148 złr. i $^1/_3$ ceny kupna złożonej w sądzie, przeto po przeprowadzeniu likwidacyi sądowej zostanie tyle, że pretensye Towarzystwa pokryte zostaną, a połowa gospodarstwa z budynkami na własność, oddaną będzie, tymczasem właściciel pozostawiony jest w używaniu tej połowy.

9. Gospodarstwo Jana Hajdy w Laskowy nabyło Towarzystwo za 1601 złr. i złożyło w sądzie zaliczkę 705 złr., następnie nabyło całą pretensyę Zakładu kredytowego włościańskiego za 1440 złr., różne koszta i prowizye wynoszą 243 złr., razem należy się 2388 złr., na to za uprzedanych 16 morgów 1655 złr. i udział w Towarzystwie 100 złr., razem 1755 złr., czyli, że Towarzystwo ma do żądania 633 złr. Wskutek jednak zawartej ugody z Zakładem

kredytowym włościańskim spodziewamy się po przeprowadzonej likwidacyi sądowej zwrotu złożonej zaliczki 705 złr., co wystarczy na pokrycie pretensyi Towarzystwa, pozostałe więc około 15 morgów z budynkami będą mogły być zwrócone właścicielowi na własność, tymczasem pozostaje on w ich używaniu.

10. Gospodarstwo Jakóba Ziemianina w Rozdzielu, kupione na licytacyi za 320 złr., koszta i prowizye wyniosły 90 złr., a że sprzedano to gospodarstwo za 500 złr., przeto właściciel otrzymał jeszcze 90 złr. gotówką.

11. Gospodarstwo Kazimierza Bobowskiego w Rozdzielu, około 10 morgów z budynkami, oszacowane na 1000 złr., kupiono na licytacyi za 540 złr., koszta i prowizye wyniosły 180 złr., na pokrycie czego posiada Towarzystwo promessę na pożyczkę 500 złr. w Kasie Oszczędności w Bochni, a resztę deklarowali krewni wypłacić — tymczasem wydzierżawiono to gospodarstwo synowi właściciela, z obowiązkiem utrzymania ojca.

12. Gospodarstwo Józefa Ubika w Słopnicach Szlacheckich, około 15 morgów z zabudowaniami, nabyło Towarzystwo przez licytacyę z wolnej ręki za cenę długów 750 złr., za uprzedane $4^1/_2$ morgów otrzymano 550 złr., koszta różne i prowizye wyniosły 142 złr. 78 ct., ma więc Towarzystwo do żądania 342 złr. 78 ct., które zobowiązał się wypłacić syn właściciela.

13. Gospodarstwo Błażeja Pułkowskiego w Starejwsi około 42 morgów kupiono z wolnej ręki za cenę długów 2000 i wydzierżawiono temuż właścicielowi, następnie zaciągnięto pożyczkę w Banku krajowym 1000, właściciel na rachunek zapłacił 115 złr., 9 morgów do odsprzedania ugodzono za 900 złr., w ten sposób pozostałe 33 morgi z budynkami i z pożyczką Banku krajowego 1000 złr., w części już upłaconą — będą oddane na własność właścicielowi.

14. Gospodarstwo Floryana Talaski w Stopnicach Królewskich, około 10 morgów, nabyło Towarzystwo na licytacyi za 201 złr., wypłacono długów 435 złr., koszta i prowizye wynoszą 43 złr. 15 ct., a że uprzedano 5 morgów za 440 złr., przeto skoro pozostałe 38 złr. 15 ct. zapłacone zostaną, około sześciu morgów z budynkami na własność oddane mu będą.

15. Gospodarstwo Melchiora Opacha w Ryjach, około 40 morgów, kupiono na licytacyi za 1200 złr., inne długi, koszta i prowizye wyniosły 416 złr., na to otrzymano pożyczkę Banku krajowego 500 złr., pozostaje do żądania 1116 złr. Ofiarują wprawdzie za to gospodarstwo 3000 złr., ale jest nadzieja, że sam właściciel, odstępując część, utrzyma się przy reszcie.

16. Gospodarstwo Jakóba Tomaszka w Jastrzębiu, oszacowane na 1000 złr., nabyło Towarzystwo z wolnej ręki za 500 złr., dotąd upłacił tenże 131 złr., a skoro zapłaci resztę z procentami, gospodarstwo zostanie mu oddane.

17. Gospodarstwo Franciszka Wiśniowskiego w Rozdzielu, oszacowane na 100 złr., kupiono na licytacyi za 240 złr. i pozostawiono temuż w dzierżawie. Obecnie, ponieważ właściciel się wypłacił, oddano mu gospodarstwo na własność.

18. Gospodarstwo Marcina Pisarczyka w Rozdzielu, oszacowane na 1500 złr., nabyło Towarzystwo za 487 złr. na licytacyi i pozostawiło temuż w dzierżawie; koszta i prowizye wyniosły 71 złr., a że dotąd upłacił już 524 złr. 8 ct., przeto skoro zapłaci resztę 33 złr. 92 ct., zostanie grunt oddany właścicielowi.

19. Gospodarstwo Jędrzeja Dudka w Jaworzny, około 45 morgów, oszacowane na 5000 złr., kupiono na licytacyi za 1000 złr. Gdy jednak wszystkie długi i koszta zapłacone wynoszą 953 złr. 28 ct., za uprzedane 5 morgów gruntu otrzymano 566 złr., udział w Towarzystwie wynosi 48 złr., przeto po przeprowadzeniu likwidacyi sądowej zwrot zaliczki wystarczy na pokrycie reszty pretensyi i gospodarstwo będzie mogło być oddane właścicielowi na własność.

20. Gospodarstwo Antoniego Niezabitowskiego w Stopnicach Szlacheckich, oszacowane na 1500 złr., kupiło Towarzystwo za 800 złr., wypłaciło długi i pozostawiło tegoż w użytkowaniu przy stosownej ugodzie.

21. Gospodarstwo Bóżka Wojciecha w Lubomierzu, około 10 morgów, w drodze egzekucyjnej przez wierzycieli sprzedane być miało przez sądową licytacyę. Przed terminem licytacyjnym kupiliśmy z wolnej ręki za cenę odpowiadającą długom, to jest 450 złr.,

| | | |
|---|---|---|
| wypłacone długi wyniosły . . . . | 396 złr. | 40 ct. |
| procenta i koszta . . . . . . . | 70 » | 67 » |
| należytość skarbowa . . . . . . | 19 » | 70 » |
| Razem . . . | 486 złr. | 77 ct. |

Usprzedano $3^1/_2$ morgi za 486 złr. 77 ct. i wyrównano rachunek, a wdowie pozostałej po Bóżku oddano $6^1/_2$ morgi.

22. Gospodarstwo Krzysztofa Jana w Mszanie Górnej, około 12 morgów, zagrożone sprzedażą przez wierzycieli, kupiło Towarzystwo z wolnej ręki w cenie odpowiadającej długom za 400 złr., wypłaty dotąd uskutecznione wynoszą 494 złr. 45 ct., a że w roku 1893 odpłacił 35 złr., pozostaje 459 złr. 45 ct. Gospodarstwo to wydzierżawiono temuż Krzysztofowi na lat 5 za czynszem rocznym 36 złr.

23. Gospodarstwo Ryby Michała w Trzcianie, około 10 morgów, na sądowej licytacyi kupiono za

| | | |
|---|---|---|
| licytacyi kupiono za . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 458 złr. | — ct. |
| koszta opłaty należytości skarbowej . . . . . . . . . . . . . . | 15 » | 06 » |
| koszta oddania posiadania fizycznego . . . . . . . . . . . . . | 15 » | — » |
| różne koszta i procenta . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 61 » | 94 » |
| Razem . . . | 550 złr. | — ct. |

24. Gospodarstwo Ubika Andrzeja w Słopnicach Królewskich, na którem ciążył dług Zakładu kredytowego włościańskiego 450 złr. Drugie gospodarstwo w Makowicy kupiono za 2800 złr., na którem ciążyło długu 1118 złr.

Towarzystwo więc uregulowało tak interesa Ubika Andrzeja, że rozparcelowało grunta gospodarstwa w Stopnicach, za które otrzymało 1642 złr. Z tych wypłaciło:

| | |
|---|---|
| Zakładowi kredytowemu włościańskiemu . . . . . . . . | 450 złr. |
| pani Sucharkiewicz z gospodarstwa w Makowicy . . . . . | 1118 » |
| koszta . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 34 » |
| prowizya . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 40 » |
| Razem . . . | 1642 złr. |

25. Gospodarstwo Palacza Andrzeja w Stopnicach Szlacheckich kupiono na licytacyi sądowej za 764 złr., prowizya i koszta 24 złr. Razem 790 złr. Z tego uprzedano 4 morgi za 700 złr., pozostało 90 złr., reszta zaś 3 morgi i zabudowania oddane zostały wdowie pozo-

stałej z kilkorgiem dzieci po Palaczu, który umarł w Ameryce, ona zaś wystawiła skrypt dłużny na 90 złr. obowiązując się to w 10 półrocznych ratach wypłacić.

26. Gospodarstwo Czamary Józefa w Młynnem, w przestrzeni około 10 morgów, Towarzystwo kupiło na licytacyi sądowej za 900 złr.,

| | | |
|---|---|---|
| wypłacono wadyum i stęple . . . | 93 złr. | 32 ct. |
| $^1/_3$ ceny kupna . . . . . . . . | 194 « | 90 « |
| różne koszta, od zaliczek prowizya . | 68 « | 69 « |
| Razem . . . | 356 złr. | 91 ct. |

Na prośbę Józefa Czamary odstąpiono gospodarstwo to siostrze jego Zofii Michorczykowej, która powróciła Towarzystwu 356 złr. 91 ct., a $^2/_3$ ceny kupna obowiązała się złożyć w Sądzie po wyjściu tabeli płatniczej.

27. Gospodarstwo Michała Trzcińskiego w Przyszowy, w przestrzeni $24^1/_2$ morgi z zabudowaniami, kupiono na licytacyi sądowej za 1.450 złr., z tego usprzedano Bugajskiemu zastawnikowi 100 złr. Należytość skarbowa od przeniesienia własności 73 złr. 44 ct. Różne koszta — procent od uskutecznienia wypłaty i procent prowizyi Towarzystwu 76 złr. 56 ct., razem kosztowało 1.700 złr. i usprzedano 10 morgów najgorszej ziemi Maryannie Iwanowej za 1.300 złr., a Trzcińskiego zięć Bugajski za $3^1/_2$ morgi, które od ojca żony otrzymał, dopłacił 400 złr., razem 1.700 złr. Tym sposobem rachunek został wyrównany, a Michałowi Trzcińskiemu oddano 11 morgów gruntu najlepszego z zabudowaniami.

28. Gospodarstwo Jana Krawca w Lubomierzu, około 12 morgów, kupiono na licytacyi za 980 złr., procenta i koszta skarbowe wynosiły 74 złr.; za usprzedane 8 morgów otrzymano 1.054 złr., a oddano mu na własność 4 morgi.

29. Gospodarstwo Józefa Pulki kupiono z wolnej ręki za cenę odpowiadającą wysokości długów, to jest za 439 złr., które Towarzystwo powypłacało, gospodarstwo to wydzierżawiono Pulce Józefowi na lat 5 pod warunkiem, że co roku wypłaci 100 złr.

Temi wypłatami pokryta ma być cała należytość Towarzystwa wraz z procentem, a gospodarstwo na własność mu oddane.

30. Gospodarstwo Antosza Franciszka, kupione z wolnej ręki za cenę odpowiadającą długom, które Towarzystwo za niego powypłacało, to jest 600 złr., gospodarstwo to wydzierżawiono mu na lat 6 pod warunkiem, że co roku wypłaci 120 złr. Gdy więc temi wypłatami Towarzystwo pokryje swą należytość 600 złr. z procentami, otrzyma na własność to gospodarstwo.

31. Gospodarstwo Jana Ślusarczyka w Rupnawie kupiło Towarzystwo na licytacyi sądowej w roku 1893 za 439 złr.

Gospodarstwo to wydzierżawione zostało Maryannie Ślusarczykowej, wdowie po zmarłym w Ameryce Janie Slusarczyku, na lat 5 pod warunkiem, że rocznie płacić będzie 100 złr., a gdy temi wypłatami rachunki z Towarzystwem wyrównane zostaną, gospodarstwo to na własność jej odstąpione będzie.

32. Gospodarstwo Marcina Garncarza w Starejwsi kupiono na licytacyi sądowej w roku 1893 za cenę 400 złr., stosownie do życzenia tego. Gdy jednak sąd dotąd nie oddał posiadania fizycznego tego gospodarstwa, Towarzystwa następne czynności też przedsięwzięte nie zostały. Gospodarstwo to, obejmujące około 24 morgów z dobremi zabudowaniami, przed-

stawia wartość wyżej 2.000 złr., usprzedano około 4 morgów, resztę będzie mógł na własność otrzymać i dlatego też nie wnosił rekursu, mimo że sprzedaż niżej połowy wartości nastąpiła.

33. Gospodarstwo Kordeczki Michała w Tymbarku, składające się z 23 morgów i domu, kupiło Towarzystwo z wolnej ręki za cenę odpowiadającą długom, w nadziei uratowania przynajmniej domu, cena jednak rozsprzedaży gruntów nie wystarczała, na pokrycie więc reszty należytości dom w Tymbarku sprzedany być musi.

34. Gospodarstwo Dawca Bartłomieja w Mszanie Górnej, przestrzeni około 15 morgów, wystawione na sprzedaż przez sąd w drodze egzekucyjnej przez wierzycieli prowadzonej — przed licytacyą kupiło Towarzystwo z wolnej ręki, za cenę odpowiadającą wysokości długów 1000 złr. i wypłaciło długów 962 złr. Należytość skarbowi 44 złr., procentów za lat trzy 188 złr. Razem 1.196 złr. Z tego gospodarstwa sprzedało 9 morgów za 1.196 złr. i rachunek wyrównany został. Byłemu zaś właścicielowi Dawcowi Bartłomiejowi oddano na własność około 6 morgów z domem mieszkalnym i zabudowaniem gospodarskiem.

35. Gospodarstwo Ubika Błażeja w Stopnicach Szlacheckich, około 7 morgów, wystawione na sprzedaż za dług Zakładu Kredytowego włościańskiego, kupiono na licytacyi sądowej za 251 złr. Ponieważ usprzedano z tego połowę za 290 złr., odebrało Towarzystwo swoje 251 złr., należytość skarbowa 10 złr., koszta i prowizye 30 złr.; razem 291 złr., a druga połowa oddaną została Błażejowi Ubikowi na własność.

36. Gospodarstwo Daniela Karola w Laskowy, wystawione przez sądową sprzedaż, przed terminem licytacyjnym kupiło Towarzystwo za cenę odpowiadającą długom, to jest 1.676 złr. i wypłaciło różnych długów z procentem . 1.691 złr. — ct.

| | | |
|---|---|---|
| Należytości skarbowej . . . . . . . . | 63 « | 50 « |
| Różnych kosztów: jak oszacowania i oddania posiadania fizycznego . . . . . . . | 27 « | 50 « |
| Razem . . . | 1.762 złr. | — ct. |

Następnie gospodarstwo to wydzierżawione zostało Karolowi Danielowi za czynszem rocznym 136 złr. Przez upłynione cztery lata zaległ czynszu 184 złr. Był więc dłużen 1956 złr. A że gospodarstwo to miało przestrzeni morgów 30, z tych więc usprzedano 18 morgów za 2.150 złr. i odebrano należytość Towarzystwa 1.956 złr. 3% prowizye na koszta 51 złr.; razem 2.007 złr. Oddano Danielowi na własność około 12 morgów z zabudowaniami i wypłacono mu 43 złr.

37. Gospodarstwo Krupy Szymona w Glisnem, 4 morgi, kupione na licytacyi sądowej za 350 złr., opłata należytości skarbowej 16 złr., różne koszta 10 złr. 11 ct., 3% prowizya Towarzystwa 10 złr.; razem 386 złr. 11 ct To gospodarstwo odsprzedano za 386 złr. 11 ct. Maciejowi Topielcowi pod tym warunkiem, że Szymona Krupę utrzyma do śmierci w posiadaniu domu i dwóch morgów gruntu.

38. Gospodarstwo Hajdy Jana w Laskowy, przestrzeni $24\frac{1}{2}$ morga, sprzedawane przez sąd za dług do Zakładu kredytowego ziemskiego, kupiło Towarzystwo na licytacyi za 1.600 złr.

| | |
|---|---|
| Na rachunek ceny kupna złożono . . . | 535 złr. |
| Zakładowi Kredytowemu włościańskiemu . | 1.440 « |
| Należytość skarbowa . . . . . . . | 90 « |
| Do przeniesienia . . | 2.065 złr. |

| | |
|---|---|
| Z przeniesienia . . | 2.065 złr. |
| Zastawnikom gruntów . . . . . . . . | 100 « |
| Prowizyi Towarzystwu . . . . . . | 48 « |
| Różne koszta i od zaliczek . . . . . | 72 « |
| Razem . . . | 22.85 złr. |

Na pokrycie tegoż usprzedano 16 morgów za 1.750 złr., odebrano z depozytu sądowego 535 złr., razem 2.285 złr. Oddano zaś na własność Janowi Hajdzie $8^1/_2$ morgów gruntu z zabudowaniami na własność.

39. Gospodarstwo Jaskulskiego w Przyszowy, wystawione na sprzedaż za dług Zakładu kredytowego włościańskiego na licytacyi sądowej, kupiło Towarzystwo za złr. 1.100. Należytość skarbowa 40 złr. 78 ct., różne koszta 16 złr. 22 ct., $3^0/_0$ prowizyi Towarzystwu 33 złr., razem 1.190 złr. Te odebrano po usprzedaży gruntu morgów 5ciu, a reszta około 4 morgów z domem mieszkalnym i zabudowaniami gospodarczemi oddano wdowie po Jaskulskim na własność.

40. Gospodarstwo Mastalerza Macieja w Stopnicach Królewskich, przestrzeni około 10 morgów, a na tem długu Zakładu kredytowego włościańskiego 423 złr. a ugodził i zadatkował gospodarstwo w Trzetrzewinie za 2.000 złr. a był obowiązany zapłacić 1.700 złr. Ponieważ zagrożony został sprzedażą w drodze sądowej egzekucyi gospodarstwa w Stopnicach Królewskich, a tem samem pozbawionym możności sprzedaży częściowej z wolnej ręki i uzyskania funduszu na wypłaty zadatkowanego gospodarstwa w Trzetrzewinie, Towarzystwo wypłaciło za niego Zakładowi włościańskiemu a na podstawie pełnomocnictwa rozparcelowało i rozsprzedało grunta gospodarstwa w Stopnicach.

| | |
|---|---|
| Z rozsprzedaży tej uzyskało . . . . . | 2.395 złr. |
| Wypłaciło Zakładowi Kred. włościańskiemu | 423 « |
| Różne drobne koszta . . . . . . . | 16 « |
| Pobrało $3^0/_0$ prowizyi na koszta administr. | 72 « |
| Wypłaciło Mastalerzowi gotówką . . . | 1.884 « |
| Razem . . . | 2.395 złr. |

41. Gospodarstwo Stacha Wawrzyńca w Kamionce Małej, sprzedane przez sąd za dług do Zakładu Kredytowego włościańskiego, kupiło Towarzystwo za 600 złr.

Wypłaciło na rachunek ceny kupna:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Złożono w sądzie . . . . . . . | 112 | złr. | — | ct. |
| Zakładowi Kredyt. włościańskiemu . | 356 | « | — | « |
| Należytość skarbowa . . . . . . | 41 | « | 87 | « |
| $3^0/_0$ prowizyi Towarzystwu . . . . | 18 | « | — | « |
| Koszta oddania i t. p. . . . . . | 20 | « | 74 | « |
| Razem . . . | 548 | złr. | 61 | ct. |

Z tego gospodarstwa usprzedano 4 morgi za 400 złr., syn Stacha Wawrzyńca Jan złoży 148 złr. 61 ct. Temu więc oddano około 6 morgów z zabudowaniami na własność — zastrzegając dożywocie dla Wawrzyńca Stacha.

42. Gospodarstwo Wiśniowskiego Franciszka w Rozdzielu, około 6 morgów z zabudowaniami, wartości wyżej 1.200 złr., kupiło Towarzystwo za 240 złr., należytość skar-

bowa 10 złr., 5% prowizyi Towarzystwu 12 złr., koszta 8 złr.; razem 270 złr. A gdy te Wiśniowski Towarzystwu wypłacił, gospodarstwo to oddane zostało mu na własność.

43. Gospodarstwo Jakóba i Katarzyny Ziemianinów w Rozdzielu, 10 morgów z zabudowaniami, wartości wyżej 1500 złr., sprzedawane przez sąd na pretensye Zakładu Kredytowego włościańskiego, kupiono za 500 złr.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Na to wypłacono do depozytu sądow. | 320 złr. | — ct. |
| Zakładowi Kredyt. włościańskiemu . | 280 « | — « |
| Różne koszta i procenta . . . . | 64 « | — « |
| Należytość skarbowa . . . . . . | 21 « | 30 « |
| 3% prowizyi Towarzystwu . . . . | 15 « | — « |
| Razem . . . | 708 złr. | 30 ct. |
| Na rachunek tych usprzedano gruntu około 3 morgów za . . . . | 510 złr. | — ct. |
| Odebrano z depozytu sądowego . . | 320 « | — « |
| Razem . . . | 830 złr. | — ct. |

A Towarzystwu należało się 708 złr. 30 ct., zwrócono Ziemianinowi 121 złr. 70 ct. i oddano im resztę gruntu około 7 morgów na własność z zabudowaniem.

44. Gospodarstwo Bulgi Jana z Rupnawa, zagrożone sprzedażą za dług Zakładu Kredytowego ziemskiego, kupiło Towarzystwo z wolnej ręki za cenę odpowiadającą długom, to jest za 400 złr.

| | | |
|---|---|---|
| Wypłaciło dług Zakładowi Kredytowemu ziemskiemu . . . . | 230 złr. | — ct. |
| Należytość skarbowa . . . . . . | 10 « | 08 « |
| Procent za 1/2 roku . . . . . . | 10 « | 40 « |
| 3% prowizyi Towarzystwu . . . . | 6 « | 90 « |
| Koszta różne . . . . . . . . . | 4 « | 49 « |
| Razem . . . | 261 złr. | 87 ct. |

Następnie usprzedano 3 morgi za powyższą należytość, a 4 morgi z domem oddano mu na własność.

45. Gospodarstwo Poradowskiego Józefa w Rupnawie sprzedano przez sąd na publicznej licytacyi za 760 złr.,

| | | |
|---|---|---|
| Towarzystwo wypłaciło w sądzie na cenę kupna . . . | 260 złr. | — ct. |
| należytość skarbową . . . . . . . . . . . . . | 33 » | 05 » |
| 3% prowizyi Towarzystwu . . . . . . . . . . . | 22 » | 80 » |
| Razem . . . | 315 złr. | 85 ct. |

Z tego gospodarstwa usprzedano 4 1/2 morgi za 500 złr. wypłacił częściowo 315 złr. 85 ct., pozostaje 184 złr. 15 ct., któremi wraz z pozostałemi z ceny sprzedaży Poradowskiemu wierzyciele tego wypłaceni będą. Poczem reszta gruntu 5 1/2 morgi wraz z domem mieszkalnym i zabudowaniem gospodarskiem oddane zostało jego sukcesorom.

46. Gospodarstwo Raczka Wojciecha w Pisarzowy, według oszacowania znawców wartości wyżej 2000 złr., kupiło Towarzystwo na licytacyi sądowej, przeprowadzanej na rzecz agenta Zakładu włościańskiego za pretensye 94 złr., gdy zaś te 94 złr. zostały przez Towa-

rzystwo zapłacone agentowi, a Raczek wystawił skrypt dłużny Towarzystwa na te 94 złr., Sąd wniesioną prośbę z podpisami Raczka Wojciecha, Dyrekcyi Towarzystwa i agenta uwzględnił i licytacyę unieważnił.

47. Gospodarstwo Leśniaka Marcina w Pisarzowy, oszacowane przez rzeczoznawców na 1500 złr. i wystawione za pretensyę byłego agenta Zakładu kredytowego włościańskiego 90 złr., kupiło Towarzystwo »Ochrony własności ziemskiej« za 400 złr., ale po wypłacie agentowi rzeczonych 90 złr. i wniesionem podaniu do sądu przez Marcina Leśniaka z przystąpieniem Dyrekcyi Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej« i agenta Zakładu kredytowego włościańskiego sprzedaż tego gospodarstwa unieważnioną została.

48. Gospodarstwo Leśniary Jana w Kłodnem w przestrzeni 9 morgów sprzedane przez sąd za pretensye Zakładu kredytowego wło-

| | | | |
|---|---|---|---|
| ściańskiego kupiło Towarzystwo za . | 670 | złr. — | ct. |
| Należytość skarbowa . . . . . . | 29 | » 30 | » |
| $3^0/_0$ prowizyi Towarzystwu . . . . | 21 | » — | » |
| Koszta . . . . . . . . . . . . | 5 | » 70 | » |
| Razem . . . | 726 | złr. — | ct. |

Na pokrycie tych otrzymano:

| | | |
|---|---|---|
| Z depozytu sądowego . . . . . . . . . | 67 | złr. |
| Za uprzedaną połowę tego gospodarstwa . | 659 | » |
| Razem . . . | 726 | złr. |

poczem druga połowa z zabudowaniami oddaną została na własność Janowi Leśniarze.

49. Gospodarstwo Bartłomieja Pytla w Laskowy, przestrzeni około 60 morgów

| | | | |
|---|---|---|---|
| kupiło Towarzystwo na licytacyi sądowej za . . . . | 1850 | złr. — | ct. |
| należytość skarbowa . . . . . . | 78 | » 39 | » |
| koszta oddania posiadania fizycznego | 29 | » 50 | » |
| $3^0/_0$ prowizyi Towarzystwu . . . | 54 | » — | » |
| Razem . . . | 2011 | złr. 89 | ct. |

i gospodarstwo to zostało wydzierżawione Bartłomiejowi Pytlowi za czynszem rocznym 200 złr. Następnie chciała Dyrekcya Towarzystwa uprzedać 30 morgów z tego gospodarstwa za ofiarowane 2000 złr., a około 30 morgów z zabudowaniami oddać Bartłomiejowi Pytlowi, ten jednak w żaden sposób nie chciał dopuścić żadnego kupiciela, twierdząc, że syna ożeni, córkę za mąż wyda, ci należytość Towarzystwu wypłacą. Dwie raty czynszu dzierżawnego, to jest 200 złr., zapłacił, następnych lat czynszu nie płacił, a gdy zagrożony został na drodze sądowej usunięciem z dzierżawy, zawarł ugodę sądową, obowiązując się przed końcem marca 1885 r. zapłacić zaległe 3 raty i za rok bieżący, razem 500 złr., a gospodarstwo oddać Towarzystwu w posiadanie fizyczne. Termin jednak upłynął, a Bartłomiej Pytel ani deklarowanych 500 złr. nie zapłacił, ani gospodarstwa Towarzystwu w posiadanie nie oddał, a że ugoda sądowa zdawała się być prawomocną, przez tenże sąd został z gospodarstwa usunięty, a gospodarstwo rzeczone zostało wydzierżawione, w kilka jednak miesięcy sąd wyższy zarządził usunięcie nowego dzierżawcy, a wprowadzenie Bartłomieja Pytla z powodu, że sędzia, przeprowadzający ugodę sądową, nie miał egzaminów sądowych. Rozpoczęty więc musiał być na nowo proces z Bartłomiejem Pytlem, który przy różnych tego wybiegach trwał lat 5, a przez ten czas nietylko żadnego czynszu nie płacił, ale wystawiał Towarzystwo na koszta procesowe.

Po ukończeniu więc procesu, wydaleniu Pytla, po zapłaceniu pretensyi dzierżawy drugiego, przez sąd usuniętego, po sprzedaży tego gospodarstwa za 3800 i zrobionym obrachunku okazało się, że zaledwo pokryte zostały należytości Towarzystwa, a Pytel, który mógł się utrzymać przy połowie gospodarstwa, wartości wyżej 2000 złr., stracił wszystko.

**Wypłaty za włościan Gal. Zakładowi kredytowemu włościańskiemu, za:**

| | złr. | ct. | | złr. | ct. |
|---|---|---|---|---|---|
| Nawieśniaka Jana . . . . . | 360 | 79 | Pazdura Stanisława . . . . | 184 | 15 |
| Grossa Jędrzeja . . . . . . | 288 | 42 | Leśniaka Marcina . . . . . | 198 | — |
| Ciuła Józefa . . . . . . . | 208 | 27 | Młynarczyka Jana . . . . . | 95 | 37 |
| Wróbla Jakóba . . . . . . | 961 | 90 | Malarza Jana . . . . . . | 531 | 32 |
| Bednarczyka Józefa . . . . | 668 | 86 | Mazura Stanisława . . . . | 924 | 39 |
| Lagosza Józefa . . . . . . | 107 | 60 | Bokowego Jana . . . . . . | 200 | — |
| Chorązaka Jana . . . . . . | 123 | 60 | Mirową Agnieszkę . . . . . | 70 | — |
| Cyrka Tomasza . . . . . | 155 | 09 | Mirka Jana . . . . . . . | 197 | 20 |
| Dawca Jakóba . . . . . . | 124 | 12 | Gorlińskiego Błażeja . . . . | 480 | — |
| Dawca Michała . . . . . . | 72 | 68 | Zająca Błażeja . . . . . . | 240 | — |
| Dawcową Reginę . . . . . | 157 | 75 | Myszę Jakóba . . . . . . | 160 | — |
| Bodzionego Antoniego . . . | 66 | 14 | Myszę Wawrzyńca . . . . | 271 | 95 |
| Drożdza Mateusza . . . . . | 155 | — | Myszę Wojciecha . . . . . | 236 | 32 |
| Gąsiorka Stanisława . . . . | 216 | — | Niedospiała Franciszka . . . | 181 | 63 |
| Gwizdza Wawrzyńca . . . . | 157 | 69 | Nowaka Antoniego . . . . | 130 | 07 |
| Kuczaja Jakóba . . . . . . | 135 | 74 | Podgorniego Antoniego . . . | 90 | — |
| Górkę Józefa . . . . . . | 226 | 71 | Polaka Macieja . . . . . . | 466 | — |
| Kowalczyka Antoniego . . . | 148 | 47 | Górszczyka Michała . . . . | 134 | 14 |
| Pajdzikową Maryannę . . . . | 195 | — | Biedową Maryannę . . . . | 82 | 45 |
| Górkę Szymona . . . . . | 435 | 99 | Bugajskiego Jana . . . . . | 113 | — |
| Guzarę Mikołaja . . . . . | 138 | 73 | Pytkę Józefa . . . . . . | 448 | 09 |
| Gryźniaka Jana . . . . . . | 118 | — | Laśkosia Jędrzeja . . . . . | 260 | — |
| Jackowca Bartłomieja . . . . | 316 | 37 | Buckiego Wojciecha . . . . | 131 | 12 |
| Kuczajową Katarzynę . . . . | 79 | 70 | Wieczorka Antoniego . . . | 151 | 75 |
| Kocębę Piotra . . . . . . | 151 | — | Rysa Tomasza . . . . . . | 173 | 64 |
| Kwiecieńskiego Marcina . . . | 194 | — | Matrasa Jakóba . . . . . | 172 | 26 |
| Kochniarczyka Wawrzyńca . . | 159 | 70 | Wolaka Mikołaja . . . . . | 150 | — |
| Lisa Jana . . . . . . . . | 163 | — | Serugę Wawrzyńca . . . . | 130 | — |
| Kowalczyka Jana . . . . . | 107 | 48 | Śliwę Szymona . . . . . . | 167 | 39 |
| Halamę Sebastyana . . . . | 116 | 60 | Stożka Jędrzeja . . . . . . | 100 | — |
| Kubika Wojciecha . . . . . | 155 | 58 | Szczypka Józefa . . . . . | 36 | — |
| Czeczótkę Jędrzeja . . . . . | 405 | 42 | Ubika Jędrzeja . . . . . . | 183 | — |
| Szołdrowskiego Stanisława . . | 583 | — | Węglarza Jakóba . . . . . | 100 | — |
| Bugajskiego Jakóba . . . . | 128 | — | Węglarza Szymona . . . . | 112 | — |
| Szczepaniaka Józefa . . . . | 197 | — | Węglarza Wojciecha . . . . | 256 | — |

| | złr. | ct. |
|---|---|---|
| Trzajnę Wincentego . . . . | 232 | — |
| Wojtyczka Jakóba . . . . . | 242 | 07 |
| Wróbla Tomasza . . . . . | 125 | 04 |
| Łabusza Jędrzeja . . . . . | 25 | — |
| Wojtyczka Jakóba . . . . . | 325 | — |
| Węglarza Macieja . . . . . | 800 | — |
| Barczyka Błażeja . . . . . | 260 | — |
| Bulgę Jana . . . . . . . . | 200 | — |
| Stacha Wawrzyńca . . . . | 356 | — |
| Porębskiego Jana . . . . . | 423 | 36 |
| Podgórnego Wojciecha . . . | 636 | 71 |
| Slozyka Józefa . . . . . . | 364 | — |
| Wiktora Jana . . . . . . . | 200 | — |
| Wikara Błażeja . . . . . . | 162 | 60 |
| Struga Jana . . . . . . . | 224 | 50 |
| Kowalczyka Józefa . . . . . | 59 | 70 |
| Słowika Franciszka . . . . | 60 | 30 |
| Tomaszka Jakóba . . . . . | 50 | — |
| Łabosza Jana . . . . . . | 246 | 77 |
| Dudasza Michała . . . . . | 126 | — |
| Wojtasa Jana . . . . . . | 325 | 38 |
| Stożka Wawrzyńca . . . . | 100 | — |
| Wiktora Stanisława . . . . | 221 | — |
| Pogorzelskiego Macieja . . . | 127 | 76 |
| Juszkiewicza Mateusza . . . | 262 | 16 |
| Sułkowskiego Błażeja . . . . | 1387 | 39 |
| Móla Franciszka . . . . . | 336 | 31 |
| Dudzika Jana . . . . . . | 183 | 50 |
| Ciułę Izydora . . . . . . | 400 | — |
| Guzika Kajetana . . . . . | 72 | 70 |
| Guzika Stanisława . . . . . | 366 | 12 |
| Kubisza Jana . . . . . . | 383 | 89 |
| Leśniaka Marcina . . . . . | 160 | 57 |
| Nowaka Tomasza . . . . . | 114 | — |
| Kowalskiego Jędrzeja . . . . | 250 | 10 |
| Zabczyka Jędrzeja . . . . . | 187 | 24 |
| Hanulę Wojciecha . . . . . | 64 | — |
| Jaskulskiego Michała . . . . | 286 | — |
| Jabłońskiego Michała . . . . | 216 | 24 |
| Kalisza Szymona . . . . . | 194 | 50 |
| Potaczka Majchera . . . . | 219 | 07 |
| Wiewióra Tomasza . . . . | 142 | 90 |
| Szczypkę Wojciecha . . . . | 100 | 16 |
| Rargieła Sebastyana . . . . | 537 | 80 |
| Trzcińskiego Michała . . . . | 550 | — |
| Mojka Józefa . . . . . . | 104 | 83 |
| Sikonia Wojciecha . . . . | 391 | 53 |
| Króla Józefa . . . . . . . | 321 | 75 |
| Łyszczarza Stanisława . . . | 241 | — |
| Zonia Józefa . . . . . . | 187 | — |
| Bulanda Wincentego . . . . | 255 | — |
| Kubowicza Jana . . . . . | 334 | 57 |
| Bywalca Pawła . . . . . . | 830 | 75 |
| Koniecznego Mateusza . . . | 192 | — |
| Bywalca Antoniego . . . . | 266 | — |
| Śliwę Majchera . . . . . . | 700 | — |
| Hoffmana Filipa . . . . . | 400 | — |
| Smotra Wawrzyńca . . . . | 178 | — |
| Piórkowskiego Wincentego . . | 150 | 64 |
| Zająca Macieja . . . . . . | 55 | — |
| Smotra Macieja . . . . . . | 184 | 10 |
| Rysową Helenę . . . . . | 110 | 87 |
| Ślimaka Marcina . . . . . | 58 | 18 |
| Florka Jana . . . . . . . | 170 | 09 |
| Smoter Katarzynę . . . . . | 121 | — |
| Dąbrowskiego Stanisława . . | 520 | — |
| Łabusza Jędrzeja . . . . . | 280 | — |
| Budronia Stanisława . . . . | 470 | — |
| Ubika Andrzeja . . . . . | 283 | — |
| Pylkę Błażeja . . . . . . | 448 | 42 |
| Węglaża Błażeja . . . . . | 360 | — |

## Natrafiane trudności.

Mimo największej ostrożności trafiają się wypadki, powodujące przykre następstwa, z których trzy jako przykład podajemy.

1). Ponieważ dzierżawca gospodarstwa Bartłomiej Pytel zalegał trzy półroczne raty po 100 złr. i nastąpiło wypowiedzenie dzierżawy — na terminie sądowym zawarta została ugoda,

że zaległe raty za rok jeden następny zapłaci złr. 500, a po upływie roku odda dzierżawcom gospodarstwo. Gdy ani 500 złr. nie zapłacił, ani z dzierżawy nie ustąpił — na podstawie prawomocnej ugody — został przez sąd usunięty a innemu gospodarstwo zostało wydzierżawione. Po upływie kilku miesięcy sąd wyższy nakazał usunięcie nowego dzierżawcy a wprowadzenie dawnego Bartłomieja Pytla, co też nastąpiło — a to z powodu, że urzędnik sądowy, przeprowadzający udodę, nie miał egzaminu sędziowskiego. Potrzeba było więc nowego dzierżawcę wynagrodzić — a z Bartłomiejem Pytlem prowadzić nowy proces, który trwał około 3 lat, a przez ten czas nic nie płacił.

2). Gospodarstwo Boczonia Jędrzeja w Półrzeczkach kupiło Towarzystwo na licytacyi sądowej, po prawomocności tej cenę kupna wypłaciło, dekret własności otrzymało i za właściciela zahipotekowane zostało. Następnie grunta tego gospodarstwa rozsprzedało kilku włościanom, którzy ceny kupna wypłacili, na podstawie kontraktów otrzymanych za właścicieli zostali pohipotekowani, na tych gruntach się pobudowali i od kilku lat gospodarzą. Obecnie sąd wyższy wszystko, co zrobiono, znosi, wszystkim prawomocne postanowienia znosi, nakazuje do pierwotnego stanu wszystko doprowadzić i na nowo gospodarstwo to przez licytacye sprzedawać. Jeżeli więc rekurs wniesiony uwzględniony nie będzie — to trudno nawet wyobrazić sobie, na jakie przykrości i szkody wystawieni zostaną wszyscy, którzy w dobrej wierze do sądu w kupno weszli.

Takie i tym podobne różne wypadki odstraszają ludzi od kupna na licytacyach sądowych — a gospodarstwa włościańskie często niżej połowy wartości sprzedawane bywają. Wywłaszczony nie tylko traci połowę majątku, ale na otrzymanie reszty z ceny sprzedaży czekać musi czasem kilka lat, nim likwidacya zostanie przeprowadzona i tabela płatnicza wydana, tymczasem pozostaje mu tylko kij żebraczy.

Wobec takich okoliczności jedyny sposób zapobiegania tak smutnym następstwom, ratowania nieszczęśliwych włościan jest ten, który stosuje Towarzystwo nasze — to jest przed terminami licytacyjnemi kupuje z wolnej ręki — następnie wierzycieli wypłaca, interesa reguluje. Gdy tego konieczności wymagają część gruntu usprzeda i byłemu właścicielowi lub jego sukcesorom na własność oddaje. Nim zaś tak interes przeprowadzi, byłego właściciela utrzymuje w posiadaniu jako dzierżawcę.

3). Gospodarstwo w Rupniowie po Janie Ślusarczyku kupiło Towarzystwo na licytacyi sądowej, cenę kupna wypłaciło, dekret dziedzictwa uzyskało i za właściciela zostało zahipotekowane, a przez komisyę sądową na miejscu w Rupniowie oddane zostało posiadanie fizyczne. Dyrekcya zaś Towarzystwa wobec tej samej komisyi sądowej oddała posiadanie fizyczne dzierżawczyni.

Obecnie ten sam sąd wydawanemi wyrokami przyznaje prowizoryczne użytkowanie z gruntów tego gospodarstwa poprzednim posiadaczom a dzierżawczynię skazuje na karę za naruszenie posiadania i zwrot kosztów.

## Stosunki włościan w powiecie limanowskim.

Stosunki włościan, podnoszenie się dobrobytu lub ubożenie są bardzo różne. — W gminach położonych bliżej miasta, bliżej stacyi kolei żelaznej dobrobyt nieco się polepsza, bo mają sposobność zarabiania, w gminach dalej położonych od miast i stacyj kolei żelaznych

pogorsza się z powodu braku zarobków, w gminach gdzie są dwory stan włościan jest lepszy, bo dwór daje zarobki w polu, w lesie, w fabryce i t. p., gdzie dworu niema, tych zarobków mieć nie mogą.

Między ludnością zaś zamieszkującą podgórza i równiny a ludnością zemieszkującą w górach zachodzi ta różnica, że gdy pierwsi jeszcze w miejscu pobytu wyżywić się mogą, u drugich przyszło do największego ubóstwa, prawdziwej nędzy. Do nadzwyczajnego materyalnego upadku dużej ilości włościan przyczynił się zbieg różnych okoliczności i tak: włościanie okolic górskich mieli zarobki w lasach dworskich wyrabiając gonty, sągi opałowe, różne wyroby z drzewa, wyrzynając we własnych traczach tarcice i te odwożąc do dużych miast na sprzedaż. Te wszystkie zarobki ustały, bo lasy pokupili, powycinali i powywozili kolejami żelaznemi Prusacy. Dawniej w gminach były spichrze gromadzkie, z tych więc ubożsi włościanie otrzymywali zboże na zasiew i na życie podczas głodu — a te zostały poznoszone.

Mieli służebności różne w lasach jak drzewo na opał, drzewo budowlane, paszenie bydła i owiec w lasach i na leśnych polanach, ale i tego zostali pozbawieni. Te wszystkie straty włościan zastąpić miały zakładane kasy pożyczkowe gminne z funduszów powstałych za sprzedane zboże ze spichrzów, za sprzedany materyał z rozebranego budynku spichrza i z otrzymać się mających wynagrodzeń za zniesione służebności. Pozakładane jednak kasy pożyczkowe są tylko na papierze, bez żadnaj korzyści dla uboższych włościan kasy te są zupełnie bezczynne, bo nie udzielają nikomu nowego kredytu, a z funduszów rozebranych przez zamożniejszych włościan coraz więcej przepada. Zakładając bowiem kasy pożyczkowe gminne, nie postarano się o ludzi na kasyerów, umiejących czytać i pisać, a tem samem mogących nadać jaki taki obrót kasowy, ewidencyę udzielanych i odbieranych pożyczek utrzymać, a fundusze kasy odpowiednio zabezpieczać. Ale zostawiono przeprowadzenie niepiśmiennym wójtom z pomocą pisarza jednego na gmin kilka. A ten tyle zrobił, że pozapisywał, ile rozebrali zboża i po jakiej cenie, ile rozebrali pieniędzy za zniesione służebności. Popisał samowolnie skrypta dłużne i na tych krzyżykami otrzymujących pożyczki i świadków, jacy mu na myśl przyszli. Na podstawie takich skryptów, jako niewiarogodnych, nie można należytości kasy gminnej egzekwować i od dobrej woli zależy dłużnika, jeżeli się do otrzymanej pożyczki przyznaje i przynajmniej procent od tej odpłaca. Z żyjącemi jeszcze łatwiej to uchodzi, ale z sukcesorami po zmarłych sprawa bardzo trudna.

Te więc kasy gminne nie mają żadnej gotówki w kasie, a odbierane od niektórych procenta po największej części na inne potrzeby gminne używane bywają. Ubodzy więc włościanie żadnych pożyczek z tych kas nie otrzymują.

Niektórych kas gminnych Wydział Rady powiatowej objął administracye i ściąga od których może pożyczki i te lokuje w Kasie Oszczędności.

Najuboższych gmin włościanie żyją tylko z zarobków, udając się za tem nietylko do państw sąsiednich, ale do Ameryki i innych części świata. Po największej części wychodzący za zarobkami do Ameryki pozostawiają żony i dzieci bez żadnych środków do życia w największej nędzy, żyją więc jałmużną i wyczekują powrotu ojca z zarobkiem, lub nadsyłki pieniędzy często bezskutecznie, wymiera też z nich duża liczba. Niektórzy nie powracają, a nawet wszelki ślad ginie, co się z nimi stało. Niektórzy nadsyłają pozostawionemu rodzeństwu na utrzymanie pieniądze, niektórzy wracają ze znacznym zarobkiem czasem blisko 1000 złr.

dochodzącym, a po powrocie oczyszczają swe gospodarstwo z długów lub w miejsce straconego nabywają odpowiednie przestrzenie ziemi i na tych gospodarzą.

Inni udający się za zarobkami w bliższe miejscowości państw sąsiednich wracają z tak małymi zarobkami, że zaledwo nędzną strawą przeżywić się mogą z żonami i dziećmi do roku następnego do czasu, w którym mogą znowu iść za zarobkiem. Nie mogąc mieć żadnego kredytu ani w kasach gminnych, ani w innych istytucyach, w pierwszych z powodów wyż wskazanych, w drugich z braku odpowiedzialności, otrzymują ten albo u żydów za nadzwyczajną, bo wyżej 50% dochodzącą, lichwą, i ulegają nadzwyczajnym sposobem ich wyzyskiwaniu i niszczeniu, albo od chłopów, których jest paru lub kilku w gminie trudniących się wypożyczaniem pieniędzy na zastawy gruntów, z których w miejsce procentu użytkują, albo kupują zboże i z tego udzielają uboższym na zasiew, dzieląc się zbiorem, tego jednak rodzaju kredyt, równie jak żydowski lichwiarski, nadzwyczaj ich niszczy, bo korzyści otrzymywane przez pożyczających chłopów często do 50% dochodzą. Zaprowadzanie Kółek rolniczych, urządzanie sklepików połączone jest z różnemi trudnościami, postępuje też zbyt powolnie, z zaprowadzonych zaś większa część nie daje nawet znaku życia, figurują tylko na papierze, a szczególnie też w gminach uboższych, w gminach mniej korzystnie położonych, w gminach bez dworów, bez kościołów, bez szkoły, bez ludzi inteligentniejszych, umiejących czytać i pisać. W działalności i wszelkich usiłowaniach w tym kierunku ustawać nie należy, ale owszem działać z całą energią i przekonaniem, że przyjdzie czas, w którym władze krajowe i państwowe lepiej poznają stosunki i potrzeby włościan, w którym przyjdą do przekonania, że włościanom pomagać, a nieszczęśliwych ratować należy, a odpowiednie środki obmyślą.

Postarają się, aby spichrze gromadzkie na nowo zaprowadzone zostały, aby kasy pożyczkowe uruchomione zostały, aby dostarczały członkom gminy kredytu drobnego, a tem samem zapobiegały wzmagającej się lichwie; przyjdą do przekonania, że Towarzystwa Zaliczkowe przy odpowiedniem ze strony władz krajowych poparciu mogą być wielką pomocą w polepszeniu dobrobytu włościan, mogą pod wielu względami zastąpić brak odpowiedniego zarządu w kasach pożyczkowych, mogłyby te zasilać potrzebnemi funduszami, kontrolować i wytwarzać źródła kredytu drobnego. Przyjdą do przekonania, że włościanie, jako siła robocza i produkująca płody ziemne dla całej społeczności ludzkiej, nieodzowną są podstawą, są racyą bytu społeczeństwa, tę więc podstawę należy wzmacniać, ubezpieczać, a nadwerężoną poprawiać. Przyjdą do przekonania, że te miliony, przeznaczone na podniesienie oświaty ludowej, ani 5% nie odnoszą korzyści w kierunku swego przeznaczenia, aby zaś odpowiedziały celowi, potrzeba doprowadzać do pewnej równowagi z materyalnym dobrobytem, przekonają się, że z dzieci dobrze się uczących, dobrze czytających, piszących i rachujących zaledwo jest kilka procent takich, którzy wszystkiego nie zaniedbali, nie zapomnieli, nim stali się pełnoletni.

I to jest rzeczą bardzo naturalną, bo człowiek ciężko fizycznie pracujący, często od świtu do nocy, często bez odpowiedniego posiłku, a będąc ojcem familii, w troskach o żonę i dzieci, o środki do wyżywienia i na opłacenie podatku, nie czyta, nie pisze, ale po pracy szuka pokrzepienia w przespaniu, dlatego nie znamy ani wójtów, ani radnych, umiejących czytać i pisać nawet w tych gminach, w których od kilkudziesięciu lat były szkoły i byli nauczyciele, a dzieci dobrze się uczyły.

## O potrzebie i staraniach, aby więcej Towarzystw „Ochrony własności ziemskiej“ zakładanych było w kraju.

Gdy już w pierwszych latach po założeniu okazały się znakomite skutki działalności Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej« w Limanowy, gdy ś. p. hr. Henryk Wodzicki, dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, w pismach polskich publicznych podniósł ważność i skuteczność działalności Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej« w Limanowy, zachęcając do zakładania więcej podobnych, gdy prawie wszystkie pisma publiczne polskie w Galicyi, w Warszawie i Poznaniu równie z uznaniem dla Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej« w Limanowy pisały i zalecały do zakładania podobnych, gdy delegaci Towarzystw zaliczkowych na swoich walnych zgromadzeniach we Lwowie i w Krakowie uchwalali rezolucye, wzywające Towarzystwa Zaliczkowe do zakładania Towarzystw »Ochrony własności ziemskiej«, nadchodziły z różnych okolic kraju liczne żądania statutów sprawozdań i informacyi, przybywało dużo osobiście, celem bliższego rozpatrzenia się i poinformowania, każdemu też żądaniu zadość uczynić staraniem było Dyrekcyi Towarzystwa.

Mimo jednak tego przez lat upłynionych 10 razem z Towarzystwem w Limanowy powstało pięć, a z tych jedno w Krakowie, we dwa lata po założeniu, a nim czynności rozpoczęło, rozwiązało się niby dla braku człowieka, któryby się mógł podjąć kierownictwa tego zakładu.

Pozostały więc tylko 4: w Limanowy, Mielcu, Bieczu i Wadowicach, ale i między temi nie ma jeszcze porozumienia o kierunek działalności.

Wobec okoliczności, że nietylko coraz więcej właścicieli dóbr zostaje wywłaszczonych, a ich dobra przechodzą w ręce żydowskie, narodowości naszej nieprzychylne, że równie dużo posiadłości włościan przechodzi w ręce żydowskie, — wobec coraz trudniejszych stosunków rolników, które dobrze opisał Kieszkowski i Szczepanowski, nasuwa się pytanie, dlaczego nie powstają Towarzystwa ratunkowe, jakiemi są Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej«?

Zdaniem naszem są na przeszkodzie:

*a)* Brak ludzi, którzyby chcieli i mogli odpowiednio zająć się tą sprawą.

*b)* Fałszywy pogląd, jakoby Towarzystwo »Ochrony własności ziemskiej« było instytucyą parcelacyjną, instytucyą równie niebezpieczną, równie na straty swych członków wystawić mogącą, jak był oddział parcelacyjny Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie, który bardzo dużo stracił.

*c)* Przypuszczanie, że celem Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej« w Limanowy jest znoszenie dworów przez parcelacye ich gruntów.

*d)* Uprzedzenie, że Towarzystwo »Ochrony własności ziemskiej« potrzebuje dużego kapitału obrotowego.

*e)* Zwątpienie, aby u nas Bank centralny dla Towarzystw zarobkowych i gospodarczych, jaki mają Towarzystwa innych krajów, założony został.

Wszyscy jednak, którzy tak sądzą, którzy się tak zapatrują, niech raczą dokładnie zbadać 10-letnią działalność Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej« w Limanowy, a przyjdą wprost do przeciwnego przekonania, uznają, że Towarzystwo nasze instytucyę parcelacyjną, a parcelacya nie jest celem, ale tylko w pewnych wypadkach środkiem i to

środkiem koniecznym, z całą oględnością stosuje. Uznają, że działalność Towarzystwa nie zagraża żadnemi stratami, że nie znosi dworów, ale tak stosunki właścicieli reguluje, aby w tych utrzymać się mogli — uznają, że tak wielkiego kapitału, jak przypuszczali, nie potrzebowało, a jaki potrzebowało znalazło. O założeniu zaś Banku centralnego niech nie powątpiewają, bo to, co się zrobić nie dało przez lat dwadzieścia z powodu braku odpowiedniego funduszu, to — po przekonaniu się, że fundusze się znalazły na założenie Banku akcyjnego, który nie przyszedł do skutku, — Wydział związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych postara się, aby temi samemi funduszami został założony tak pożądany, tak potrzebny Bank dla Towarzystw zarobkowych i gospodarczych.

# Wykaz porównawczy ogólnego stanu Towarzystwa

od początku założenia, t. j. od 1go Stycznia 1882 do 31go Grudnia 1893 r.

## BILANSE ROCZNE

### STAN BIERNY

| Rok | Ilość członków | Udziały zlr. | Udziały ct. | Fundusz rezerwowy zlr. | Fundusz rezerwowy ct. | Długi Towarzystwa zlr. | Długi Towarzystwa ct. | Procenta zlr. | Procenta ct. | Czysty zysk zlr. | Czysty zysk ct. | Razem zlr. | Razem ct. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1882 | 85 | 6 500 | 52 | 236 | — | 4.695 | 24 | 110 | 18 | 917 | 94 | 12.549 | 85 |
| 1883 | 270 | 16.853 | 62 | 1.330 | 22 | 27.707 | — | 383 | 73 | 1.244 | 80 | 47 519 | 37 |
| 1884 | 287 | 15.409 | 47 | 1.942 | 25 | 25.491 | — | 253 | 16 | 1.497 | 37 | 44.533 | 23 |
| 1885 | 368 | 14.821 | 69 | 2.956 | 50 | 31.656 | — | 249 | 81 | 1.483 | 79 | 51.167 | 71 |
| 1886 | 405 | 16.471 | 44 | 4 025 | 54 | 21.531 | — | 132 | 18 | 1.447 | 38 | 43 607 | 51 |
| 1887 | 315 | 16.704 | 42 | 4.945 | 9 | 20.155 | — | 136 | 79 | 1 442 | 53 | 43.463 | 82 |
| 1888 | 625 | 17.656 | 12 | 6.716 | 8 | 16.269 | — | 243 | 21 | 1.391 | 46 | 42.275 | 87 |
| 1889 | 627 | 17.712 | 10 | 7.909 | 91 | 25.893 | 78 | 290 | 50 | 1.363 | 94 | 53.140 | 23 |
| 1890 | 617 | 16.750 | 60 | 8.491 | 24 | 54.793 | 28 | 242 | 27 | 1.071 | 89 | 81.379 | 28 |
| 1891 | 733 | 18.170 | 61 | 9.293 | 91 | 53.471 | 93 | 240 | 57 | 885 | 17 | 83.062 | 19 |
| 1892 | 759 | 18.588 | 46 | 11 546 | 46 | 96.956 | 80 | 352 | 43 | 1.653 | 76 | 129.097 | 91 |
| 1893 | 752 | 19.048 | 28 | 13 833 | 72 | 86.325 | 50 | 276 | 41 | 1 992 | 60 | 121.476 | 51 |

### STAN CZYNNY

| Rok | Gotówka w kasie zlr. | Gotówka w kasie ct. | Pożyczki udzielone zlr. | Pożyczki udzielone ct. | Zaliczki na kupno zlr. | Zaliczki na kupno ct. | Inwentarz zlr. | Inwentarz ct. | Procenta przenośne zlr. | Procenta przenośne ct. | Lokacya zlr. | Lokacya ct. | Koszta procesowe zlr. | Koszta procesowe ct. | Razem zlt. | Razem ct. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1882 | 1.524 | 25 | 5 746 | 62 | 5 050 | 67 | 64 | — | 64 | 31 | 100 | — | — | — | 12.549 | 85 |
| 1883 | Kasa Towarzystwa „Ochrony własności ziemskiej" razem z kasą Towarzystwa Zaliczkowego, różnica gotówki w rachunku bieżącym. | | 35.968 | 54 | 11.028 | 84 | 66 | — | 455 | 99 | — | — | — | — | 47.519 | 37 |
| 1884 | | | 34 703 | 61 | 9.505 | 4 | 53 | — | 266 | 60 | — | — | — | — | 44 533 | 25 |
| 1885 | | | 38 151 | 40 | 12 664 | 31 | 47 | 70 | 324 | 38 | — | — | — | — | 51.167 | 79 |
| 1886 | | | 37.302 | 65 | 5 876 | 82 | 40 | — | 388 | 8 | — | — | — | — | 43.607 | 51 |
| 1887 | | | 38.881 | 2 | 4.269 | 99 | 40 | — | 272 | 82 | — | — | — | — | 43.463 | 83 |
| 1888 | | | 26 243 | 12 | 5.499 | 92 | 40 | 73 | 297 | 17 | — | — | 165 | 95 | 42.275 | 87 |
| 1889 | | | 35.243 | 77 | 12.237 | 91 | 111 | 25 | 265 | 31 | 5.012 | — | 269 | 99 | 53.140 | 23 |
| 1890 | | | 31 275 | — | 43.405 | 79 | 111 | 25 | 359 | 13 | 5.496 | 94 | 219 | 12 | 81.379 | 28 |
| 1891 | | | 32.803 | 37 | 42.648 | 30 | 111 | 25 | 440 | 8 | 5.396 | 99 | 262 | 91 | 83.062 | 19 |
| 1892 | | | 39 574 | 16 | 82 049 | 99 | 219 | 35 | 484 | 90 | 5.396 | 99 | 372 | 52 | 129.097 | 91 |
| 1893 | | | 35.272 | 6 | 79.973 | 84 | 209 | 57 | 366 | 77 | 5.296 | 99 | 366 | 77 | 121.476 | 51 |

# Rozdział otrzymanych korzyści.

| Rok | Korzyść | | Dywidenda | | Fundusz rezerwowy | | Podatki | | Zapomogi | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | złr. | ct. | złr. | ct. | złr. | ct. | złr. | ct. | złr. | ct. |
| 1882 | 917 | 94 | 221 | 72 | 896 | 22 | — | — | — | — |
| 1883 | 1.244 | 77 | 833 | 77 | 410 | — | — | — | — | — |
| 1884 | 1.437 | 37 | 788 | 12 | 649 | 25 | — | — | — | — |
| 1885 | 1.483 | 79 | 593 | 75 | 665 | 4 | 200 | — | 25 | — |
| 1886 | 1.447 | 35 | 646 | — | 601 | 35 | 150 | — | 50 | — |
| 1887 | 1.442 | 55 | 581 | — | 735 | 99 | 100 | — | 25 | — |
| 1888 | 1.391 | 46 | 643 | 13 | 523 | 33 | 200 | — | 75 | — |
| 1889 | 1.363 | 94 | 742 | 11 | 546 | 83 | — | — | 80 | — |
| 1890 | 1.071 | 34 | 536 | 34 | 495 | — | — | — | 50 | — |
| 1891 | 1.071 | 29 | 534 | 59 | 497 | 70 | — | — | 60 | — |
| 1892 | 885 | 17 | — | — | 825 | 19 | — | — | 80 | — |
| 1893 | 1.992 | 60 | 803 | 12 | 724 | 43 | 100 | — | 375 | — |

## Zapomogi otrzymali:

| | | |
|---|---|---|
| Straż ogniowa w Limanowej . . . . . . | 290 | złr |
| Szkoła dla ubogich dzieci . . . . . . | 90 | « |
| Dom akademicki w Krakowie . . . . . | 35 | « |
| Dom narodowy w Cieszynie . . . . . . | 50 | « |
| Weterani z roku 1831 . . . . . . . | 15 | « |
| Czytelnia polska w Biały . . . . . . . | 10 | « |
| Towarzystwo imienia Kościuszki . . . . | 10 | « |
| Kółko rolnicze . . . . . . . . . . | 100 | « |
| Towarzystwo «Sokół» . . . . . . . . | 30 | « |
| Fundusz zapomogowy funkc. Tow. . . . | 15 | « |
| Na koszta wystawy . . . . . . . . . | 100 | « |
| Pogorzelcom w Bochni . . . . . . . | 50 | « |
| Na obchód 100-letniej rocznicy Kościuszki . | 15 | « |
| Na kupno domu Matejki . . . . . . . | 10 | « |
| Razem . . | 820 | złr. |

# SPRAWOZDANIA RADY NADZORCZEJ

i

# PROTOKÓŁY Z OGÓLNYCH ZGROMADZEŃ.

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej

## za rok 1882.

Szanowne Zgromadzenie!

Przedłożone rachunki i tych zestawienia za r. 1882 przez Dyrekcyę Szanownemu Zgromadzeniu — Rada Nadzorcza już-to przez delegowaną komisyę rachunkową, już-to sama sprawdziła i znalazła zupełną tych dokładność i zgodność — a że działalność Dyrekcyi i tej skutki są nader pomyślne, przedewszystkiem zawdzięczamy założycielowi, kierownikowi tej instytucyi WPanu Józefowi Marsowi, któremu oddajemy publiczne uznanie. Stawiamy wnioski, które Ogólne Zgromadzenie uchwalić raczy:

1. Udziela Dyrekcyi absolutoryum z czynności za r. 1882.

2. Rozdział zysku 917 złr. 94 ct. przeznaczyć na dywidendę dla członków Towarzystwa po dziesięć procent od udziałów t. j. kwotę 221 złr. 72 ct., resztę 696 złr. 22 ct. przeznaczyć do funduszu rezerwowego.

3. Zmianę statutów:

*a)* w paragrafie drugim statutu dodać, »że wolno Dyrekcyi udzielać pożyczki także na skrypta dłużne«;

*b)* w paragrafie jedenastym zniżyć wpisowe z 2 na 1 złr.

*c)* w paragrafie piątym ustanowić najwyższy udział zamiast tysiąc złr. na pięć tysięcy złr.

Wiceprezes i sprawozdawca:
*Mieczysław Marynowski.*

Prezes:
*Władysław Struszkiewicz.*

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 5 Marca 1883 r.

Obecni: Wny Przewodniczący Władysław Struszkiewicz; Członkowie Rady Nadzorczej: Mieczysław Marynowski, Franciszek Gross, Józef Matuziński, Anastazy Maszewski, Kazimierz Żuławski, Stanisław Mars; zastępca członka Rady Nadzorczej: Antoni Janik; członkowie Dyrekcyi: Józef Mars, Antoni Müller, Stanisław Peszko; zastępca członka Dyrekcyi: Jan Kubliński.

1. Wny Przewodniczący skonstatował właściwy termin do zwołania Ogólnego Zgromadzenia, tudzież większość członków obecnych uprawnionych do głosowania.

2. Sprawozdanie Dyrekcyi z czynności swoich za rok 1882 przyjęto jednogłośnie do wiadomości.

3. Sprawozdanie Rady Nadzorczej z czynności za rok 1882 przyjęto jednogłośnie do wiadomości, tudzież udzielono na wniosek tejże Dyrekcyi absolutoryum.

4. Z otrzymanej w roku 1882 korzyści w kwocie 917 złr. 94 kr. przeznaczyć na dywidendę dla członków Towarzystwa po 10% od udziałów, t. j. kwotę 221 złr. 72 ct., resztę 696 złr. 22 ct. przeznaczyć do funduszu rezerwowego jednogłośnie uchwalono.

5. Uchwalono następujące zmiany statutów:

*a)* w paragrafie drugim statutu dodać: »że wolno Dyrekcyi udzielać pożyczki także na skrypta dłużne«;

*b)* w paragrafie jedenastym zniżyć wpisowe z 2 na 1 złr.

*c)* w paragrafie piątym ustanowić najwyższy udział zamiast tysiąc złr. na pięć tysięcy złr.

Sekretarz: *Stanisław Mars.*

Prezes: *Władysław Struszkiewicz.*

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej

## za rok 1883.

Szanowne Zgromadzenie!

W miłem poczuciu obowiązku swego niniejszem Rada Nadzorcza zdaje sprawozdanie z czynności Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej«.

Zanim jednak przystąpię do przedstawienia pewnych danych, odnoszących się do tego Towarzystwa, pozwoli Szanowne Zgromadzenie zastanowić się nad jego pierwotnem powstaniem, niemniej czem ono jest w rzeczywistości dla naszego powiatu.

Instytucya ta, przepraszam za wyrażenie się, jest pierworodnem dzieckiem naszem, utworzona przed dwoma latami przy Towarzystwie Zaliczkowem, a od 1 Grudnia 1881 roku działająca inicyatywa utworzenia takiej instytucyi u nas wywołała utworzenie czterech innych tym podobnych instytucyj w kraju, a nadomiar że była dla naszego powiatu potrzebną i skuteczną, posłuży pewne uznanie i zainteresowanie się szerszych wpływowych kół finansowych, które przekonawszy się już w pierwszym roku o jej skutecznej działalności i prawdziwie humanitarnym celu, pospieszyły jej doraźnie w pomoc swemi kapitałami, a w szczególności:

| | | |
|---|---|---|
| Towarzystwo wzajemnych Ubezpieczeń kredytem . . . . . | złr. | 10.000 |
| Kasa Oszczędności w Tarnowie . . . . . . . . . . . | » | 10.000 |
| Bank Austro-Węgierski . . . . . . . . . . . . . . | » | 3.000 |
| Towarzystwo Zaliczkowe we Lwowie . . . . . . . . . | » | 6.000 |
| Bank krajowy . . . . . . . . . . . . . . . . . . | » | 3.000 |

Ogólny cel Towarzystwa Ochrony Własności Ziemskiej wskazany jest w samej nazwie a więcej kategoryczniej w §. 2 Statutu, chroniąc i broniąc tak właścicieli większej i mniejszej posiadłości ziemi naszej ojczystej przeciw wszelkim atakom wywłaszczenia, przeciw wszelkim szkodliwym następstwom czy to z braku odpowiedniej hipoteki, posiadania fizycznego lub zbytecznego obdłużenia, czy to z braku odpowiedniego inwentarza, kapitału obrotowego, zaarendowania gruntów stosowną komasacyą, odpowiedniego urządzenia gospodarskiego, wreszcie w zawikłaniu w stosunkach familijnych powstałych, wykupując i wydobywając z pod zastawu grunta a ludzi z sideł, którzy częstokroć mimowolnie lub przez swą dobroduszność w to się wplątali. Wykazywanie jednak szczegółowych wypadków lub sposobów, jakie używane bywają przy pewnych pertraktacyach, co, gdzie i jak było zrobione, lub do zrobienia pozostało, nie pozwala mi poniekąd sam interes, a i pewna dyskrecya dla osób, które nas swojem zaufaniem obdarzają, ograniczam się tylko ogólnikowo już przez sam wzgląd, że Dyrekcya sposób postępowania tam gdzie to było możliwem, Szanownemu Zgromadzeniu wyczerpująco przedstawiła.

Poprzestając na tem ogólnem streszczeniu działalności Towarzystwa, wypada mi jeszcze nadmienić, że Instytucya ta, wobec świeżej upadłości Banku Włościańskiego, ma bardzo obszerne pole do działania; materyałów coraz więcej się gromadzi, a w miarę tego coraz więcej wykrywa się ran ekonomicznych, które leczyć jest zadaniem Towarzystwa.

Przystępuję teraz do przedstawienia cyfr i osiągniętych korzyści.

Liczba członków stowarzyszonych wynosi 270 z udziałem złr. 16.853.

| | |
|---|---|
| Fundusz rezerwowy wynosi . . . . . . . . . . . . . | złr. 1.330 |
| Pożyczki członkom udzielone . . . . . . . . . . . . | » 35.968 |
| Zaliczki na kupno . . . . . . . . . . . . . . . . | » 11.028 |
| Uzyskany kredyt . . . . . . . . . . . . . . . . . | » 27.707 |
| Koszta administracyjne . . . . . . . . . . . . . . | » 547 |
| Czysty uzyskany zysk . . . . . . . . . . . . . . . | » 1.244 ct. 80. |

z którego przeznaczając w myśl §. 8 Statutu Towarzystwa kwotę złr. 411 cent. 3, pozostała reszta wypada na dywidendę dla stowarzyszonych stosownie do uchwały Szanownego Zgromadzenia.

Jakkolwiek rachunek strat i zysków nie wykazuje zbyt dominującej cyfry osiągniętej korzyści, to jednakowoż przez sam wzgląd na zasadę humanitarnego założenia tej instytucyi, niemniej i jej dwuletniego istnienia i rozwoju, lekceważoną być nie może, owszem Rada Nadzorcza czuje się w miłym obowiązku złożyć Dyrekcyi a w szczególności jej Kierownikowi pełne wdzięczności uznanie za niezmordowaną pracę około dobra tego Towarzystwa, które tylko jego umiejętnemu kierownictwu zawdzięcza ten rozwój, jaki już istnieje, i jaki tutaj w cyfrach Szanownemu Zgromadzeniu przedstawiony został.

Limanowa, dnia 22 marca 1884 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Mieczysław Marynowski.*

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 22 Marca 1884 r.

Obecni: WW. Struszkiewicz Władysław, Mieczysław Marynowski, Anastazy Maszewski, Antoni Janik, Stanisław Mars, Karol Kronenberg, Józef Matuziński, Jan Pieniążek — członkowie Rady Nadzorczej; — WW. Józef Mars, Antoni Müller, Stanisław Peszko, Jan Kukliński — członkowie Dyrekcyi; — Dr. Kazimierz Żelechowski, syndyk Towarzystwa; — W. Wojciech Biechoński, Dyrektor Towarzystwa Zaliczkowego w Gorlicach, jako lustrator Towarzystwa i członków 50.

1. Sprawozdanie Dyrekcyi z czynności roku 1883 przyjęto jednogłośnie do wiadomości i na wniosek Rady Nadzorczej udzielono Dyrekcyi jednogłośnie absolutoryum.

2. Sprawozdanie Rady Nadzorczej z czynności za rok 1883 przyjęto do wiadomości, a z czystego zysku w kwocie złr. 1244 cent. 80 przeznaczono:

| | |
|---|---|
| *a)* na fundusz rezerwowy . . . . . . . . . . . | złr. 411 ct. 03 |
| *b)* na dywidendę 8% . . . . . . . . . . . . . . | » 833 » 77 |

i na tem protokół zakończono.

Sekretarz
*Stanisław Mars* m. p.

Prezes Rady Nadzorczej
*Władysław Struszkiewicz* m. p.

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej
## za rok 1884.

Szanowne Zgromadzenie!

Smutny stan naszego kraju, jako i kilka upadłości instytucyj finansowych, które już w naszem sprawozdaniu Tow. Zaliczkowego umieściliśmy, nie mógł korzystnie oddziaływać na rozwój tej jeszcze młodocianej instytucyi, stanowiącej niejako część integralną Towarzystwa Zaliczkowego; mimo to nie opuszczamy skrzydeł, a gdy jak dotąd i nadal ludzie dobrej wiary nie odmówią nam swego zaufania i poparcia, z pewnem zadowolnieniem i spokojem możemy spoglądać w przyszłość tego Towarzystwa; i zaiste, jeżeli zważymy, że już dzisiaj przyszliśmy w pomoc przeszło 100 familiom, zagrożonym wywłaszczeniem przez Zakład kredytowy włościański, częścią konwersyą, częścią inną dla dłużnika korzystną operacyą finansową, ratując ich od nieuniknionej zguby, to doprawdy hymny pochwalne dla Towarzystwa podniesione w różnych dziennikach publicznych, a nawet zagranicznych ilustrowanych, jak dziennik warszawski »Kłosy«, nie wytrzymają krytyki wobec doniosłości, tej pod każdym względem humanitarnej dźwigni lepszej przyszłości naszego biednego włościanina; — to też za przykładem naszym poszło już kilka Towarzystw, zakładając podobne. Z bardzo wielu okolic kraju, a nawet z zagranicy, nadeszły żądania statutów, instrukcyj i informacyj, jak podobne instytucye zakładać, a w Krakowie Rada powiatowa na wzór naszego Towarzystwa założyła Towarzystwo »Ochrony własności ziemskiej«.

Nierównie wielkiej doniosłości dla naszego Towarzystwa jest wniosek Dyrektora Towarzystwa, a zarazem członka Rady, postawiony na Radzie Powiatowej, by ta udzieliła poręczenia za Towarzystwo »Ochrony« na pożyczkę w Listach komunalnych Banku krajowego do wysokości 20.000 złr. w celu wykupywania z Banku włościańskiego jeszcze do 250 zadłużonych włościan; ów wniosek odesłany został do Wydziału Rady Powiatowej, a gdy przychylnie załatwiony zostanie, będzie Towarzystwo w możności i tych włościan od wywłaszczenia ojczystej ziemi ratować.

Na publicznej licytacyi sądowej kupiło Towarzystwo jedno gospodarstwo w Kamionce Małej a trzy z wolnej ręki z mniejszej posiadłości, zaś z większej posiadłości nabyto cztery dobra.

Rachunki sprawdzone przez członków Rady Nadzorczej, zaś do sprawdzenia przez członków Towarzystwa otwarte były przez 8 dni przed Walnem Zebraniem, jedno tylko wniesione było zażalenie przed Radę Nadzorczą, które po starannem zbadaniu przedmiotu przez osobną do tego wydelegowaną komisyę, jakoteż trutynowaniu sprawy na swoich dwóch posiedzeniach, zażalenie jako bezpodstawne oddalić musiała.

Na tem streszczeniu kończymy niniejsze sprawozdanie, a gdy Dyrekcya wywiązała się z przyjętych zobowiązań, Rada Nadzorcza wnosi:

Walne Zgromadzenie raczy udzielić Dyrekcyi absolutoryum za czynności r. 1884, a z czystego zysku wynoszącego złr. 1.437 ct. 37 przeznaczyć na dywidendę dla członkow Towarzystwa złr. 788 ct. 12 w stosunku 6 prc., a resztę złr. 649 ct. 25 do funduszu rezerwowego.

Limanowa, d. 5 Marca 1885 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Mieczysław Marynowski.*

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 5 Marca 1885 r.

Obecni: WW. Struszkiewicz Władysław, prezes, wł. dóbr; Marynowski Mieczysław, wiceprezes, wł. dóbr; Maszewski Anastazy, wł. dóbr; Żuławski Kazimierz, wł. dóbr; Mars Stanisław, wł. dóbr; Kwiatkowski Maryan, inżynier pow.; Janik Antoni, burmistrz; Dr. Karol Kronenberg — członkowie Rady Nadzorczej. — WW. Mars Józef, Peszko Stanisław — członkowie Dyrekcyi; — Wny Dr. Kazimierz Żelechowski, syndyk Towarzystwa i członków 60.

1. Wny Przewodniczący konstatuje komplet zebranych członków.

2. Sprawozdanie z czynności Dyrekcyi za r. 1884 i sprawozdanie Rady Nadzorczej przyjęto jednogłośnie do wiadomości, tudzież na wniosek Rady Nadzorczej dano jednogłośnie Dyrekcyi absolutoryum za rok 1884.

3. Na wniosek Rady Nadzorczej z uzyskanych korzyści złr. 1.437 ct. 37 uchwalono na dywidendę w stosunku 6 prc. złr. 788 ct. 12, do funduszu rezerwowego złr. 649 ct. 25 — i na tem protokół zakończono.

Sekretarz:
*Stanisław Mars* m. p.

Prezes Rady Nadzorczej:
*Władysław Struszkiewicz* m. p.

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej
## za rok 1885.

Szanowne Zgromadzenie!

Instytucya »Ochrony własności ziemskiej« tak jeszcze młoda, bo zaledwie cztery lat istniejąca, nie mogła wprawdzie tak rozwinąć się, jakby się spodziewać należało, a to z powodu opłakanych stosunków finansowych w kraju naszym, jakeśmy to w sprawozdaniu Towarzystwa zaliczkowego zaznaczyli — niemniej przeto, chociaż powoli, posuwa się pewnym krokiem zawsze naprzód i zyskuje coraz więcej wzięcia i naśladowników: że tylko tu, nie powtarzając szczegółów ze sprawozdania Dyrekcyi, niektóre cyfry wymienimy:

| | | |
|---|---|---|
| *a)* Liczba członków w ciągu roku zwiększyła się o . . . | złr. | —·81 |
| *b)* Fundusz rezerwowy o . . . . . . . . . . . . | » | 1.014·25 |
| *c)* Kredyt uzyskany o . . . . . . . . . . . . . | » | 6.165·— |
| *d)* Pożyczki udzielane o . . . . . . . . . . . . | » | 3.442·79 |
| *e)* Zaliczki na kupna o . . . . . . . . . . . . | » | 3.139·27 |

Stan taki pozwala nam ufać i w dalszy pomyślny rozwój instytucyi, ku prawdziwemu pożytkowi ogółu, dzięki umiejętnemu kierownictwu Dyrekcyi Towarzystwa.

Na tem kończymy niniejsze sprawozdanie i na podstawie badań Komisyi kontrolującej, konstatując zgodność przedstawionego bilansu z rzeczywistością, wnosimy: Szanowne Zgromadzenie raczy udzielić Dyrekcyi przy zupełnem absolutoryum także uznanie za czynności w roku ubiegłym; zaś z czystego zysku w kwocie złr. 1.483 ct. 79 przeznaczyć: *a)* na dywidendę w stosunku 5%, kwotę złr. 593 ct. 75; *b)* na rezerwę podatkową 200 złr. i *c)* dla straży ogniowej w Limanowy kwotę 25 złr., resztę w kwocie złr. 665 ct. 4 do funduszu rezerwowego.

Limanowa, dnia 11 Marca 1886 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Maryan Kwiatkowski* m. p.

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia
## odbytego dnia 11 Marca 1886 r.

Obecni: WW. Władysław Struszkiewicz, prezes, Stanisław Mars, sekretarz, Kazimierz Żuławski, Anastazy Maszewski, ks. Antoni Kmietowicz, proboszcz, Wincenty Potocki, Maryan Kwiatkowski, dr. Karol Kronenberg — członkowie Rady Nadzorczej. WW. Józef Mars, Jan Kubliński, Zygmunt Mars — członkowie Dyrekcyi. Wny dr. Kazimierz Żelechowski, syndyk Towarzystwa i członków innych 42.

1. Prezes Władysław Struszkiewicz, konstatując komplet zebranych członków, konstatuje zarazem, że zgromadzenie zwołane zostało stosownie do przepisu statutów, przez ogłoszenie w »Gazecie Lwowskiej« z dnia 23 lutego 1886 nr. 43, i w »Czasie« z dnia 25 lutego 1886 nr. 45 i powołuje na sekretarza: Stanisława Marsa, zaś na weryfikatorów i do podpisania protokółu: Jana Ligęzę, Michała Jońca i Wawrzyńca Biedę.

2. Sprawozdanie z czynności Dyrekcyi za rok 1885, i sprawozdanie Rady Nadzorczej przyjęto z uznaniem dla Dyrekcyi jednogłośnie do wiadomości, tudzież na wniosek Rady Nadzorczej udzielono Dyrekcyi jednogłośnie absolutoryum za rok 1885.

3. Na wniosek Rady Nadzorczej z czystego uzyskanego zysku złr. 1.483 ct. 79, uchwalono: *a)* na dywidendę w stosunku 5% kwotę złr. 593 ct. 75; *b)* na rezerwę podatkową złr. 200; *c)* dla straży ogniowej w Limanowy na sporządzenie rekwizytów 25 złr. w. a., resztę zaś złr. 665 ct. 4 w. a. przeznaczono do funduszu rezerwowego.

Na tem protokół zakończono i podpisano.

Sekretarz:
*Stanisław Mars* m. p.

Prezes Rady Nadzorczej:
*Władysław Struszkiewicz* m. p.

Obecni:

*Michał Joniec* m. p. *Jan Ligęza* m. p. *Wawrzyniec Bieda* m. p.

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej
## za rok 1886.

Szanowne Zgromadzenie!

Towarzystwo »Ochrony własności ziemskiej« założone w r. 1882 za inicyatywą członków Rady Nadzorczej Towarzystwa Zaliczkowego, a to w celu przyjścia z pomocą zagrożonym wywłaszczeniem członkom swoim, rozpoczęło swoje operacye z kapitałem zaledwo kilkaset złr. wynoszącym.

Działalność swoją zaznacza tem, iż przez przeciąg kilkuletniego istnienia swego nabywając na swoje imię, ochroniło od sprzedaży przymusowej gospodarstw mniejszych 64, — zaś w celu uregulowania hipoteki, lub rozparcelowania przejęło posiadłości większych 14. Z tych uregulowano i oddano posiadłości mniejszych 42; zaś w myśl właścicieli przeprowadzono interesa w 8-miu posiadłościach większych.

Za kilkudziesięciu członków, zagrożonych egzekucyą, przez upadłość zakładu kredytowego włościańskiego, uskuteczniło wypłaty i tą swą działalnością nie dopuściło ani jednego wypadku, iżby gospodarstwo włościańskie w obce ręce przeszło. Kredyt Towarzystwa w ostatnich dwóch latach również się obniżył, a to z powodu ogólnego zastoju w świecie finansowym i ekonomicznym; nie naraziło to wprawdzie Towarzystwa na żadne straty, zawsze jednak w pewnym stopniu ograniczyć musiało działalność Dyrekcyi; jest jednakowoż nadzieja, iż za staraniem Dyrekcyi kredyt do dawnego normalnego stanu powróci.

Z bilansów Towarzystwa za rok 1886 wykazuje się, że stan majątku Towarzystwa jest pomyślny, przedstawia bowiem, bez udziałów i zaległości, w funduszu rezerwowym złr. 4025 ct. 54, z czystego zysku za rok 1886 złr. 1447 ct. 35.

Rachunki, księgi i dokumenta sprawdzone przez Komisyę rachunkową w należytym porządku.

Raczy więc Walne Zgromadzenie na wniosek Rady Nadzorczej uchwalić, by z czystego zysku:

*a)* udzielić członkom dywidendę w stosunku 5%, co wynosi . 646 złr. — ct.
*b)* przeznaczyć na rezerwę podatkową kwotę . . . . . . 150 złr. — ct.
*c)* subwencyę na sprawienie rekwizytów dla straży ogniowej w Limanowy . . . . . . . . . . . . . . . . . 50 złr. — ct.
*d)* dopisać do funduszu rezerwowego resztę . . . . . . . 601 złr. 35 ct.

oraz za czynną działalność Dyrekcyi udzielić absolutoryum.

Limanowa, dnia 26 Marca 1887 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Kazimierz Żuławski* m. p.

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 26 Marca 1887 r.

Obecni: Wny Pan Prezes Władysław Struszkiewicz; Członkowie Rady Nadzorczej: PP. Kazimierz Żuławski, Władysław Hajdukiewicz, Józef Potocki, Maryan Kwiatkowski, Jan Pieniążek, Dr. Karol Kronenberg, Stanisław Mars; Członkowie Dyrekcyi: Józef Mars, Jan Kubliński, Stanisław Peszko.

1) Wny Przewodniczący konstatuje, iż co do zwołania Ogólnego Zgromadzenia, wymogom ustawy zostało zadość uczynionem, tudzież powołał na asesorów PP. Stanisława Potockiego i Dra Karola Kronenberga.
2) Sprawozdanie Dyrekcyi z czynności za rok 1866 przedłożył Dyrektor I-szy.
3) P. Kazimierz Żuławski, członek Rady Nadzorczej, składa sprawozdanie z czynności Rady Nadzorczej w r. 1886, tudzież stawia wniosek, aby uchwalić jako dywidendę 5°/₀ z otrzymanych korzyści w r. 1886 i przeznaczyć na rezerwę podatkową 150 złr. w. a., dla straży ogniowej w Limanowy 50 złr., resztę zaś w kwocie 601 złr. 35 ct. do funduszu rezerwowego, tudzież o udzielenie Dyrekcyi absolutoryum.
4) Powyższe wszystkie wnioski zostały jednogłośnie uchwalone i absolutoryum Dyrekcyi za rok 1886 udzielone.

Sekretarz: *Stanisław Mars* m. p.

Prezes Rady Nadzorczej: *Władysław Struszkiewicz* m. p.

Asesorowie:

*Stanisław Potocki* m. p.

*Dr. Karol Kronenberg* m. p.

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej

## za rok 1887.

Szanowne Zgromadzenie!

Od dłuższego już czasu żadne sprawozdanie instytucyj finansowych w kraju naszym nie może się obejść bez utyskiwania na opłakane stosunki ekonomiczno-finansowe; stan taki z natury rzeczy musi i wywiera rzeczywiście wpływ wielki na rozwój także i naszego Towarzystwa.

Pomimo tego jednak a może właśnie z powodu tych stosunków instytucya nasza, której zadaniem jest ratować, trzyma się silnie i choć powoli i rozważnie, kroczy ciągle naprzód, jak sądzimy, z pożytkiem ogółu.

W roku ubiegłym przybyło do uregulowania 7 gospodarstw wiejskich i 3 realności miejskie, jedna we Lwowie a dwie w Limanowej. Ogółem w ciągu 6-letniej egzystencyi, Towarzystwo było czynnem w 14 posiadłościach większych, 71 gospodarstwach włościańskich i 3 realnościach miejskich; z tego 9 posiadłości większych jest już na ukończeniu, zaś 1 posiadłość większa, 11 gospodarstw włościańskich i 3 realności miejskie są właśnie w toku regulacyi interesów.

Nie powtarzając szczegółów w sprawozdaniu Dyrekcyi Towarzystwa wykazanych, notujemy tu tylko niektóre cyfry i tak:

1) Liczba członków w ciągu roku zeszłego zwiększyła się o dziesięciu.
2) Fundusz rezerwowy powiększył się o . . . . . . . . . . . . . . 919 złr. 55 ct.
3) Kredyt uzyskany o . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . 3.472 złr. 70 ct.
4) Pożyczki udzielone o . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . 1.578 złr. 37 ct.
5) Zaliczki na kupna o . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . 5.340 złr. 48 ct.

Cyfry powyższe, jakkolwiek nieznaczne, świadczą o rozwoju i żywotności Towarzystwa, co też zawdzięczać należy umiejętności i gorliwości Dyrekcyi a w pierwszym rzędzie kierownikowi, Dyrektorowi pierwszemu.

Kończąc niniejsze sprawozdanie i konstatując na podstawie badań komisyi rachunkowej zgodność przedstawionego bilansu z rzeczywistością, wnosimy:

Szanowne Zgromadzenie uchwalić raczy:

I. Udziela się Dyrekcyi absolutoryum z czynności za rok ubiegły 1887.

II. Z czystego zysku w kwocie 1.442 złr. 53 ct. przeznacza się:

1) na dywidendę w stosunku 5% . . . . . . . . . . . . . . . . . 581 złr. 54 ct.
2) na rezerwę podatkową . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . 100 złr. — ct.
3) na subwencyę dla Straży ogniowej ochot. w Limanowej . . . . . . . 25 złr. — ct.
4) do funduszu rezerwowego resztę . . . . . . . . . . . . . . . . 735 złr. 99 ct.

Ogółem . . . . . 1.442 złr. 53 ct

Limanowa, dnia 8 Marca 1888 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Maryan Kwiatkowski* m. p.

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 8 Marca 1888 r.

Obecni: Wny Zastępca Prezesa ks. Antoni Kmietowicz; Członkowie Rady Nadzorczej: PP. Potocki Józef, Matuziński Józef, Dr. Kronenberg Karol, Kwiatkowski Maryan, Pieniążek Jan, Żuławski Kazimierz, Mars Zygmunt, Haydukiewicz Władysław; Zastępcy Członków Rady Nadzorczej: Ks. Smetana Józef, Janik Antoni; Członkowie Dyrekcyi: Mars Józef, Peszko Stanisław, Kubliński Jan; Zastępca I-go Dyrektora: Mars Stanisław.

1) Przewodniczący konstatuje, że zebranie dzisiejsze zostało zwołane po myśli odnośnych przepisów.

2) Na asesorów powołuje przewodniczący pp. Stanisława Marsa i Jana Pieniążka.

3) Sekretarz odczytuje protokół z ogólnego Zgromadzenia z dnia 26 Marca 1887 roku, który bez poprawki przyjęto.

4) Dyrektor I-szy p. Józef Mars przedkłada sprawozdanie z czynności Dyrekcyi za rok 1887, które bez poprawki przyjęto.

5) Członek Rady Nadzorczej p. Maryan Kwiatkowski przedkłada sprawozdanie z czynności Rady Nadzorczej za rok 1887 i stawia następujące wnioski: 1) z czystego zysku z roku 1887 przeznacza się na dywidendę dla członków w stosunku 5% kwotę 581 złr. 54 ct ; 2) na rezerwę podatkową 100 złr.; 3) na subwencyę dla Straży ogniowej w Limanowej 25 złr. i 4) do funduszu rezerwowego resztę 735 złr. 99 ct. a. w. oraz o udzielenie Dyrekcyi absolutoryum

Na wniosek Przewodniczącego udzielono Dyrekcyi absolutoryum oraz uznanie przez powstanie, przyczem i wnioski poprzednie o rozdziale zysku przyjęto.

Na tem protokół zakończono z tym dodatkiem, że na dzisiejszem posiedzeniu jubileuszowem wyrażono uznanie dla Prezesa, jako tyloletniego kierownika Instytucyi, przez powstanie.

Sekretarz:
*Władysław Haydukiewicz* m. p.

Wiceprezes Rady Nadzorczej:
*Ks. Antoni Kmietowicz* m. p.

Asesorowie:

*Jan Pieniążek* m. p.

*Stanisław Mars* m. p.

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej

## za rok 1888.

Szanowne Zgromadzenie!

W sprawozdaniu Dyrekcyi wykazane daty, sprawdzone zostały przez komisyę kontrolującą i uznane jako zgodne z rachunkami księgi likwidacyjnej i zestawieniem księgi głównej, a tem samem i bilans na podstawie tych ksiąg sporządzony, przedstawia prawdziwy stan Towarzystwa, które przy gorliwej działalności Dyrekcyi pomyślnie dalej się rozwija.

| | | |
|---|---|---|
| Fundusz rezerwowy wynosił w roku zeszłym . . . . . | 4.945 złr. 09 ct. | |
| obecnie zaś przedstawia sumę . . . . . . . . . . | 6.716 » 08 » | |
| wzrósł zatem o . . . . . . . . . . . . . | | 1.770 złr. 99 ct. |
| Stan udziałów z r. zeszłego . . . . . . . . . . . | 16.784 złr. 42 ct. | |
| obecnie wynosi . . . . . . . . . . . . . . . . | 17.656 » 12 » | |
| podniósł się więc o . . . . . . . . . . . . | | 871 złr. 70 ct. |

i w odpowiednim też stosunku wzrosła liczba rzeczywistych członków.

Poczynione przez Dyrekcyę zaliczki w różnorodnych sprawach Towarzystwa, mają wszędzie pewne zabezpieczenie i wykazują wzrost odpowiedni.

Po zamknięciu rachunków za rok zeszły, wykazana korzyść w sumie 1.391 złr. 46 ct. przedstawia rezultat zadawalniający, co uprawnia Radę Nadzorczą do postawienia pod zatwierdzenie Walnego Zgromadzenia swoich wniosków:

1. o udzielenie Dyrekcyi absolutoryum z rachunków i czynności za rok 1888.
2. o rozdział zysku:

| | |
|---|---|
| *a)* na dywidendę w stosunku 5% . . . . . . . . . | 643 złr. 13 ct. |
| *b)* na zaliczkę podatkową . . . . . . . . . . . . | 200 » — » |
| *c)* na subwencyę straży ogniowej miejscowej . . . . | 25 » — » |
| *d)* na przelanie reszty do funduszu rezerwowego . . . | 523 » 33 » |
| Razem jak wyżej . . . . . . . . | 1.391 złr. 46 ct. |

Limanowa, dnia 12 Marca 1889 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Kazimierz Żuławski.*

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 12 Marca 1889 r.

Obecni: Wiceprezes Wny Ks. Antoni Kmietowicz; Członkowie Rady Nadzorczej: WPP. Józef Matuziński, Zygmunt Mars, Kazimierz Żuławski, Dr. Karol Kronenberg, Maryan Kwiatkowski, Władysław Haydukiewicz; Zastępca członka Rady Nadzorczej: Wny Ks. Józef Smetana; Członkowie Dyrekcyi: Wny Józef Mars, oraz nowo obrani Dyrektorowie: Wny Walenty Jaworski, Józef Macharski; Zastępca członka Dyrekcyi: Stanisław Mars.

Przewodniczący konstatuje, że Zgromadzenie dzisiejsze zostało zwołane po myśli odnośnych przepisów.

Na assesorów powołuje pp. Jana Biedronia i Ludwika Jońca.

1. Sekretarz odczytuje protokół z Ogólnego Zgromadzenia z dnia 8 Marca 1888 roku, który bez poprawki przyjęto.

2. Dyrektor Wny Józef Mars przedkłada sprawozdanie Dyrekcyi za rok 1888, które przyjęto do wiadomości.

3. Członek Rady Nadzorczej Wny Kazimierz Żuławski przedkłada sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok 1888 i stawia imieniem tejże następujące wnioski:

I. Udzielić Dyrekcyi absolutoryum z czynności za rok 1888.

II. Z czystego zysku z roku 1888 w kwocie 1.391 złr. 46 ct. przeznaczyć:

| | | |
|---|---|---|
| *a)* na dywidendę w stosunku 5% kwotę . . . . . . . . . | 643 złr. | 13 ct. |
| *b)* na podatki . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 200 » | — » |
| *c)* na straż ogniową . . . . . . . . . . . . . . . . . | 25 » | — » |
| *d)* do funduszu rezerwowego . . . . . . . . . . . . . . | 523 » | 33 » |
| Razem . . . . . . | 1.391 złr. | 46 ct. |

Ogólne Zgromadzenie uchwala jednomyślnie wnioski Rady Nadzorczej a na wniosek Wgo Przewodniczącego udziela Dyrekcyi uznanie przez powstanie.

Walne Zgromadzenie dziękuje Przewodniczącemu za trud i pracę.

Na tem protokół zakończono.

Wiceprezes:
*Ks. Antoni Kmietowicz* m. p.

Sekretarz:
*Władysław Haydukiewicz* m. p.

Asesorowie:

*Jan Biedroń* m. p.

*Ludwik Joniec* m. p.

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej

## za rok 1889.

Szanowne Zgromadzenie!

Przedstawione w sprawozdaniu Dyrekcyi wnioski, jako oparte na sprawdzonych przez Komisyę rachunkach ksiąg głównych, są temsamem właściwe i zgodne.

Towarzystwo rozwija swą działalność przeważnie w kierunku ochrony gospodarstw włościańskich od wywłaszczenia, jużto nabywając takowe na licytacyi lub zagrożone ruiną na rzecz właścicieli regulując w ten sposób, by co jest możebne ocalić i tak uregulowane choć zmniejszone gospodarstwo właścicielom zwrócić.

W wielu wypadkach podjęło Towarzystwo interwencyę z Komitetem b. Banku włościańskiego z pomyślnym dla stron skutkiem, wypłacając zaległości zagrożonych licytacyą gospodarstw.

Ogólna na ten cel użyta suma wynosi . . . . . . . . . . . . . . 76.038 złr. 99 ct.

Zwrot na ten rachunek wynosi w b. r. . . . . . . . . . . . . . . 40.795 złr. 22 ct.

Z większych własności nabyło również Towarzystwo w b. r. dwa majątki w sąsiednich powiatach, przynosząc tem skuteczną pomoc właścicielom.

Fundusz rezerwowy wynosi . . . . . . . . . . . . . . . . . . . 7.909 złr. 91 ct.
i wzrasta w odpowiednim stosunku.

Procent obniżono, jak i w Towarzystwie Zaliczkowem z 8.5% na 7.8% łącznie z kosztami administracyjnemi.

Czysty zysk przynosi za rok 1889 . . . . . . . . . . . . . . . . 1.363 złr. 94 ct.

Pod zatwierdzenie Walnego Zgromadzenia przedkłada Rada Nadzorcza wnioski:

1. Rozdział zysku:

   *a)* na dywidendę 5% od udziałów . . . . . . . . . . . . . . . 742 złr. 11 ct.
   *b)* dla pogorzelców miasta Bobowy . . . . . . . . . . . . . . 50 » — »
   *c)* dla straży ogniowej w Limanowej . . . . . . . . . . . . . 25 » — »
   *d)* do funduszu rezerwowego resztę . . . . . . . . . . . . . . 546 » 83 »

2. Udzielenie absolutoryum Dyrekcyi z rachunków za rok 1889 i wyraz uznania za gorliwą działalność.

Limanowa, dnia 13 marca 1890 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Kazimierz Żuławski.*

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 13 Marca 1890 r.

Obecni: Wiceprezes Wny Ks. Antoni Kmietowicz; Członkowie Rady Nadzorczej WPP.: Józef Potocki, Kazimierz Żuławski, Józef Matuziński, Władysław Haydukiewicz; Zastępca członka Rady: Wny Ks. Józef Smetana; Członkowie Dyrekcyi Wni: Józef Mars, Walenty Jaworski, Józef Macharski; Zastępca członka Dyrekcyi: Wny Jan Kubliński; Syndyk Towarzystwa: Wny Dr. Kazimierz Żelechowski. — Obecnych członków Towarzystwa 34.

Przewodniczący konstatuje, że Zgromadzenie dzisiejsze zwołane zostało po myśli odnośnych obowiązujących przepisów — ogłoszono w »Gazecie Lwowskiej« Nr. 45.

Przewodniczący powołuje na skrutatorów pp. Jana Świerczka i Wojciecha Adamczyka.

Przystępując do porządku dziennego:

1. Na wniosek p. Józefa Potockiego uwolniono Sekretarza od czytania protokółu z posiedzenia z dnia 12-go Marca 1889 r.

2. Dyrektor Wny Józef Mars przedkłada Sprawozdanie Dyrekcyi za rok 1889, które bez poprawki przyjęto.

3. Imieniem Komisyi kontrolującej oraz Rady Nadzorczej p. Kazimierz Żuławski przedkłada Sprawozdanie Rady Nadzorczej z czynności za rok 1889 i stawia imieniem tejże następujące wnioski:

I. Obniżyć stopę procentową z 8·5% na 7·8%.

II. Z czystego zysku za rok 1889 w kwocie 1.363 złr. 94 ct.:

| | | |
|---|---|---|
| *a)* na dywidendę w stosunku 5% kwotę . . . . . . . . . . . . | 742 złr. | 11 ct. |
| *b)* dla pogorzelców miasta Bobowy . . . . . . . . . . . . . . | 50 » | — » |
| *c)* straży ogniowej w Limanowej subwencya . . . . . . . . . . | 25 » | — » |
| *d)* do funduszu rezerwowego resztę . . . . . . . . . . . . . . | 546 » | 83 » |

III. Udzielić Dyrekcyi absolutoryum z czynności za rok 1889.

Ogólne Zgromadzenie uchwala powyższe wnioski i udziela Dyrekcyi absolutoryum oraz uznanie za gorliwą i skuteczną działalność.

Na tem protokół zakończono.

Wiceprezes:
*Ks. Antoni Kmietowicz* m. p.

Sekretarz:
*Władysław Haydukiewicz* m. p.

Asesorowie:

*Józef Matuziński* m. p. *Wojciech Adamczyk* m. p. *Jan Świerczek* m. p.

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej

## za rok 1890.

Szanowne Zgromadzenie!

Przedłożone przez Dyrekcyę sprawozdanie rachunkowe za rok ubiegły 1890, a dziewiąty istnienia Towarzystwa, wykazuje dostatecznie normalny rozwój Instytucyi pod względem finansowym; to jednak nie jest głównym celem Towarzystwa naszego — celem jest ratowanie od wywłaszczeń z ziemi ojców, tak większych, jak mniejszych właścicieli, a działalność Towarzystwa, zgodnie z §. 2 Statutów, li tylko do osiągnięcia tego celu jest skierowana, jak sądzimy, z pomyślnym skutkiem.

To też niepomiernie zdziwieni zostaliśmy wzmianką na str. XI »Rocznika Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1888«, z której to wzmianki jasno się okazuje, że Towarzystwo nasze tylko poniekąd zadaniu swemu odpowiada i zajmuje się przeważnie sprawami pożyczkowemi. Tego rodzaju relacya, publicznie ogłoszona, mogłaby być zarówno dla Dyrekcyi, jakoteż i dla Rady Nadzorczej bardzo dotkliwą, gdyby była zgodna z rzeczywistością — na szczęście jesteśmy w stanie faktami wykazać bezpodstawność owej relacyi, a w interesie samej Instytucyi poczuwamy się nawet do obowiązku uczynić to koniecznie.

W roku 1890 Towarzystwo odbywało czynność w uregulowaniu interesów jednych dóbr świeżo nabytych, 10 dóbr dawniej nabytych, zaś w 18 dobrach uregulowało hipotekę, celem podniesienia wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyjne; jakoteż w 7 świeżo przykupionych i 21 dawniej nabytych mniejszych gospodarstwach włościańskich, czyli ogółem Towarzystwo było czynnem w uregulowaniu interesów 29 dóbr większych i 28 gospodarstw mniejszych; na czem zaś ta czynność polegała i z jakim skutkiem — wykazujemy poniżej szczegółowo:

**A) Dobra większe:**

1) Dobra Szyk podzielone zostały przed laty fizycznie pomiędzy 6 spadkobierców, jednak hipotecznie każdy został niepodzielnie współwłaścicielem jednej szóstej części. Przed podziałem dobra te były bardzo obciążone wierzytelnościami i różnemi ekstensyami; następnie każda część z osobna znowu obdłużoną była, a właściciele bez względu na stan hipoteczny odsprzedawali ludziom dobrej wiary całe swe części, lub też parcelowali pomiędzy włościan, odbierając oczywiście całe ceny kupna tak, że w ostatnich latach było: 1 właściciel $^3/_6$ części, 6 właścicieli $^1/_6$ części, 22 właścicieli $^1/_6$ i 15 właścicieli $^1/_6$ części, razem 44 współwłaścicieli, t. j. 1 właściciel na połowie dóbr i 43 współwłaścicieli na drugiej połowie, bez zmiany stanu hipotecznego, wykazującego tylko 4 współwłaścicieli. Ponieważ żaden z tych 43 nie znając stanu rzeczy, że nabyty grunt jest obdłużony, nie poczuwał się do obowiązku zaspakajania wierzycieli, przeto dobra Szyk zostały zagrożone sprzedażą. Towarzystwo nasze, aby ratować zagrożonych wywłaszczeniem, przeniosło na swoje imię najprzód owe $^3/_6$ części jednego posiadacza, potem $^1/_{12}$ część, następnie $^2/_{12}$ części tak, że obecnie już $^3/_4$ części całych dóbr posiada hipotecznie Towarzystwo; a po porozumieniu z pełnomocnikiem pretensyi 7.500 złr. z kosztami i procentami, wypłacono takowe w stosunku $^3/_4$ części dóbr posiadanych i w ten sposób ocalono 26 rodzin; pozostałe zaś 18 rodzin zamierzono ratować przez kupno na publicznej licytacyi $^1/_4$ części dóbr. Na spłatę różnych należytości, na pierwszej połowie dóbr ciążących, wypłacono 16.871 złr. 19 ct., zaś na zaspokojenie ciężarów na dolnych częściach złożyli dobrowolnie nabywcy włościanie 714 złr.,

reszta pokrytą będzie wynagrodzeniem za zniesione prawo propinacyjne i sprzedażą 15 morgów lasu — wszyscy dawniejsi współwłaściciele utrzymani są w posiadaniu i używaniu swoich gruntów.

2) Dobra Piekiełko, obdłużone i obciążone zahipotekowanymi kontraktami dzierżawnymi na lat 90 z kaucyami i ewikcyami, Towarzystwo nabyło i uregulowało interesa w zupełności, przez rozparcelowanie gruntów, rozwiązanie owych kontraktów, wydobycie wynagrodzenia za grunta pod kolej zajęte, otrzymanie wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyjne, a stan hipoteczny do porządku przyprowadziło. Dobra te oszacowane były przez znawców na 11.500 złr., a uzyskano ogółem 20.717 złr. 24 ct., długi, koszta i prowizye dla Towarzystwa wyniosły 11.128 złr. 24 ct., zatem według ceny szacunkowej miałby właściciel otrzymać 371 złr. 76 ct., otrzymał zaś 9.589 złr. i pozostało mu jeszcze około 30 morgów lasu wartości 2.400 złr.

3) Dobra Koszary i Bałarówka, obdłużone hipotecznie i prywatnie, Towarzystwo uporządkowało nadzwyczaj korzystnie dla właściciela przez rozparcelowanie $^1/_3$ części. Uzyskanymi z parcelacyi dochodami i wynagrodzeniem za prawo propinacyjne zniesione, wypłacono długi, a wypłacając Galicyjskiemu Towarzystwu Kredytowemu ziemskiemu $^1/_3$ część, t. j. 5.000 złr., uzyskano uwolnienie z pod zastawu hipotecznego rozparcelowanych gruntów, zaś $^2/_3$ części dóbr pozostaje dla właściciela.

4) Dobra Załęże, wystawione na licytacyę za długi w kwocie 3.000 złr., nabyło Towarzystwo z wolnej ręki przed licytacyą za cenę długów. Delegaci Galic. Tow. Kredyt. ziemskiego oszacowali dobra te na 11.000 złr. i Towarzystwo nasze uzyskało promessę na pożyczkę hipot. 5.000 złr., z tego jednak niekorzystano, gdyż trafiła się prywatna korzystna sprzedaż. Towarzystwo zaliczone 3.000 złr. z procentem otrzymało, a resztę właściciel poprzedni.

5) Dobra Dobranowiec, nabyte przed trzema laty z wolnej ręki — dotąd na wypłatę długów, należytości skarbowych, zaległych rat Galic. Tow. Kredyt. ziemsk. i t. p. wypłaciło Towarzystwo 26.184 złr., a na to rozparcelowano dopiero 21 mórg i na 20 mórg pobrano zaliczki, pobrano wynagrodzenie za zniesione prawo propinacyjne, jakoteż różne inne dochody, co wszystko razem uczyniło 17.664 złr., ma zatem w interesie tym Towarzystwo nasze jeszcze zaangażowanych 8.520 złr.

6) Dobra Majerz, własność pewnego Izraelity, obdłużone, Towarzystwo w części rozparcelowało, zaś resztę gruntów wraz z zabudowaniami, oczyszczonych ze wszystkich wierzytelności hipotecznych, w jedne ręce odsprzedało, przez co jak dawny właściciel, tak i nowy nabywca korzystne interesa zrobili.

7) Dobra Grajów nabyło Towarzystwo na publicznej licytacyi za 14.200 złr., z powodu jednak wnoszonych rekursów w fizyczne posiadanie jeszcze nieodebrało. Dobra te nabyte zostały w interesie właściciela dóbr Krosne i Podkrośnie, stanowiących własność jednego posiadacza, wskutek czego zaciągane pożyczki na wszystkich tych posiadłościach były intabulowane, zatem o ile spadłyby wierzytelności przy sprzedaży Grajowa, o tyle więcej obowiązaneby były Krosne z Podkrośniem. Dotąd Towarzystwo zaliczyło na ten interes 6.972 złr.

8) Dobra Męcina. Z wypłat uskutecznionych Galic. Tow. Kredyt. ziemsk. zaległych rat, celem niedopuszczenia do sprzedaży tych dóbr i innych podobnych zaintabulowanych wierzytelności w wysokości 5.000 złr., ma Towarzystwo nasze jeszcze do żądania 2.985 złr.

9) Dobra Siekierczyna, Makowica i Przyszowa dawniej rozparcelowane zostały, w roku ubiegłym dokonano tylko niektóre formalności prawne.

10) W 18 posiadłościach dworskich uregulowywało Towarzystwo stan hipoteczny, wypłacając różne należytości, dla umożebnienia podniesienia wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyjne; na ten cel Towarzystwo zaliczyło 28.336 złr. W 15 posiadłościach wynagrodzenie to już uzyskano i zaliczki Towarzystwu zwrócono, pozostaje jeszcze w 3 nieukończonych sprawach do żądania 771 złr.

Z końcem roku ubiegłego ma Towarzystwo w interesach dóbr 32.226 złr. 40 ct.

### B) Gospodarstwa włościańskie:

W powiecie naszym było około 400 gospodarzy, zagrożonych wywłaszczeniem z ziemi ojczystej przez likwidowany Zakład kredytowy włościański, z powodu niemożności wypłacenia zaciągniętych pożyczek z narosłemi wysokiemi procentami. Towarzystwo nasze uważało za swoje zadanie ratowanie tylu nieszczęśliwych rodzin, niedopuszczając do wywłaszczeń — zadanie to tem trudniejsze było, że wyrobiło się w nich przekonanie, że z upadłością Zakładu kredyt. włościańskiego długi ich przepadną. Najprzód ratowano tych, którzy się sami zgłaszali, przez staranie się w komitecie likwidacyjnym o pewne redukcye pretensyi i przez

spłacanie takowych pod najkorzystniejszemi warunkami; tych zaś, którzy dopuszczali do sprzedaży, ratowało Towarzystwo, nabywając ich grunta na licytacyach, następnie odsprzedając pewną część sąsiadom, a resztę oddając właścicielom.

W roku ubiegłym Towarzystwo było czynnem w następujących wypadkach:

1) Gospodarstwo Wojciecha Podgórnego w Siekierczynie, wystawione na licytacyę, nabyło Towarzystwo za 1.324 złr. z wolnej ręki, t. j. za cenę wszystkich długów i należytości i wypuściło temuż właścicielowi w dzierżawę; następnie odsprzedano połowę gruntów za 1.150 złr., druga zaś połowa z budynkami pozostała właścicielowi za wystawieniem skryptu na kwotę 244 złr., mającą się spłacić w ciągu lat trzech.

2) Gospodarstwo Zofii Potaczek, zagrożone licytacyą, kupiło Towarzystwo z wolnej ręki za cenę długów 538 złr., pozostawiając właścicielkę w użytkowaniu, a gdy ta zaliczoną kwotę z procentami wypłaciła, gospodarstwo na własność oddane jej zostało.

3) Gospodarstwo Błażeja Barczyka w Walowejgórze, około 15 morgów z budynkami, wystawione na sprzedaż, nabyło Towarzystwo przed licytacyą z wolnej ręki za 384 złr., pozostawiając właściciela w użytkowaniu; gdy jednak tenże zaliczonej kwoty ani umówionej prowizyi nie spłacał, uprzedano około 4 morgów, a resztujące około 10 morgów oddano właścicielowi.

4) Gospodarstwo Wawrzyńca Stacha w Kamionce Małej nabyło Towarzystwo na licytacyi za cenę 803 złr., jednakże wskutek cesyi Zakładu kredytowego włościańskiego wypłacono tylko 468 złr. 54 ct., zaś koszta i prowizye wyniosły 81 złr. 46 ct., przeto ogółem wydano 550 złr.; a gdy za uprzedane 4 morgi otrzymano 400 złr., zaś 150 złr. właściciel zapłacił — oddano mu około 11 morgów na własność.

5) Gospodarstwo Pawła Bywalca w Woli Skrzydlniańskiej, około 50 morgów, obciążone było długiem Banku krajowego 900 złr. i Towarzystwa Zaliczkowego 437 złr. Ponieważ pozostali spadkobiercy po właścicielu nie byli w możności wypłacenia tych długów, przeto Towarzystwo nasze po porozumieniu się z Bankiem krajowym i uzyskaniu zezwolenia ze strony sądu, jako władzy nadopiekuńczej, rozparcelowało około 12 morgów i uzyskaną kwotą 1.056 złr. spłaciło Bank krajowy i Towarzystwo Zaliczkowe o tyle, że obecnie dług wynosi w Banku krajowym 500 złr. i w Towarzystwie Zaliczkowem 69 złr. 76 ct. Tym sposobem dało się możność tej rodzinie utrzymania się przy gospodarstwie i spłacania reszty długów.

6) Gospodarstwo Szymona Kowalczyka w Lubomierzu, oszacowane na 600 złr., zakupiło Towarzystwo na licytacyi za 380 złr., pozostawiając go w używaniu za stosowną ugodą, a gdy tenże zaliczoną kwotę z procentami zwrócił, oddano mu gospodarstwo na własność.

7) Gospodarstwo Stanisława Guzika w Młynnem, wystawione na sprzedaż, nabyło Towarzystwo przed licytacyą za 1.000 złr., t. j. za cenę długów, pozostawiając właściciela w użytkowaniu za ugodą spłacenia tej kwoty z procentami w ciągu lat sześciu; gdy jednak przez pomyślne związki małżeńskie już po dwóch latach należytość z procentami przez synów zwróconą została, oddano gospodarstwo poprzednim właścicielom na własność.

8) Gospodarstwo Jana Leśniary w Kłodnem kupiono na licytacyi za 651 złr., koszta i prowizye wynoszą 62 złr. 5 ct., czyli razem należy się 713 złr. 5 ct.; na to uprzedano połowę gruntów bez budynków za 480 złr., pozostaje zatem do żądania 233 złr. 5 ct., gdy jednak nabyło Towarzystwo prawa Zakładu kredyt. włościańskiego za 148 złr. i $^1/_3$ ceny kupna złożonej w sądzie, przeto po przeprowadzeniu likwidacyi sądowej zostanie tyle, że pretensye Towarzystwa pokryte zostaną, a połowa gospodarstwa z budynkami na własność oddaną będzie — tymczasem właściciel pozostawiony jest w używaniu tej połowy.

9) Gospodarstwo Jana Hajdy w Loskowy nabyło Towarzystwo za 1.601 złr. i złożyło w sądzie zaliczkę 705 złr., następnie nabyło całą pretensyę Zakładu kredyt. włościańskiego za 1.440 złr., różne koszta i prowizye wynoszą 243 złr., razem należy się 2.388 złr.; na to za uprzedanych 16 morgów 1.655 złr. i udział w Towarzystwie 100 złr., razem 1.755 złr., czyli że Towarzystwo ma do żądania 633 złr. Wskutek jednak zawartej ugody z Zakładem kredyt. włościańskim, spodziewamy się po przeprowadzonej likwidacyi sądowej zwrotu złożonej zaliczki 705 złr., co wystarczy na pokrycie pretensyi Towarzystwa, pozostałe więc około 15 morgów z budynkami będą mogły być zwrócone właścicielowi na własność, tymczasem pozostaje on w ich używaniu.

10) Gospodarstwo Jakóba Ziemianina w Rozdzielu, kupione na licytacyi za 320 złr., koszta i prowizye wyniosły 90 złr., a że sprzedano to gospodarstwo za 500 złr., przeto właściciel otrzymał jeszcze 90 złr. gotówką.

11) Gospodarstwo Kazimierza Bobowskiego w Rozdzielu, około 10 morgów z budynkami, oszacowane na 1.000 złr., kupiono na licytacyi za 540 złr., koszta i prowize wyniosły 180 złr., na pokrycie czego posiada Towarzystwo promessę na pożyczkę 500 złr. w Kasie Oszczędności w Bochni, a resztę deklarowali krewni wypłacić — tymczasem wydzierżawiono to gospodarstwo synowi właściciela, z obowiązkiem utrzymywania ojca.

12) Gospodarstwo Józefa Ubika w Stopnicach Szlacheckich, około 15 morgów z zabudowaniami, nabyło Towarzystwo przed licytacyą z wolnej ręki za cenę długów 750 złr., za uprzedane 4½ morgów otrzymano 550 złr., koszta różne i prowizye wyniosły 142 złr. 78 ct., ma więc Towarzystwo do żądania 342 złr. 78 ct., które zobowiązał się wypłacić syn właściciela.

13) Gospodarstwo Błażeja Sułkowskiego w Starejwsi, około 42 morgów, kupiono z wolnej ręki za cenę długów 2.000 złr. i wydzierżawiono temuż właścicielowi; następnie zaciągnięto pożyczkę w Banku krajowym 1.000 złr., właściciel na rachunek zapłacił 115 złr., 9 morgów do odsprzedania ugodzono za 900 złr., w ten sposób pozostałe 33 morgi z budynkami i z pożyczką Banku krajowego 1.000 złr., w części już upłaconą — będą oddane na własność właścicielowi.

14) Gospodarstwo Floryana Toloski w Stopnicach Królewskich, około 10 morgów, nabyło Towarzystwo na licytacyi za 201 złr., wypłacono długów 435 złr., koszta i prowizye wynoszą 43 złr. 15 ct., a że uprzedano 5 morgów za 440 złr., przeto skoro pozostałe 38 złr. 15 ct. zapłacone zostaną, około sześciu morgów z budynkami na własność oddane mu będą.

15) Gospodarstwo Melchiora Opacha w Ryjach, około 40tu morgów, kupiono na licytacyi za 1.200 złr.; inne długi, koszta i prowizye wyniosły 416 złr.; na to otrzymano pożyczkę Banku Krajowego 500 złr., pozostaje do żądania 1.116 złr. Ofiarują wprawdzie za to gospodarstwo 3.000 złr., ale jest nadzieja, że sam właściciel, odstępując część, utrzyma się przy reszcie.

16) Gospodarstwo Jakóba Tomaszka w Jastrzębiu, oszacowane na 1.000 złr., nabyło Towarzystwo z wolnej ręki za 500 złr.; dotąd upłacił tenże 131 złr., a skoro zapłaci resztę z procentami, gospodarstwo zostanie mu oddane.

17) Gospodarstwo Franciszka Wiśniowskiego w Rozdzielu, oszacowane na 1.000 złr., kupiono na licytacyi za 240 złr. i pozostawiono temuż w dzierżawie. Obecnie, ponieważ właściciel się wypłacił, oddano mu gospodarstwo na własność.

18) Gospodarstwo Marcina Pisarczyka w Rozdzielu, oszacowane na 1.500 złr., nabyło Towarzystwo za 487 złr. na licytacyi i pozostawiło temuż w dzierżawie; koszta i prowizye wyniosły 71 złr., a że dotąd upłacił już 524 złr. 8 ct., przeto skoro zapłaci resztę 33 złr. 92 ct., zostanie grunt oddany właścicielowi.

19) Gospodarstwo Jędrzeja Dudka w Jaworzny, około 45 morgów, oszacowane na 5.000 złr., kupiono na licytacyi za 1.000 złr. Gdy jednak wszystkie długi i koszta zapłacone wynoszą 953 złr. 28 ct., za uprzedane 5 morgów gruntu otrzymano 566 złr., udział w Towarzystwie wynosi 48 złr., przeto po przeprowadzeniu likwidacyi sądowej zwrot zaliczki wystarczy na pokrycie reszty pretensyi i gospodarstwo będzie mogło być oddane właścicielowi na własność.

20) Gospodarstwo Antoniego Niezabitowskiego w Stopnicach Szlacheckich, oszacowane na 1.500 złr., kupiło Towarzystwo za 800 złr., wypłaciło długi i pozostawiło tegoż w użytkowaniu przy stosownej ugodzie. Właściciel posiada udział 142 złr., upłacił dotąd 331 złr. 33 ct., a skoro resztę w ciągu lat trzech zapłaci, oddanem mu zostanie gospodarstwo na własność.

21) Gospodarstwo Andrzeja Boczonia w Półszyszkach, oszacowane na 1.150 złr., kupiono na licytacyi za 323 złr.; inne długi i koszta wyniosły 327 złr. 67 ct., na to spłacił tenże 375 złr., pozostaje do żądania 275 złr. 67 ct. Ponieważ jednak wszystkie długi zaspokojone zostały, przeto po przeprowadzeniu likwidacyi sądowej złożona zaliczka zwróconą zostanie i gospodarstwo właścicielowi na własność oddanem będzie.

22) W czterech kupionych gospodarstwach na licytacyi w roku ubiegłym 1890 jeszcze protokóła licytacyjne nie zostały potwierdzone, a więc i czynności dalszych nie rozpoczęto.

Z końcem roku 1890 miało Towarzystwo:

| | | | |
|---|---|---|---|
| *a)* w nieuregulowanych jeszcze, dawniej nabytych 21 gospodarstwach mniejszych | 13.960 | złr. | 41 ct. |
| *b)* w dokupionych w ciągu roku siedmiu gospodarstwach . . . . . . . | 4.822 | » | 20 » |
| Razem . . . . | 18.782 | złr. | 61 ct. |
| na to wpłynęło . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 7.603 | » | 22 » |
| Pozostaje zatem w nieukończonych 25 gospodarstwach | 11.179 | złr. | 39 ct. |
| *a)* z wypłat dawniejszych za 199 włościan Zakładowi Kredyt. włościańskiemu | 21.104 | » | — » |
| *b)* z wypłat w ciągu roku za 9 włościan temuż Zakładowi . . . . . . . | 1.956 | » | — » |
| Razem . . . . | 23.060 | złr. | — ct. |
| na to wpłynęło . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 6.210 | » | — » |
| zatem pozostaje . . . . | 17.850 | złr. | — ct. |
| *a)* z wypłat dawniejszych na oczyszczenie hipoteki, spłatę sched, kupno zboża na zasiew, kupno inwentarza i t. d. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 14.139 | złr. | 77 ct. |
| *b)* na tenże cel w ciągu roku . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 43.273 | » | 13 » |
| Razem . . . . | 57.412 | złr. | 90 ct. |
| na to zwrócono . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 43.987 | » | 90 » |
| zatem pozostaje . . . . | 13.425 | złr. | — ct. |

## Zestawienie:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 1. W interesach dóbr większych . . . . . . . . . . . . . . . . . | 32.226 | złr. | 40 ct. |
| 2. W kupionych 25 gospodarstwach mniejszych . . . . . . . . . . | 11.179 | » | 39 » |
| 3. Z wypłat Zakładowi kredytowemu włościańskiemu . . . . . . . . | 17.850 | » | — » |
| 4. Z pożyczek na różne cele gospodarcze . . . . . . . . . . . . . | 13.425 | » | — » |
| Ma zatem w tych interesach Towarzystwo . . . . | 74.680 | złr. | 79 ct. |

Podane wyżej szczegóły działalności Towarzystwa naszego służą uzupełnieniem zanadto pobieżnej wzmianki owej w «Roczniku stowarzyszeń» za rok 1888, a przytem świadczą o ile rzeczona relacya jest z faktami zgodną.

Kończąc niniejsze sprawozdanie i konstatując na podstawie badań Komisyi rachunkowej zgodność przedstawionego bilansu z rzeczywistością, wnosimy:

Szanowne Zgromadzenie uchwalić raczy:

1. Udziela się Dyrekcyi absolutorium z czynności za rok ubiegły 1890.
2. Z czystego zysku w kwocie 1.071 złr. 89 ct. przeznacza się:

| | | | |
|---|---|---|---|
| *a)* na dywidendę członkom w stosunku 5% . . . . . . . . . | 534 | złr. | 19 ct. |
| *b)* na subwencyę dla Ochotniczej Straży ogniowej w Limanowej . | 25 | » | — » |
| *c)* na zapomogę dla ubogich dzieci szkoły w Limanowej . . . | 15 | » | — » |
| *d)* do funduszu rezerwowego resztę . . . . . . . . . . . . | 497 | » | 70 » |
| Ogółem . . . . | 1.071 | złr. | 89 ct. |

Limanowa, d. 12 Marca 1891 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Maryan Kwiatkowski.*

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

odbytego dnia 21 Marca 1891 r.

Obecni: Prezes Wny Ks. Antoni Kmietowicz, proboszcz; Wiceprezes Wny Ks. Józef Smetana, proboszcz; Członkowie Rady Nadzorczej WPP.: Józef Matuziński, właściciel dóbr; Zygmunt Mars, właściciel dóbr; Józef Potocki, właściciel dóbr; Kazimierz Żuławski, właściciel dóbr; Maryan Kwiatkowski, inżynier Rady pow.; Zastępcy Członków Rady Nadzorczej WPP.: Ks. Kazimierz Łazarski, proboszcz; Antoni Janik, burmistrz; Członkowie Dyrekcyi WPP.: Józef Mars, właściciel dóbr; Walenty Jaworski, emerytowany c. k. starosta; Józef Macharski, emeryt. c. k. sekretarz; Zastępcy Członków Dyrekcyi: Wny Jan Kubliński, emeryt. c. k. poborca Urzędu podatkowego; Syndyk Towarzystwa: Wny Dr. Kazimierz Żelechowski. Oprócz tego 20 członków Towarzystwa.

Przewodniczący otwiera posiedzenie o godzinie 12 w południe.

Z porządku dziennego Pan Józef Mars, jako Dyrektor I, składa sprawozdanie z czynności za rok 1890, a następnie Pan Maryan Kwiatkowski w imieniu Rady Nadzorczej szczegółowe sprawozdanie z działalności Towarzystwa, którem zbija niesłuszną wzmiankę w «Roczniku stowarzyszeń» za rok 1888 o Towarzystwie tutejszem, że tylko poniekąd odpowiada zadaniu swemu i kończy sprawozdanie wnioskami:

1. Udzielić Dyrekcyi absolutorium.
2. Z czystego zysku w kwocie 1.071 złr. 89 ct. przeznaczyć:

| | | | |
|---|---|---|---|
| *a)* na dywidendę w stosunku 5% . . . . . . . | 534 | złr. | 19 ct. |
| *b)* na subwencyę dla straży ogniowej . . . . | 25 | » | — » |
| *c)* na zapomogę dla ubogiej młodzieży szkolnej . | 15 | » | — » |
| *d)* na fundusz rezerwowy resztę . . . . . . | 497 | » | 70 » |
| Razem . . . . | 1.071 | złr. | 89 ct. |

Powyższe wnioski Zgromadzenie jednomyślnie przyjmuje i przez powstanie wyraża podziękowanie Dyrekcyi i Komisyi rachunkowej.

Na tem czynność zakończono i posiedzenie zamknięto.

D. j. w.

Za sekretarza: *Maryan Kwiatkowski.*

Prezes: *Ks. Antoni Kmietowicz.*

Asesorowie:

*Janik Antoni.* *Jan Bieda.*

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej

## za rok 1891.

Szanowne Zgromadzenie!

W roku ubiegłym 1891 upłynęło lat dziesięć istnienia i pożytecznej, jak sądzimy, działalności naszego Towarzystwa dla dobra publicznego, to też dziękowaliśmy przedewszystkiem Bogu uroczystem nabożeństwem w dniu 7 Lipca p. r., a także wyraziliśmy uznanie głównemu twórcy i kierownikowi tej instytucyi Wnemu Panu Józefowi Marsowi tym oto tu w biurze zawieszonym Jego portretem.

Działalność i rozwój Towarzystwa w roku administracyjnym 1891 postępowały, jak lat poprzednich, normalnie; a sprawozdanie Dyrekcyi przedstawiło szczegółowo cyfrowe rezultata — nie będziemy zatem tych szczegółów powtarzać, chcemy tylko ważniejsze daty i momenta podkreślić, i tak:

W ciągu roku Towarzystwo było czynnem w uregulowaniu interesów w sześciu dawniej nabytych dobrach większych, jakoteż w 25-ciu dawniej i 3-ch nowo nabytych gospodarstwach mniejszych — z tego ukończono w zupełności interesa w 2-ch dobrach większych i w 8-miu gospodarstwach mniejszych, pozostało do uregulowania z końcem roku 1891 jeszcze 4 dobra większe i 20 gospodarstw mniejszych, a w tych interesach Towarzystwo miało:

| | | |
|---|---|---|
| *a)* w interesach 4-ch dóbr większych . . . . . . | 32.119 złr. | 79 ct. |
| *b)* » 20-tu gospodarstw mniejszych . . . | 10.528 » | 51 » |
| *c)* w pożyczkach na różne cele gospodarcze . . . . | 33.805 » | 37 » |
| Ogółem . . . . | 76.453 złr. | 67 ct. |

Zadanie Towarzystwa »Ochrony własności ziemskiej« nie jest łatwem — chcąc uratować dla strony interesowanej możebnie najwięcej, potrzeba wiele zabiegów i przezorności, aby znowu nie narazić i samej instytucyi na straty, dostaje się bowiem zwykle interesa do ostateczności zaniedbane i zawiłe — dzięki sprężystości Dyrekcyi przez lat dziewięć Towarzystwo pomyślnie z tych zapasów wychodziło, uzyskując dla stron możebnie najlepsze rezultata przy normalnym, a stałym wzroście instytucyi — dopiero w roku ubiegłym mamy do zanotowania pierwszy niepomyślny interes i to nie dla strony, która się o pomoc udała, ale dla samego Towarzystwa, a mianowicie w sprawie spadkowej realności we Lwowie po niejakich Hermanach.

Interes ten według zasięgniętych informacyj ze źródeł zupełnie wiarygodnych nie przedstawiał żadnych niebezpieczeństw, przyszły jednak nieprzewidziane zawikłania, pretensye, procesa i t. d. tak, że po wypełnieniu przyjętych względem strony zobowiązań, jakoteż poniesieniu znacznych kosztów procesowych, Towarzystwo dziś, jakkolwiek interes ten nie jest skończonym, niewiele może mieć widoków, aby wyłożony kapitał w całości mógł być uzyskanym.

Strata jednak nie wpływa na zachwianie bytu Instytucyi, została pokrytą funduszami, na możliwe straty w latach poprzednich przeznaczonymi, a w części z dochodów za rok ubiegły tak, że pomimo to zamknięcie rachunków za rok 1891 wykazuje chociaż mniejszy, zawsze jednak w kwocie 855 złr. 17 ct. czysty zysk.

Wskutek powyższego niepomyślnego interesu i pragnąc więcej fundusz rezerwowy zasilić, Rada Nadzorcza nie proponuje żadnej dywidendy dla członków za rok ubiegły, a konstatując na podstawie badań Komisyi Rachunkowej zgodność przedstawionego przez Dyrekcyę bilansu za rok 1891 z rzeczywistością, wnosi:

Szanowne Zgromadzenie uchwalić raczy:

1. Udziela się Dyrekcyi absolutoryum z czynności za rok 1891.
2. Z czystego zysku w kwocie 855 złr. 17 ct. przeznacza się:

| | | | |
|---|---|---|---|
| *a)* na subwencyę dla Tow. Ochotniczej Straży ogniowej w Limanowej | 25 złr. | — ct. |
| *b)* » » » Domu Akademickiego w Krakowie . . . . | 10 » | — » |
| *c)* » » » Domu Narodowego w Cieszynie . . . . . | 10 » | — » |
| *d)* na zapomogę dla ubogich dzieci szkoły w Limanowej . . . . | 15 » | — » |
| *e)* na podatki . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 100 » | — » |
| *f)* do funduszu rezerwowego resztę . . . . . . . . . . . . . | 725 » | 17 » |
| Ogółem . . . . | 885 złr. | 17 ct. |

Limanowa, dnia 10 Marca 1892.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Maryan Kwiatkowski.*

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 10 Marca 1892 r.

Obecni: Prezes Wny Ks. Antoni Kmietowicz; Członkowie Rady Nadzorczej: WPP.: Kazimierz Żuławski, Józef Matuziński, Józef Potocki, Zygmunt Mars, Maryan Kwiatkowski, Marcin Byszewski; Zastępca: Wny Ks. Kazimierz Łazarski; Członkowie Dyrekcyi WPP.: Józef Mars, Walenty Jaworski, Józef Macharski; Zastępcy: Dr. Tadeusz Mars, Jan Kubliński; Syndyk Tow.: Dr. Kazimierz Żelechowski, oraz 37 członków Towarzystwa.

Sprawa Mieczysława Hubickiego załatwiona na posiedzeniu Towarzystwa Zaliczkowego odnosi się także do Tow. »Ochrony własności ziemskiej«, Walne Zgromadzenie równobrzmiącą uchwałą prośbę odrzuca jednomyślnie.

Następuje sprawozdanie Dyrekcyi z czynności za r. 1891, które odczytuje p. Wincenty Potocki, po odczytaniu sprawozdania Dyrektor I. Wny P. Józef Mars oświadcza Walnemu Zgromadzeniu, że wpłynęło do Dyrekcyi w ostatnich czasach kilkanaście podań wniesionych przez gminy o zapomogi bezzwrotne albo też o bezprocentowe pożyczki. Podania te postanowiła Dyrekcya przesłać na ręce jednego z posłów do Sejmu krajowego.

Z porządku dziennego p. Maryan Kwiatkowski składa sprawozdanie w imieniu Rady Nadzorczej z wnioskami:

1) udzielenie Dyrekcyi absolutoryum,
2) rozdział zysku,

które jadnomyślnie uchwalono.

Sekretarz: *Stanisław Mars.*

Prezes: *Ks. Antoni Kmietowicz.*

Asesorowie:

*Wojciech Adamczyk.* *Franciszek Chyliński.* *Józef Wójcik.*

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej

## za rok 1892.

Szanowne Zgromadzenie!

W roku ubiegłym 1892, a 11 swego istnienia, Towarzystwo »Ochrony własności ziemskiej« spełniało dalej statutem zakreśloną pożyteczną działalność w uregulowaniu interesów 4 majątków większych i 20 gospodarstw mniejszych dawniej nabytych, jakoteż 1 dóbr większych i 4 gospodarstw mniejszych nowo nabytych. Interesa zostały w zupełności uregulowane w 1 dobrach większych i 7 gospodarstwach mniejszych — pozostało zatem z końcem roku 1892 do uregulowania 4 dobra większe i 17 gospodarstw mniejszych.

Sprawozdanie Dyrekcyi przedstawia dokładnie osiągnięte rezultaty rachunkowe, nie będziemy zatem cyfr tych powtarzać, zaznaczamy tylko, że działalność cała odbywała się normalnie i stan interesów jest zadawalniającym; a konstatując na podstawie badań Komisyi Rachunkowej, że przedstawiony przez Dyrekcyę bilans za rok 1892 jest zgodny z rzeczywistością, wnosimy:

Szanowne Zgromadzenie uchwalić raczy:

1. Udziela się Dyrekcyi absolutoryum z czynności za rok 1892.
2. Przeznacza się z czystego zysku w kwocie 1.653 złr. 76 ct.

| | | | |
|---|---|---|---|
| *a)* | Na dywidendę członkom w stosunku 5% kwotę . . . . . | 711 złr. | 66 ct. |
| *b)* | » zapomogę dla Tow. ochot. straży ogn. w Limanowej . . . | 50 » | — » |
| *c)* | » » » ubogich dzieci szkoły » . . . | 30 » | — » |
| *d)* | » » » domu akademickiego w Krakowie . . . . | 25 » | — » |
| *e)* | » » » » narodowego w Cieszynie . . . . . | 25 » | — » |
| *f)* | » » » wystawy krajowej we Lwowie . . . . . | 15 » | — » |
| *g)* | » podatki . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 150 » | — » |
| *h)* | Do funduszu rezerwowego resztę . . . . . . . . . . . | 647 » | 10 » |
| | Ogółem . . . . . | 1.653 złr. | 76 ct. |

Limanowa, dnia 23 Marca 1893 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Maryan Kwiatkowski.*

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 23 Marca 1893 r.

Obecni: Prezes Wny Ks. Antoni Kmietowicz; Członkowie Rady Nadzorczej: WPP. Kazimierz Żuławski, Maryan Kwiatkowski, Józef Matuziński, Zygmunt Mars; Członkowie Dyrekcyi: WPP. Józef Mars, Walenty Jaworski, Józef Macharski; Zastępcy: Jan Kubliński, Dr. Tadeusz Mars, oraz 10 członków Towarzystwa.

Prezes otwiera posiedzenie o godzinie 12. Zgromadzenie zwalnia sekretarza z odczytania sprawozdania z ostatniego posiedzenia. Sprawozdanie Dyrekcyi odczytuje p. Wincenty Potocki. W imieniu Rady Nadzorczej odczytuje sprawozdanie p. Maryan Kwiatkowski i stawia następujące wnioski:

Szanowne Zgromadzenie uchwalić raczy:

1. udzielenie Dyrekcyi absolutoryum z czynności za rok 1892;
2. z czystego zysku, wynoszącego 1653 złr. 76 ct.

| | | |
|---|---|---|
| *a)* na dywidendę członkom w stosunku 5% . . . . . . . . | 711 złr. | 66 ct. |
| dalej ofiarować: | | |
| *b)* na straż ogniową w Limanowej . . . . . . . . . . . | 50 » | — » |
| *c)* » ubogie dzieci szkolne . . . . . . . . . . . . . | 30 » | — » |
| *d)* » dom narodowy w Cieszynie . . . . . . . . . . . | 25 » | — » |
| *e)* » » akademicki w Krakowie . . . . . . . . . . | 25 » | — » |
| *f)* » wystawę krajową we Lwowie . . . . . . . . . . | 15 » | — » |
| *g)* » podatki . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 150 » | — » |
| *h)* Resztę do funduszu rezerwowego . . . . . . . . . . | 647 » | 10 » |
| | 1.653 złr. | 76 ct. |

3. Ogólne Zgromadzenie potwierdza na dalszych lat 3 wybór Rady Nadzorczej, na dyrektora III p. Józefa Macharskiego.

Wszystkie wnioski jednomyślnie przyjmuje ogólne Zgromadzenie.

Sekretarz: *Dr. Tadeusz Mars.*

Prezes: *Ks. Antoni Kmietowicz.*

Asesorowie:

*Jan Biedroń.* *Wojciech Adamczyk.*

# Sprawozdanie Rady Nadzorczej
## za rok 1893.

Szanowne Zgromadzenie!

W roku administracyjnym 1893 a dwunastym swej działalności Towarzystwo »Ochrony własności ziemskiej« w Limanowej nabyło do uporządkowania tylko dwa nowe gospodarstwa wiejskie, t. j. Marcina Leśniaka w Pisarzowej i Marcina Garcarza w Starej Wsi — zresztą zatrudnione było regulacyą interesów, najczęściej bardzo zawikłanych, pozostałych z lat poprzednich z 4-ch dóbr większych i 17-tu gospodarstw mniejszych, z których 6 zupełnie ukończone zostały, a mianowicie gospodarstwa: 1) Jędrzeja Dudka w Jaworzny, 2) Stanisława Guzika w Młynnem, 3) Jana Leśniaka w Kłodnem ad Męcina, 4) Józefa Papieża, 5) Floryana Talaski w Słopnicach szlacheckich i 6) Józefa Ubika w Słopnicach Królewskich, a wszystkie z możliwie pomyślnym dla stron rezultatem — pozostaje zatem 4 dobra większe i 13 gospodarstw mniejszych do uporządkowania.

Szczegółowe sprawozdanie Dyrekcyi Towarzystwa wykazało już dokładnie wynikłe rezultaty rachunkowe, nie potrzebujemy zatem tych cyfr powtarzać, podnosimy tylko, że fundusz rezerwowy wzrósł o 2.287 złr. 26 ct. i udziały członków zwiększyły się o 459 złr. 82 ct., a w związku ze wzrostem funduszów własnych długi Towarzystwa znacznie się zmniejszyły, co świadczy oczywiście o pomyślnym stanie Instytucyi naszej.

W końcu konstatujemy na podstawie badań Komisyi rachunkowej, że przedstawiony przez Dyrekcyę bilans za rok 1893 jest zgodny z rzeczywistością i wnosimy:

Szanowne Zgromadzenie uchwalić raczy:

1) Udziela się Dyrekcyi absolutoryum z czynności za rok 1893.

2) Przeznacza się z czystego zysku w kwocie 1.992 złr. 60 ct.

| | | | |
|---|---|---|---|
| *a)* | Na dywidendę członkom w stosunku 5% . . . . . . . . | 803 złr. | 12 ct. |
| *b)* | » zapomogę dla Tow. Ochot. Straż. Pożar. w Limanowej . . | 30 » | — » |
| *c)* | » » » ubogich dzieci szkol. w Limanowej . . . . | 15 » | — » |
| *d)* | » » » Tow. gimn. »Sokół« w Limanowej . . . . | 30 » | — » |
| *e)* | » » » Zarządu pow. Kółek roln. w Limanowej . . | 100 » | — » |
| *f)* | » » » Wystawy krajowej we Lwowie . . . . . | 100 » | — » |
| *g)* | » » » Tow. Weteranów z 1831 r. . . . . . | 14 » | — » |
| *h)* | » » » Tow. imienia Kościuszki . . . . . . . . | 10 » | — » |
| *i)* | » » » Czytelni polskiej w Białej . . . . . . . | 10 » | — » |
| *k)* | » » » domu narodowego w Cieszynie . . . . . | 15 » | — » |
| *l)* | » zabezpieczenie funkcyonaryuszów Tow. . . . . . . . . | 15 » | — » |
| *m)* | » dom Matejki . . . . . . . . . . . . . . . . . . | 10 » | — » |
| *n)* | Komitetowi jubileusz. Kościuszki . . . . . . . . . . | 15 » | — » |
| *o)* | Na rezerwę podatkową . . . . . . . . . . . . . . | 100 » | — » |
| *p)* | Do funduszu rezerwowego reszta . . . . . . . . . . . . | 724 » | 48 » |
| | Ogółem . . . . . | 1992 złr. | 60 ct. |

Limanowa, dnia 20 Marca 1894 roku.

W imieniu Rady Nadzorczej:

*Maryan Kwiatkowski* m. p.

# Protokół z Ogólnego Zgromadzenia

## odbytego dnia 20 Marca 1894 r.

Obecni: Wny Ks. Antoni Kmietowicz, prezes Rady Nadzorczej; Członkowie Komisyi rachunkowej: PP. Kazimierz Żuławski, Maryan Kwiatkowski; Członkowie Rady Nadzorczej: Ks. Kazimierz Łazarski, Zygmunt Mars, Józef Matuziński, Emanuel Winter; Józef Mars, 1-szy dyrektor; Walenty Jaworski, II-gi dyrektor; Józef Macharski, III-ci dyrektor; Jan Kubliński, zastępca dyrektora; Dr. Tomasz Krudzielski, syndyk Towarzystwa; Wincenty Potocki, rachmistrz Towarzystwa i 15 członków Towarzystwa.

Prezes otwiera posiedzenie o godzinie 12-tej w południe, konstatując, że zgodnie z ustawą i statutami takowe w czasie przepisanym w dzienniku urzędowym ogłoszone zostało i zaprasza na sekretarza Dra Tomasza Krudzielskiego.

Na wniosek p. Wintera Zgromadzenie zwalnia sekretarza od odczytania protokółu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.

Dyrektor I-szy p. Józef Mars zdaje krótko sprawę z czynności za r. 1893, wzywając pana rachmistrza do odczytania zamknięcia rachunków i zestawionego bilansu za r. 1893 — sprawozdania te Zgromadzenie przyjmuje do wiadomości.

P. Maryan Kwiatkowski, członek Komisyi rachunkowej imieniem Rady Nadzorczej składa sprawozdanie ustnie z działalności Towarzystwa za rok 1893 i stawia wnioski udzielenia Dyrekcyi absolutoryum za rok 1893, oraz rozdziału czystego zysku w kwocie 1992 złr. 60 ct. Zgromadzenie udziela Dyrekcyi absolutoryum i na wniosek ks. Prezesa podziękowanie przez powstanie za gorliwe pełnienie obowiązków; następnie zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy przeznacza z czystego zysku:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1) | Na dywidendę członkom w stosunku 5% . . . . . . . | 803 | złr. | 12 ct. |
| 2) | » rezezwę podatkową . . . . . . . . . . . . . . | 100 | » | — » |
| 3) | » zapomogę dla Tow. Ochot. straży pożar. w Limanowej . | 30 | » | — » |
| 4) | » » » Tow. gimnastycznego »Sokół« . . . . . | 30 | » | — » |
| 5) | » » » Zarządu pow. Kółek roln. w Limanowej . | 100 | » | — » |
| 6) | » » » ubogich dzieci szkoły w Limanowej . . . | 15 | » | — » |
| 7) | » » » Komitetu jubil. Kościuszki . . . . . . | 15 | » | — » |
| 8) | » » » Tow. weteranów z roku 1831 . . . . . | 15 | » | — » |
| 9) | » » » zakupna domu Matejki . . . . . . . . | 15 | » | — » |
| 10) | » » » domu narodowego w Cieszynie . . . . . | 15 | » | — » |
| 11) | » » » czytelni polskiej w Białej . . . . . . . | 10 | » | — » |
| 12) | » » » Towarzystwa imienia Kościuszki . . . . | 10 | » | — » |
| 13) | » » » Wystawy krajowej we Lwowie . . . . . | 100 | » | — » |
| 14) | » zabezpieczenie funkcyonar. Towarzystwa . . . . . . . | 15 | » | — » |
| 15) | » resztę do funduszu rezerwowego . . . . . . . . . . | 724 | » | 48 » |
| | Razem . . . . . | 1.992 | złr. | 60 ct. |

Zatwierdzenie wyboru Dyrektora II-go i Zastępey Dyrektora, oraz wybór 4 członków Rady Nadzorczej i jednego zastępcy jak w Towarzystwie Zaliczkowem.

Na assesorów ks. Prezes powołał był tych samych członków, jak przy Zgromadzeniu Towarzystwa Zaliczkowego, t. j. pp. Ludwika Jońca i Wojciecha Adamczyka.

Ponieważ porządek dzienny został wyczerpany, przeto posiedzenie zamknięto.

| Sekretarz: | Prezes: | Dyrektor: |
|---|---|---|
| *Maryan Kwiatkowski.* | *Ks. Antoni Kmietowicz.* | *Józef Mars.* |

Asesorowie:

*Ludwik Joniec.* *Wojciech Adamczyk.*

# SPIS CZŁONKÓW
## Tow. „Ochrony własności ziemskiej" w Limanowej.

Adamczyk Tomasz, rolnik.
Adamczyk Józef, rol.
Adamczyk Wojciech, rol.
Adamczyk Jan, rol.
Adamczyk Jakób, rol.
Adamczyk Antoni, rol.
Adamczyk Jan, rol.
Amster Neuman.
Antkiewicz Michał, rol.
Antosz Tomasz, rol.
Antosz Józef, rol.
Antosz Franciszek, rol.

Baca Szymon, rolnik.
Baca Szczepan, rol.
Biel Józef, rol.
Bednarczyk Filip, rol.
Biegoń Jan, rol.
Biegoń Jakób, rol.
Bieda Józef i Maryanna, rol.
Biedroń Wawrzyniec, rol.
Bień Kasper, rol.
Bieniek Antoni, rol.
Biernat Józef, rol.
Brzeczek Andrzej, rol.
Bilski Tomasz.
Boczon Jędrzej i Franciszka.
Biliński Bolesław.
Bogdanowski Aleksander.
Brzoń Jan, rol.
Bugajski Marcin, rol.
Bugajski Michał, rol.
Bulanda Jan, rol.
Broda Jan, rol.
Bożek Szczepan, rol.
Burnus Józef, rol.
Burdek Kazimierz, rol.
Blaugrund Aleksander.
Borucki Marcin, rol.
Bolisęga Szczepan, rol.
Bulanda Kasper, rol.
Byszewski Marcin.
Bywalec Anna, rol.
Boczoń Jan, rol.
Bogdanowski Józef.
Biernat Sebastyan, rol.
Bujak Antoni, rol.
Bożek Wojciech, rol.
Biernat Marcin, rol.
Biedroń Jakób, rol.

Czamara Stanisław, rolnik.
Cichoń Małgorzata, rol.
Cichoń Stanisław, rol.
Cygol Franciszek, rol.
Czop Franciszek, rol.
Czamara Wojciech, rol. Starawieś.
Cichoń Marya, rol.
Czamara Józef, rol.
Czyżewski Tytus, wł. d. Berdychów.
Cięciel Maciej, rol.
Choragwicki Szymon, rol.
Cięciel Józef, rol.
Czopek Piotr, rol.
Chudy Piotr, rol.
Chyliński Franciszek.
Czamara Józef.
Czas Jan, rol.
Choragwicki Jędrzej, rol.
Cichorz Jan, rol.
Czerski Julian i Zofia.
Czop Marcin, rol.

Dawiec Jan, rolnik.
Drozd Kajetan, rol.
Dawiec Wojciech, rol.
Dudek Jędrzej, rol.
Dudara Jędrzej, rol.
Domek Jan, rol.
Drożdż Józef, rol.
Dudzik Józef, rol.
Duchnik Józef, rol.
Dudek Andrzej, rol.
Dudziak Józef, rol.
Dudek Bonawentura, rol.
Dudek Jan, rol.
Dąbrowski Marcin.
Dudek Michał, rol.
Dębski Michał, rol.
Dudzik Jakób, rol.
Dudzik Floryan, rol.
Dudek Szymon, rol.
Dibet Jakób, rol.
Daniel Michał i Maryanna, rol.
Dudek Andrzej, rol.
Dębski Michał, rol.
Dąbrowski Karol, rol.
Dąbrowski Antoni, rol.
Dudek Szymon, rol.
Damasiewicz Jan, wł. dóbr Gorzków.
Dyrla Jan, rolnik.
Dyrla Stanisław, rol.

Dudzik Marcin, rol.
Dudzik Franciszek, rol.
Dudek Jan, rol.
Duda Jan, rol.
Dudzik Wawrzyniec, rol.
Drożdżak Rozalia, rol.
Drożdżak Franciszek, rol.
Dawiec Bartłomiej, rol.
Darowski Michał i Marya, rol. Kanina.
Dąbrowski Szymon, rol.
Dąbrowski Stanisław, rol.
Dudzik Wawrzyniec, rol.
Domoń Franciszek, rol.
Domagalski Wład. i Marya, właśc. dóbr Męcina.
Drzyzgowicz Jan, rol.
Dębski Wojciech, rol.
Dąbrowski Marcin, rol.
Dawiec Józef, rol.
Drożdż Maryanna, rol.

Erben Juliusz.

Flig Jan, rolnik.
Flig Sebastyan, rol.
Firlej Jan, rol.
Florek Kasper, rol.
Flig Stanisław, rol.
Flig Wojciech, rol.
Florek Andrzej, rol.
Frączek Jan Pietryga, rol.
Frączek Józef, rol.
Franczyk Antoni, rol.
Franczyk Jan, rol.
Fraczek Jan, rol.
Florek Jan, rol.
Florek Jakób, rol.
Foszczyński Wojciech, rol.
Florek Jędrzej, rol.
Florek Jakób, rol.
Florek Walenty, rol.
Filipiak Józef, rol.
Fudel Jan, rol.

Górka Szymon, rolnik.
Gwiżdż Wawrzyniec, rol.
Gaura Józef, rol.
Gąsiorek Mateusz, rol.
Golonka Józef, rol.
Garczyński Walenty, rol.
Günter Kazimierz.
Gazik Jakób, rol.
Golonka Agata, rol.
Grabowski Józef Bolesław.
Gawlik Maciej, rol.
Gondek Tomasz, rol.
Gaura Tomasz, rol.
Gościej Wojciech, rol.
Gościej Stanisław, rol.
Guzara Mikołaj, rol.
Giza Jan, rol.
Giza Wawrzyniec, rol.
Gacek Jakób, rol.
Gwiżdż Piotr, rol.
Goliński Jakób, rol.
Glinka Jan, rol.
Glinka Michał i Kunegunda, rol.
Goldberger Dawid, przemysł.
Gralewski Anatol.
Grudkiewicz Marya.
Golonka Jan, rol.
Golonka Kazimierz i Karolina, rol.
Guzik Korneliusz, rol.
Gawron Jan, rol.
Galica Antoni, rol.
Gołębiowska Marya, wł. d. Kanina.
Gołębiowski Karol.
Gorliński Jan, rol.
Gorliński Jakób, rol.
Górka Michał, rol.
Goldberger Józef.
Gargul Filip, rol.
Gargul Ludwik, rol.
Grzegorzek Jan, rol.
Ks. Górski Ignacy, proboszcz w Pisarzowy.
Gębik Jan, rol.
Gorszczyk Regina, rol.
Gorszczyk Józef, rol.
Gawlik Wojciech, rol.
Goryczka Józef, rol.
Golonka Leon i Paulina, rol.
Gec Marcin, rol.

Horn Sałke, właśc. dóbr Zalesie.
Herman Marya, obyw. w Limanowej
Hajda Antoni, rol.
Homa Jakób, rol.
Hanula Józef, rol.
Hybel Karol, rol.
Hamiga Michał, rol.
Jackowiec Bartłomiej, rolnik.
Jania Wawrzyniec, rol.
Jelonek Jan, rol.
Joniec Franciszek, rol. w Sowlinach.
Jędrzejek Antoni, rol.
Joniec Jan, rol.
Janas Marcin, rol.
Jaworski Walenty, emer. c. k. starosta w Limanowej.
Janik Józef, rol.
Jackowiec Marcin, rol.
Jania Jakób, rol.
Janik Andrzej, rol.
Jarmund Stanisław, rol.
Jędrzejek Michał, rol.
Juszkowicz Stanisław, rol.
Juszkowicz Antoni, rol.
Joniec Ludwik, obyw. Limanowej.
Jajeśnica Jan, rol.
Jarosz Jan, rol.
Judka Jan, rol.
Jeż Piotr, rol.
Juszkowicz Antoni, rol.
Jania Jan, rol.
Juszczak Jan, rol.
Jeż Szczepan, rol. w Siekierczynie.
Jurek Józef, rol.
Jabłoński Antoni, rol.
Juszkiewicz Stanisław, rol.

Ks. Kmietowicz Antoni, proboszcz i kan. w Słopnicach król.
Kordeczka Michał, rol.
Dr. Kronenberg, fizyk m. Grybowa.
Kubliński Jan, emer. poborca.
Koza Józef, rol.
Kowalczyk Jan, rol.
Król Józef, rol.
Kowalczyk Józef, rol.
Kowalczyk Antoni, rol.
Kotarski Piotr, rol.
Kaptur Michał, rol.
Kołodziejczyk Jan, rol.
Kuczaj Jan, rol.
Kwiatkowski Maryan, inżynier powiatu Limanowskiego.
Kozyra Piotr, rol.
Król Maryanna, rol.
Kedroń Jan, rol.
Król Walenty, rol.
Kowalczyk Jan, rol.

Kapitan Jakób, rol.
Krajewski Maciej, rol.
Kubatek Maryanna, rol.
Koziarski Władysław, rol.
Kubatek Antoni, rol.
Kubatek Błażej, rol.
Kowalewski Jan, rol.
Kalisz Jędrzej, rol.
Kapera Wojciech, rol.
Knapczyk Maryanna, rol.
Kądziołka Ignacy, rol.
Kroczek Filip, rol.
Król Marcin, rol.
Kanownik Mikołaj, rol.
Kowalczyk Jan i Małgorzata, rol.
Kain Jan, rol.
Kędroń Józef, rol.
Krzak Piotr, rol.
Krawiec Jan, rol.
Kadziołka Wincenty, rol. Mordarka.
Kwiatkowski Marcin, rol.
Kowalczyk Jan, rol.
Kurnik Tomasz, rol.
Kulpa Jan, rol.
Kuziel Jan, rol.
Kuziel Jakób, rol.
Król Jan, rol.
Kordeczka Jan, rol.
Król Ignacy, rol.
Kraus Jan, rol.
Król Andrzej, rol.
Kuzar Józef, rol.
Klimek Antoni, rol.
Kotara Jan, rol.
Kuczaj Walenty, rol.
Kaleta Ludwik, rol.
Kulpa Franciszek, rol.
Kulig Kazimierz, rol. Laskowa.
Kukla Wojciech, rol.
Kowalski Jan i Małgorzata, rol.
Krzysztofiak Antoni, rol.
Kapturkiewicz Marcin, rol.
Kapturkiewicz Magdalena, rol.
Kochniarczyk Jan, rol.
Kopytko Szymon, rol.
Kącki Rudolf, rol.
Kolawa Jakób, rol.
Kądziołka Jan, rol. Mordarka.
Kapturkiewicz Wojciech, rol.
Kłącki Józef, rol
Kolarczyk Jan, rol.
Kędroń Andrzej, rol.
Kita Marcin, rol.
Kaja Jan, rol.
Kępik Maciej, rol.
Kurzeja Jan, rol.
Kaptur Jan, rol.
Krzak Michał, rol.
Krzysztof Jan i Katarzyna, rol.
Kowalczyk Antoni, rol.
Kubowicz Jan, rol.
Król Antoni, rol.
Kołodziejczyk Jan, rol.
Kosik Matyl. Marya, ob. Łukowica.
Kedras Wojciech, rol.
Krzyszkowski Zygmunt.
Karpiński Astolf, wł. d. Kisielówka.
Krzyżak Józef, rol.
Krzyżak Franciszek, rol.
Król Andrzej, rol.
Król Józef, rol.
Król Aleksander, rol.
Kotlarz Szczepan, rol.
Kudlik Michał, rol.
Kołdras Maryanna, rol.
Kożuch Marcin, rol.
Kamieński Jan, rol.
Krudzielski Tomasz, adwokat w Limanowej.
Kaczor Jan, rol.
Kolawa Jakób, rol.
Król Jan, rol.

Lis Maciej, rolnik.
Lis Jan, rol.
Litman Szaja.
Litman Kalman.
Leśniak Maciej, rol.
Leśnik Wincenty, rol.
Lebda Szymon, rol.
Lippoman Alfons.
Lesiecki Jan Władysł., kanc. Tow. Zal. w Limanowej.
Lesiecka Agata, obyw. w Liman.
Ligas Marcin, rol.
Lubecki Piotr, rol.
Leszczyńska Wanda.
Lupa Andrzej, rol.
Leśniak Marcin, rol.

Łącki Jan, rolnik.
Łącki Antoni, rol.
Łącki Wojciech, rol.
Łucki Wiktor, koncyp. Namiest.
Ks. Łazarski Kazimierz, prob. i kanonik w Limanowej.
Łącki Jan, rol.

Mars Józef, wł. dóbr i Dyrektor Tow. Zal. w Limanowej.
Mars Stanisł., wł. dóbr Wiśniowa.
Mars Zygm., wł. dóbr Starawieś.
Matuziński Józef, wł. d. Mordarka.
Mysza Wojciech, rolnik.
Mysza Wojciech, rol.
Młynarczyk Antoni, rol.
Mikołajczyk Marcin, rol.
Młynarczyk Jędrzej, rol.
Mikołajczyk Michał, rol.
Malec Józef, rol.
Michura Marcin, rol.
Mysza Wojciech, rol.
Mizgata Józef, rol.
Musiał Jakób, rol.
Musiał Jakób, rol.
Matląg Piotr, rol.
Michura Józef, rol.
Matras Jan, rol.
Matras Jan, rol.
Michalik Jan, rol.
Matląg Jan, rol.
Matras Michał, rol.
Małucha Antoni, rol. Starawieś.
Mysza Andrzej, rol.
Mazurkiewicz Władysław i Józefa, rol. Starawieś.
Mazurek Józef, rol.
Musiał Michał, rol.
Musiał Jakób, rol.
Macuga Michał, rol.
Mrożek Szczepan, rol.
Majchrzak Michał, rol.
Mazurek Józef, rol.
Matykiewicz Wojciech, rol.
Michura Michał, rol.
Michura Antoni, rol.
Matras Walenty, rol.
Macharski Józef, emeryt. sekretarz c. k. Starostwa.
Macko Marcin, rol.
Miśkowiec Szymon, rol.
Michalik Małgorzata, rol.
Mysza Jędrzej, rol.

Michałek Józef, rol.
Michura Marceli, rol.
Mutka Józef, rol.
Mysza Szymon, rol.
Macki Marcin, rol.
Macko Jędrzej, rol.
Michalski Antoni, rol.
Mamak Józef, rol.
Mól Franciszek, rol.
Miniewski Karol.
Mroz Stanisław, rol.
Mrożek Karolina, rol.
Mrożek Stanisław, rol.
Mycoń Ewa, rol.
Michorczyk Paweł i Zofia, rol.

Neuman Szymon.
Neuman Mirla.
Nowak Karol, rolnik.
Niedośpiał Sebastyan, rol.
Nowak Józef, rol.
Nieckula Józef i Regina, rol.
Nieckula Jakób, rol.
Nieckula Jan, rol.
Nawara Józef, rol.
Napora Michał, rol.
Napora Wojciech, rol.

Oleś Wojciech, rolnik.
Orzeł Jakób, rol.
Orzeł Tomasz, rol.
Ocipka Tadeusz, rol.
Odziomek Michał, rol.
Osiecka Helena, rol.
Oleksy Tomasz, rol.
Opyd Tomasz i Zofia, rol.
Oleksy Michał, rol.
Oleksy Jan, rol.
Oleksy Wojciech, rol.
Oleksy Andrzej, rol.
Olchawa Jan, rol.
Ogiela Błażej, rol.
Opach Melchior, rol.
Ociepka Michał, rol.
Oleksy Jan, rol.
Ociepka Kasper, rol.

Pieniążek Jan, wł. dóbr Łososina dolna.
Podgórny Antoni, rolnik Starawieś.
Pawłarczyk Maciej, rol.
Pasionek Benedykt, rol.
Pasyk Tomasz, rol.
Postrożny Mikołaj, rol. Starawieś.
Potocki Józef, wł. d. Słopnice kr.
Piorkowski Feliks, rol.
Pietrzak Wojciech, rol.
Paczek Franciszek, rol.
Potocki Winc., wł. d. Słopnice kr.
Potocki Stan., wł. d. Słopnice kr.
Płaszek Wawrzyniec, rol.
Płaszek Piotr, rol.
Pławecki Józef, rol.
Pałka Jakób i Katarzyna, rol.
Piekarczyk Sebastyan, rol.
Pałka Tomasz, rol. Starawieś.
Paruch Marcin, rol.
Pacholik Anna, rol.
Pulka Józef, rol.
Piaskowy Marcin, rol.
Piszczek Jan, rol.
Przechrzta Szymon, rol.
Pałka Józef, rol.
Pławecki Marcin, rol.
Papież Jan, rol.
Podgórny Ignacy, rol.
Pietruszewski Stan., naucz. Pustynia.
Pietrzak Józef, rol.
Podgórny Marcin, rol.
Piórkowski Marcin, rol.
Piszczek Jan, rol.
Papież Józef, rol.
Pyrc Maciej, rol.
Piszczek Ignacy, rol.
Pławecki Wawrzyniec, rol.
Pławecki Julian, rol.
Palacz Kunegunda, rol.
Piwowar Maciej, rol.
Pietrzak Józef, rol.
Podgórny Jan, rol.
Piaskowy Wojciech, rol.
Piórkowski Jan, rol.
Pachowicz Jakób, rol.
Puch Jan, rol. Starawieś.
Pączek Franciszek, rol.
Podgórny Grzegórz i Katarz., rol.
Potoniec Jan, rol.
Piaskowy Wojciech, rol.
Papież Jan, rol.
Piero Antoni, rol.
Pokracki Antoni, rol.
Popiel Antoni, wł. dóbr Zbydniów.
Popiel Józef, wł. dóbr Mstów.
Płaszczyca Maciej, rol.
Pajor Andrzej, rol.
Potaczek Antoni, rol.
Pleń Jakób, rol.
Podstolak Marcin, rol.
Pławecki Michał, rol.
Pławecki Józef, rol.

Rusik Jan, rolnik.
Russocka Marya, wł. dóbr Szyk.
Reklewski Hipolit, wł. dóbr.
Ryś Magdalena, rol.
Rudnicki Kazim., wł. d. Łukowica.
Rozwadowski Eugen., kupiec w Limanowej.
Reklewski Roman, wł. dóbr.
Rakoczy Jan, rol.
Rakoczy Józef, rol.
Ryś Jan, rol.
Reklewska Zofia, wł. dóbr.
Ks. Rampelt Henryk, prob. w Ujanowicach.

Struszkiewicz Władysław, wł. dóbr i Radca dworu.
Sochacki Jan, rolnik.
Smaga Michał, rol.
Śliwa Adam, rol.
Sołtys Jacenty, rol.
Staniszewski Kamil.
Staszko Maciej, rol. Siekierczyna.
Śmierciak Tomasz, rol.
Sykstus Jan, rol. Siekierczyna.
Sułkowski Józef, rol. Starawieś.
Sułkowski Michał, rol.
Świerczek Błażej, rol.
Świerczek Jan, rol.
Smoter Jakób, rol.
Smoleń Jan, rol.
Sikora Józef, nauczyciel kierujący w Limanowej.
Sejud Michał, rol.
Śliwa Wojciech, rol.
Sajdak Stanisław, rol.
Smoter Wojciech, rol.
Stanisz Antoni, rol.
Smoter Błażej i Barbara, rol.
Szpak Jan i Franciszka, rol.
Staszewicz Józef, rol.
Smoter Tomasz i Jadwiga, rol.

Sułkowski Jan, rol.
Smoleń Jan, rol.
Szopf Sabina.
Ślazyk Franciszek, rol.
Steczek Joachim, rol.
Stanisławczyk Sebastyan, rol.
Smreczak Sebastyan, rol.
Sopata Józef, rol. Zbludra.
Smaga Jan, rol.
Smaga Jakób, rol.
Sikoń Józef, rol.
Sewilski Paweł, rol.
Sochacki Józef, rol.
Stanisz Antoni, rol.
Smoter Jan, rol.
Smoter Jan, rol.
Szpak Wawrzyniec, rol.
Struś Jan, rol.
Strug Wojciech, rol.
Sroka Jan, rol.
Sroka Sebastyan, rol.
Świnka Jan, rol.
Ślazyk Andrzej, rol.
Ślazyk Jan, rol.
Słowiak Piotr, rol.
Szewczyk Walenty, rol. Starawieś.
Smoter Franciszek, rol.
Skrzatek Majcher, rol.
Smoter Józef, rol.
Smoter Jan, rol.
Smoter Jakób i syn Jan, rol.
Smoter Jan, rol.
Smoter Wojciech, rol.
Sowa Michał, rol.
Stanisz Tomasz, rol.
Serafin Józef i Antonina, rol.
Smoleń Wojciech, rol.
Stanisz Maciej, rol.
Sądel Jan, rol.
Sądel Jan, rol.
Smoter Franciszek, rol.
Smoter Jan, rol.
Słowiak Maciej, rol.
Sędzimir Piotr, rol.
Setlak Wojciech, rol.
Śliwa Józefa, rol.
Śliwa Jan, rol.
Sułkowski Jakób, rol.
Smoter Józef, rol.
Swierczek Jakób, rol.
Stanisz Tomasz, rol.
Świerczyński Józef, rol.
Smoleń Józef, rol.
Ślazyk Marek, rol.
Ślazyk Jan, rol.
Świderski Antoni, obyw. Limanow.
Sajdak Jan, rol.
Sewilski Błażej, rol.
Śliwa Jan, rol.
Sewiło Jan, rol.
Skawińska Katarzyna
Sułkowski Jędrzej, rol.
Smoter Zofia, rol.
Świerczyński Józef, rol.
Szewczyk Jan, rol.
Skrzekut Jan, rol.
Szczygieł Wojciech rol.
Smoleń Józef, rol.
Slazyk Antoni, rol.
Sewilski Karol, rol.
Strug Józef, rol.
Steindel Ludwik.
Stachoń Stanisł., wł. dóbr Roztoka.
Stelmach Wojciech, rol.
Sromek Piotr, rol.
Stokłosa Marya, rol.
Stokłosa Maciej, rol.
Stożek Kazimierz, rol.
Surdziel Józef, rol.
Stachoń Wawrzyniec, wł. dóbr.
Swierczek Franciszek, rol.
Sojka Marcin, rol.
Stanisz Piotr, rol.
Ślazyk Jan, rol.
Stachoń Wojciech, rol.
Śliwa Marya, rol.
Śliwa Stanisław, rol.
Ślusarczyk Marya, rol.
Świerczek Jan, rol.
Śliwa Melchior, rol.

**T**okarczyk Jan, rolnik.
Tomaszek Jakób i Rozalia, rol.
Tokarczyk Sebastyan, rol.
Turkiewicz Jan, rol.
Tokarski Kazimierz i Julia, Tymbark.
Tata Andrzej, rol. Starawieś.
Trzupek Wojciech, rol.
Trystula Marcin, rol.
Tomaszek Jan, rol.
Tomaszek Antoni, rol.
Tobias Jan, rol.
Tajduś Andrzej i Zofia, rol.
Tow. Zaliczkowe w Limanowej.
Trojanowski Marcin, rol. Lipowe.
Tokarz Jan, rol.
Talaska Błażej, rol.
Tafel Jan, rol.
Targanus Franciszek, rol.
Tomera Jan, rol.
Trzopek Jan i Marya, rol.
Targanus Franciszek, rol.
Trzajna Michał, rol.
Trzajna Jan, rol.
Trzajna Wincenty, rol.
Tomasik Jan, rol.
Twaróg Walenty, rol. Starawieś.
Talaga Jan, rol.
Talarczyk Bartłomiej, rol.
Trzciński Michał, rol.

**U**bik Jan, rolnik.
Ubik Józef, rol.
Ubik Grzegorz, rol.
Ubik Maryanna, rol.
Uroń Szymon, rol.

**W**ęglarz Wojciech, rolnik.
Walter Wład., wł. dóbr Owieczka.
Wikar Ignacy, rol. Tymbark.
Wadowski Jakób, rol.
Wąchała Jan, rol.
Wiktor Józef, rol.
Wróbel Tomasz, rol.
Włodarczyk Maciej, rol.
Wydra Józef, rol.
Wójcik Franciszek, rol.
Woźniak Michał, rol.
Waligóra Jan, rol.
Wątroba Michał, rol.
Wątroba Wojciech, rol.
Winter Emanuel, zastępca notar. w Limanowej.
Wilczyński Jakób i Franciszka, rol.
Wojcieszak Jan i syn Jakób, rol.
Włodarczyk Marcin, rol.
Wydra Franciszek, rol.
Wydra Wojciech, rol.
Węglarz Franciszek, rol.
Wilczek Jan, rol.
Wojtas Józef, rol. Mordarka.
Wiewióra Józef, rol.
Wnękowicz Józef, rol.

Wilczek Jan, rol.
Woźniak Antoni, rol.
Wójcik Józef, rol.
Wiewióra Jan, rol.
Wojtas Józef, rol.
Wierzycki Jan, rol.
Wielacha Tomasz, rol.
Wilczek Jan, rol.
Węglarz Jan, rol.
Wroński Wojciech, rol.
Wojtyczka Onufry, rol.
Wojtas Tomasz, rol.
Wilczek Józef, rol.
Węgrzyn Michał, rol.
Wojcieszak Jan, rol.
Wątroba Stanisław, rol.
Wilkoszewski Andrzej, rol.
Węgielnik Dawid, rol.
Woźniak Michał, rol.
Wójs Piotr, rol.
Węgrzyn Jakób, rol.
Węgrzyn Jędrzej, rol.
Wajda Szczepan, rol.
Wsolak Anna, rol.
Windak Jan, rol.

Zając Józef, rol.
Zoń Sebastyan, rol. Starawieś.
Ziemianin Józef, rol.
Zelek Piotr, rol.
Załubski Józef, rol.
Zoń Wojciech, rol.
Zubrzycki Walery, burmistrz i aptekarz.
Zabierzewski Antoni, rol.
Zborowski Wojciech, rol. Tymbark.
Ziemianin Jan, rol.
Zieliński Jan.
Zapalik Maciej, rol.
Zając Jan, rol.
Zelek Andrzej, rol.
Znamirowski Józef, rol.
Zoń Tomasz, rol. Starawieś.
Zając Marcin, rol.
Zięba Tomasz, rol.
Zięba Maciej, rol.
Zieliński Jan, obyw. Limanowej.
Zimmerman Aron.
Zieliński Józef, obyw. Limanowej.
Ziemianin Marya, rol.
Ziemianin Adam, rol.
Załupski Józef, rol.
Złydasik Jan, rol.
Złydasik Błażej, rol.

Żuławski Kazim., wł. dóbr. Młynne.
Żelazny Jan, rol.
Żuk Helena Skarszewska, wł. dóbr.
Żak Piotr, rol.
Żurek Tomasz, rol.

## DYREKCYA:

***Józef Mars.***
Dyr. I.

***Walenty Jaworski.***
Dyr. II.